

60.008/x

MTI

Szerkeszti a Belföldi Főszerkesztőség

Szerkesztésért és kiadásért az MTI vezérigazgatója felel

Kiadja az MTI / Budapest I., Fém u. 5-7. 1426 Budapest / Pf.3. Tel.: 359-590 Telex: 22-4371

bel

- 46 -

1982.03.24.

/mti/

készült az mti belföldi főszerkesztőségében

főszerkesztő: pásztor jános

szerkesztette: halasi györgy, izsák erika, fehér péter

rj

- v é g e -

22.22

240382 0866

Belföldi hírek

budapest, 1982. március 25.

bel.

c s ü t ö r t ö k

sb0001 4 150 mtib1001

gazdasági munkaközösség a komép-nél

1982. március 25. - a komárom megyei állami építőipari vállalatnál munkához kezdett az első gazdasági munkaközösség: egy tatabányai középület felújítását, karbantartását bizta a vállalat a harminc főnyi csoportra. rövidesen még több ilyen munkaközösséget alakítanak hidegburkolók, kőművesek és más szakmunkások részvételével. az egymással és a vállalattal szerződő kis létszámú társaságoknak kizárólag a komép aktív és nyugdíjas dolgozói lehetnek a tagjai, akik a törvényes munkaidejükön túl, hét közben, szombaton és vasárnap teljesíthetik a vállalattól kapott feladatokat. munkájukra elsősorban a komép tart igényt, de esetenként - amikor nem tud elegendő munkát adni - a gazdasági munkaközösség tagjai más vállalatoktól, intézményektől is vállalhatnak megbízásokat, is, ennek dolgozói - ugyancsak munkaidőn túl - a családi házak építését segítik majd. a vállalat a munkaközösségek segítségével többletberuházások nélkül növelheti teljesítőképességét. az idén többek között a tatabányán épülő új kórházi pavilonnál, a megyei művelődési központnál, a kertvárosi lakásoknál kínál a vállalkozóknak munkát a komép. bár elsősorban saját dolgozóit akarja a többletmunkáért többletjövedelemhez juttatni a gazdasági munkaközösségek megalakításával és támogatásával, nem zárkózik el a vállalaton kívül alakuló társulások, kisz-szervezetek és a kisiparosok foglalkoztatásától sem.

az új vállalkozások feltételeiről, lehetőségeiről a napokban fórumon tájékoztatták a munkásokat a komép vezetői. elmondották, hogy a vállalat megfelelő térítési díj ellenében tervdokumentációkat, gépeket, anyagokat, szállítóeszközöket, műszaki irányítást nyújt a most alakult munkaközösségnek, s az ezután alakulóknak, sőt a jogi képviselőt is vállalja. segítséget kapnak a vállalat jogi- és pénzügyi szakembereitől a megalakuláshoz szükséges társasági szerződés megkötéséhez, a különféle hatósági engedélyek megszerzéséhez. részesülnek a munkaközösségek a vállalat költségvetéséből is; az így kapott összegből a munka befejezésekor levonják a felhasznált anyagok árát, a gépek bérleti díját, s a megmaradó részt - az előírt adózási kötelezettségek teljesítése után - a munkaközösség tagjai szétosztják maguk között. /mti/

ráb/oné/az/ig pr

00.10 250382 2342

-. -

sb0002 4 150 mtib1002

jól jár a tagszövetkezet

1982. március 25. - eredményesen segíti a tagszövetkezetek termelését a termelőszövetkezetek közös vállalata. a csaknem 1200 tagot számláló szervezet tavaly több mint 19 milliárd forint értékű árut forgalmazott s ez 30 százalékos növekedés az egy évvel korábbihoz képest.

a vállalat a mezőgazdasági szövetkezetek régi törekvésének megvalósulását segíti: a tagokat szélesebb körű értékesítési lehetőségekhez juttatja előnyös feltételekkel. a haszon mind nagyobb részét osztja vissza a szövetkezeteknek. kiépíti saját üzlethálózatát, elsősorban a kevésbé ellátott helyeken: kisebb falvakban, új lakótelepeken nyit boltokat. jelenleg 44 üzlete működik, főleg takarmányokat árusítanak a háztáji állattartóknak. növekszik az élelmiszerboltjaik száma is. az idén kőbányán és pécsent nyílik új élelmiszerüzlet, ahol a tagszövetkezetek termékeit hozzák forgalomba.

a közös vállalat mind gyakrabban alakít tagjaival társulásokat. ezekben együttes anyagi érdekeltséggel, közös tevékenységre vállalkoznak, kihasználva a helyi lehetőségeket. az idén már 60 társulás működik, a többi között zöldség, szőlő feldolgozására, faipari termékek előállítására és élelmiszergyártásra. ez utóbbi különösen előnyös, hiszen rendszerint az állattenyésztési ágazat kiegészítésére hoznak létre feldolgozó üzemet, amelynek

jövedelmezőségét a helyi nyersanyag javítja. társulásos alapon készült ráckevén és épül dászentmiklóson zöldség-gyümölcs feldolgozó hűtőház. az exporttevékenység fokozására léalma üzemet létesítenek a tagszövetkezetek.

Élénkül az ipari tevékenységük is. a meglévő több mint száz vasipari, forgácsoló, cipőfelsőrész készítő, szerelő kis téeszüzem az idén további harminccal egészül ki. többségük textilipari vállalatokkal lép kapcsolatba, s ezzel a helyi munkaerő foglalkoztatását is elősegítik. az együttműködés a gyáraknak is előnyös, hiszen a kézimunka-igényes és nagyüzemi körülmények között általában gazdaságtalan munkákat adják át a téeszéknek. a közös vállalat a termelők tanácsával is megállapodott; vizsgálja, hogy az állandó hiánycikkek között nyilvántartott apró eszközök, háztartási kellékek gyártására melyik tagszövetkezet ipari melléküzemágában van szabad kapacitás. /mti/

kg/rj bam pr

00.11 250382 2256

-. -

sb0003 4 150 mtib1003

korszerűsítik a 8-as utat

1982. március 25. - fokozatosan felújítják, korszerűsítik a 8-as számú országos főközlekedési utvonulat. e héten többször is lezárták a bánd-herend közötti szakaszt, ahol a községeket érintő utpályát 6-ról 7.7 méterre bővítik.

veszprémben a 8-as utat tavasszal még további két, ugynevezett kapcsoló szakasszal kötik be a város forgalmát gyorsító új körgyűrűbe. ezzel főleg a balatonra irányuló forgalomtól tehermentesítik a várost. a 8-as ut egyik legnagyobb munkája április elején kezdődik veszprémben a völgyhidon. augusztus végéig elvégzik a viadukt felső szerkezetének, utpályájának cseréjét.

a nagyforgalmu utvonal veszprém előtti csomópontjánál - a füzfői elágazástól kezdve, négy kilométeres szakaszon - három sávossá bővítették a pályát. ajkarendeknél két és fél kilométeres hosszúságban három nyomsávú kapaszkodó szakaszt alakítottak ki, és áprilisban megkezdődik, s a nyári főszezonig befejeződik az újabb három sávú kapaszkodó pálya építése a városlődi völgyhid és kislőd között.

a 8-as főút vas megyei szakaszán a hat méteres burkolatot másfél méterrel szélesítik, s csaknem kétszeresére szélesedik az út mindkét oldalán a padka is. a teendőket 1986-ig kitűző utfelújítási program szerint az idén a megyehatártól a kámi kereszteződésig húzódó nyolc kilométeres szakasz készül el.

vas megyében, ahol különös gondot fordítottak eddig is az utmenti területek és árokpartok fásítására, ezuttal is kimélik a környezetet. tervek készítették, ahol lehetséges az utkanyarulatok belső ívében nyernék újabb területet a szélesítéshez, a külső ívben megmenekülhetnek a fák a fejszétől. a kényszerűségből mégis kivágott fák pótlására termelőszövetkezeti brigádok kaptak megbízást; mire elkészül egy-egy útszakasz korszerűsítése, máris helyükre kerülnek a tájon honos fenyők, nyirfák és diszbokrok. /mti/

szé/kre/mné/az/ig pr

00.12 250382 1893

-.-

sb0004 4 150 mtib1004

Légszűrő, kémény új üzemcsarnokból

1982. március 25. - mind több, környezetvédelmet szolgáló berendezésre kap megrendelést a fűtőber csongrádi gyára. hogy győzzék a munkát, több mint negyven millió forintos költséggel bővítették, korszerűsítették az üzemet: ezerhétszáz négyzetméteres új üzemcsarnokot építettek, gépi berendezéseket szereltek fel, a korszerűsítés eredményeként a tavalyi négyszázötven millióról a következő években átlagosan mintegy ötszáznyolcvan millió forint értékű környezetvédelmi- és klímaberendezés kerül ki a gyárból, elsősorban porleválasztók, porszűrő ciklonok, légszűrők, ventilátorok. ezeknek jórészt cementművekben, faipari üzemekben szerelik föl. egy finn gépsoron ujdonságot is gyártanak: füst- és hangszűrős fémkéményt, tetszés szerinti méretben. a kémény jól csatlakoztatható a már meglévő könnyűszerkezetes épületek, óvodák, iskolák utólag megváltoztatott, korszerűsített fűtőberendezéséhez is. /mti/

dob/rj az pr

00.12 250382 0968

-.-

sb0005 4 170 mtib1005

kifutottak a kotróhajók

1982. március 25. - a téli szünet után ezen a héten ismét munkához láttak a kotróhajók a velencei-tavon. az idén is folytatják a már több, mint tíz éve tartó iszapkotrást - csaknem háromszázezer köbméter lágy iszapot szippantanak föl a tómederből - és irtják az ipari célra nem használható, a víz minőségét rontó korhadt nádasokat. egyelőre két nagy teljesítményű kotógép dolgozik a tavon, egy dinnyésnél, egy pedig a velencei kanyarban. az idén egyébként még a tó középső részén, a pölös bokrában, a sukoró alatti bagófészkesnél, s az északi part mentén húzódó evezős- és vitorlás pálya térségében kotorják a medret; a tervek szerint az év második felében még egy új, nagyteljesítményű kotrógépet is munkába állítanak.

a velencei-tóból egyébként az elmúlt évek nagyarányú vízminőségvédelmi tevékenységének eredményeként kiszippantották már a medret borító lágy iszapréteg felét, s több, mint száz hektár rontott nádasat távolítottak el. a hatodik öt éves tervben előreláthatóan hárommillió köbméter iszapot kotornak ki. /mti/

dáv/fné/az/ig pr

00.13 250382 1089

-.-

sb0006 4 150 mtib1006

tavon a kiskacsák

1982. március 25. - a balatoni halgazdaságban megkezdődött a pecsenyekacsák kiköltöztetése a halastavakra. a boglárlelle-irmapusztai és nagyatádi keltetőből az eddig kikelt több mint százezer darab pelyhes jószág első csoportját - huszezer darab három hetes előnevelt szárnyast a tavak mellett szalmával fedett féltetős ólak fogadják, amikor a kacsák eléri a negyvenöt-ötven napos kort - és a két- két és fél kilós súlyt -, a pécsi baromfifeldolgozóba szállítják őket. előreláthatóan egy hónap múlva - április második felében - indítják utnak az első szállítmányt, amit aztán minden héten újabbak követnek. az idén

egymillió-kétszázézer kacsát keltetnek ki; mintegy háromszázézer naposkacsát az áfész-eken keresztül adnak el a háztájiban gazdálkodóknak, kisállattartóknak, a többit fölnevelik, s pecsényekacsaként szállítják pécsre.

/mti/ káp/rj az pr

00.14 250382 0889

..

sb0007 4 150 mtib1007

tavaszi vadszámlálás

1982. március 25. - megkezdődött a tavaszi vadszámlálás. nétszáz vadásztársaság vesz részt az állomány felmérésében. az adatokat megküldik a mezőgazdasági és élelmiszerügyi minisztériumnak, ahol összegzik ezeket, s ennek alapján kidolgozzák a vadgazdálkodás terveit.

az eddigi tapasztalatok szerint az idén kedvező jelei mutatkoznak az elmúlt évek körültekintő vadvédelmi munkájának. véget ért a fácán-, a fogoly-, és a nyul-állomány évek óta tapasztalt csökkenése, sőt a szakemberek némi növekedést tapasztaltak.

jól sikerült a vadnyulak első ellése győr-sopron megyében és az alföldön. több fogoly rakott fészket, mint korábban és gyarapodik a fácánállomány is. az erdőgazdaságok és a vadásztársaságok tízezer számra keltetik, s engedik szabadon néhány hetes korukban a fácáncsibéket. szívesen járnak a külföldi vadászok is magyarországi fácánvadászatra, s a mavad is jól jár, hiszen egy-egy elejtett madárért 600 forintot fizet a vendég.

más vadfajoknál is változik a „létszám”, ebben szerepe van az erdőszítési munkáknak. az alföldön telepített új erdők például tág helyet adnak az őznek, vaddisznónak. elszaporodásuknak azonban nemcsak előnye, hanem hátránya is van; a környék szántóföldjein, kertészetekben jelentős a vadkár. az egyensúly megteremtésére az idej vadászati szezon kezdetekor a szokásosnál több engedélyt adnak ki a vadásztársaságok őzek elejtésére, s megritkítják a vaddisznókondákat is. /mti/

kg/pá/vld/bam/ig pr

00.14 250382 1492

..

sb0008 4 150 mtib1008

új állategészségügyi szabályzat

1982. március 25. - a korábbi jogszabályoknál egyszerűbb és áttekinthetőbb és az állattartók, tulajdonosok felelősségét, továbbá önállóságát az eddiginél jobban hangsúlyozza a most megjelent új állategészségügyi szabályzat, - erről tájékoztatta az mti munkatársát dr. glózik andrás kém főosztályvezető.

az eddig érvényben lévő jogszabály-gyűjtemény átdolgozása része volt az államigazgatási munka korszerűsítésének. a jogalkotók igyekeztek egyszerűbbé tenni a rendeletet. nem volt könnyű dolguk. nem kevesebb mint 48 különböző szintű jogszabály - kormányhatározat, -rendelet és számos miniszteri rendelet-, és határozat - intézkedett az állattartás egészségügyi feltételeiről, kötelező érvényű tennivalóiról. mindezekből az új szabályzat mindössze nyolcat tartalmaz, ezek felölelik az állategészségügyi munka valamennyi területét. ezek szerint az új jogszabály átfogja mindazokat a tudnivalókat, előírásokat, amelyek a járványos állatbetegségek megelőzéséhez, leküzdéséhez, az állati eredetű élelmiszer-nyersanyagok, az állati eredetű fehérjék termeléséhez és feldolgozásához - mint higiéniai előírások - szervesen hozzátartoznak, ám az előírásokban, szabályokban jobban kifejezésre jut az is, hogy az állattenyésztők, állattartók ma már magasszintű szervezethez tartoznak, és szakmai képzettségük alkalmassá teszik őket arra, hogy a vállalati önállóság jegyében - természetesen a rendelkezések betartásával - különösebb „ráhatás”, nélkül mindent megtegyenek az állatállomány egészségének biztosítása érdekében.

az új szabályzat a korábbiaknál jóval áttekinthetőbb. a rendelet szöveges része rövidebb, kevesebb a szakmai részletkérdéseket taglaló intézkedés, a szakemberek könnyebben eligazodhatnak az új gyűjteményben, ennél fogva annak alkalmazása is várhatóan jobban megfelel majd a gyakorlati követelménynek. az új szabályozás nemzetközi mércével mérve is előremutató, hiszen teljes körben tartalmazza a nagyüzemi állattartással kapcsolatos állategészségügyi igényeket, követelményeket. ugyanakkor minden szempontból figyelembe veszi az állatorvostudomány nemzetközi előírásait, különös tekintettel a járványvédelem és az élelmiszer-higiénia területeire.

a főosztályvezető a szabályzat néhány újdonságára is felhívja a figyelmet. egyszerűsítették például az állatszállítás hatósági előírásait, az állatkisérő lapot megszüntették, ami felesleges utánjárástól és nem utolsó sorban anyagi kiadásoktól kíméli meg az állattartókat. az állategészségügy meghatározott területen az állam a költségeket továbbra is magára vállalja.

/mti/ rj ig jf bam pr
00.15 250382 2619

..

sb0009 4 180 mtib1009

küzdelem a fogszuvasodás ellen

1982. március 25. - befejezte munkáját a komáromi dobi istván gyermekvárosban az a magyar- finn fogászati kutatócsoport, amely egyéves kísérletsorozat eredményeit mérte el. az elmúlt tizenkét hónap alatt a hat-tíz éves gyermekeknek adott tejbe rendszeresen az előírt mennyiségű fluort adagolták, és csak fluoros fogkrémmel moshattak fogat. a nemzetközi kutatócsoport irányítói két, világviszonylatban neves kutató, dr. arje scheinin turkui és dr. bánóczy jolán budapesti orvosprofesszor a fogszuvasodás jelentős mértékű csökkenésére számítanak.

a komáromi kísérletek fontos szerepet töltenek be az egészségügyi világszervezet, a who számos országra kiterjedő kutatásaiban. ezeknek a célja, hogy megtalálják a fogszuvasodás elleni küzdelem leghatékonyabb módszerét. például, hogy fényt derítsenek arra: a fluor vagy a cukorpótló xilit alkalmazása a legcélravezetőbb-e. ugyanis a kísérletekre kijelölt budapesti és pest megyei gyermekotthonokban például kizárólag xilittel készült édességet kapnak a kicsik. ennek kiváló hatását bizonyítja, hogy a főtí gyermekvárosban három év alatt csaknem negyedére csökkent a fogszuvasodások aránya. az ország különböző területein végzett felmérések eredményeit összehasonlítják olyan kontroll gyermekcsoportok egészségügyi adataival is, amelyek semmiféle kezelésben nem részesültek. a nemzetközi kutatómunka során öt-hatezer gyermek fogát vizsgálják meg, s a több tizezernyi leletet az egészségügyi világszervezet genfi központi laboratóriumába szállítják, ahol azokat részletes elemzés után számítógépekkel feldolgozzák és értékelik. a vizsgálatokat évről évre mindenütt megismétlik.

/mti/

kuz/wné/az/zsu pr
07.39 250382 1703

-.-

sb0010 4 160 mtib1010

triesttbe készül az operaház balettegyüttese

1982. március 24. - külföldi meghívásnak tesz eleget a közeljövőben az állami operaház balettegyüttese: április 21-én triesttbe utazik a több mint száz fős művészkollektiva. immár kilencedszer vendégszerepelnek majd a táncosok a giuseppe verdiről elnevezett színházban. ezúttal - április 23. és május 4. között - kilenc alkalommal viszik színre delibes-seregi: sylvia című táncjátékát. az előadásokon a vendéglátó színház zenekara működik közre.

//mti/

i/kj/bc/zsu pr
07.42 250382 0536

-.-

sb0011 4 160 mtib1011

népdalsorozat a televízióban

1982. március 25. - élő népdal címmel a népzene népszerűsítő újabb sorozat sugárzását kezdi meg a televízió április 9-én. a heti 5 perces adásokban bartók béla és kodály zoltán gyűjtötte népdalokat, valamint a két zeneszerző feldolgozásait mutatják be rajeczky benjamin zenetudós kalauzolásával.

egy-egy népdal eredeti előadásban szólal meg, hol az egykori fonográf-felvételekről, hol a harmincas évek pátria-leméről, vagy mai paraszténekesek, pávakörök tolmácsolásában. a feldolgozások bemutatására neves opera- és népdalénekesek vállalkoztak - többek között simándy józsef, palcsó sándor, kincses veronika, budai ilona, béres ferenc, faragó laura -, s közreműködik a néphadsereg művészeinek énekkara, a nyíregyházi 4. számú általános iskola kórusa is.

a sorozat első darabjában - elindultam szép hazámbul címmel - kodály zoltán feldolgozását melis györgy énekli. /mti/

i/kj/bc/zsu pr
07.49 250382 0952

-.-

sb0012 4 180 mtib1012

elhunyt vadász gyula

1982. március 25. - vadász gyula, a szocialista hazáért érdemrend kitüntetettje, aki a pártnak 1934 óta volt tagja, 67 éves korában elhunyt. temetése március 30-án 14.45 órakor lesz a kispesti temetőben.

az mszmp iii. kerületi bizottsága

/mti/ gk/sa hgy

09.25 250382 0321

--

sb0013 4 150 mtib1014

az országos munkavédelmi bizottság ülése

1982. március 25. - az országos munkavédelmi bizottság csütörtöki ülésén a bányászat, ezenkívül a volán-vállalatok biztonsági helyzetéről tárgyalt.

megállapította, hogy a bányászatban az elmúlt évben folytatódott a munkakörülmények és munkafeltételek javítása. a műszaki színvonal növekedése a szénbányászat, a szénhidrogén-, az érc- és ásványbányászat, a földtani kutatás, az aknamélyítés és a bányagépgyártás területén egyaránt éreztette kedvező hatását. jövesztő, rakodó- és anyagmozgató gépek üzembehelyezésével lényegesen csökkentették a nehéz fizikai munkát. jelentős erőfeszítések történtek a foglalkozási ártalmak megelőzésére, a zaj, a vibráció és egyéb egészségkárosító tényezők visszaszorítására.

az omb örvendetesnek tartja, hogy a megváltozott gazdasági körülmények sem befolyásolják alapvetően a bányabiztonság fokozását, s továbbra is alapkövetelmény a dolgozók biztonságának, egészségének védelme. az omb álláspontja szerint különösen nagy figyelmet kell fordítani az olyan fő bányaveszélyek elhárítására, mint a tűz, a vízbetörés, a sujtólégrobbanás, az omlás, de egyéb területeken is gondoskodni kell a dolgozók biztonságáról. elengedhetetlen az is, hogy műszaki fejlesztéssel, kiegészítéssel mind a föld alatti, mind a külszíni munkahelyeken a lehetséges mértékben mentesítsék a dolgozókat a nehéz fizikai munka alól. a bizottság arra is figyelmeztet, hogy a bányákban csökken ugyan a balesetek száma, de kisebb mértékben, mint ahogyan ezt a technika fejlődése lehetővé tenné. ezért nem elegendő a műszaki fejlesztés, nagyobb figyelmet, több időt kell fordítani a dolgozók nevelésére, balesetvédelmi oktatására.

a volán-vállalatok biztonsági helyzetét vizsgálva az omb megállapította, hogy javultak a munkafeltételek, a munkavédelmi-forgalombiztonsági apparátusok hatásosan működnek, az üzemi balesetek és a foglalkozási megbetegedések száma csökken. még jobb eredményeket lehet azonban elérni, ha a rendelkezésre álló anyagi eszközöket jobban koncentrálnak a munkakörülmények javítására. egyes forgalmi telepeken, például kisvárdán, gyulán, jászberényben, körmenden, karcagon, nyírbátorban már nem lehet tovább halogatni a felújítási munkákat, a mai helyzet ezeken a helyeken sok veszélyforrást rejt magában. az omb az illetékes állami szerveket felkéri, hogy segítsék olyan fontos eszközök gyártásának bevezetését, illetve beszerzését, mint például az autóbuszok biztonságos emeléséhez szükséges szerkezetek, különféle alkatrészek, amelyek a munka biztonságos elvégzéséhez szükségesek./mti/

sl/gk/bam/zsu hgy
09.49 250382 2606

--

sb0014 4 160 mtib1015

jugoszláv idegenforgalmi kiállítás

1982. március 25. - „napfényes jugoszlávia,, címmel csütörtökön idegenforgalmi kiállítás nyílt szombathelyen, a megyei művelődési és ifjúsági központban. a jugoszláviai utazási és idegenforgalmi irodák által összeállított képanyag a szomszédos ország legszebb tájainak bemutatása mellett tájékoztatást nyújt a szálláslehetőségről, az egyes vidékek megközelítéséről, és sok más hasznos tudnivalót közöl.

a megnyitó keretében jugoszláv idegenforgalmi filmeket is vetítettek. /mti/

kre/mné/sa hgy

10.54 250382 0554

--

sb0015 4 160 mtib1016

szlovén színjátszók vas megyében

1982. március 25. - csütörtökön 30 tagú szlovén amatőr színjátszó csoport érkezett vas megyébe. a vendégek március 25. és 28. között a megye szlovének-lakta településein: szakonyfaluban, felsőszölnökön, rábatótfaluban, apátistvánfalván, valamint szentgotthárdon lépnek fel. külön előadásokat tartanak a felnőtteknek és a tanulóknak. /mti/

Lér/mné/sa ká hgy

10.57 250382 0408

-.-

sb0016 4 150 mtib1018

milliókat érő városszeretet szombathelyen

1982. március 25. - milliókban mérhető szombathelyen a lakosság városszeretete. a tanács az elmúlt évre 30 millió forint értékű városfejlesztő, -szépitő társadalmi munkát tervezett, s a lakosság ehelyett 37,4 millió forint értékű munkát végzett - állapították meg csütörtökön a városi tanács vb ülésén.

a megyeszékhelyen a társadalmi munka eredményeként több olyan létesítményt építhettek fel, amelyek egyébként csak később készültek volna el. a parkosított terület mintegy 37 ezer négyzetméterrel bővült, a társadalmi munkások hatezer örökzöld és lombosfa-csemetét, több mint 60 ezer cserjét ültettek el. megépült hét sportpálya, illetve sportudvar. a gyermekintézmények fejlesztését mintegy négy millió forint értékű munkával segítették.

a város lakói ebben az évben már eddig 34 millió forint értékű társadalmi munkára vállalkoztak. a vállalatok közt szerepel többek között a zarkaházi kastély felújítása, a szakmunkásképző intézet gyakorló termének felépítése, újabb játszóterek, sportpályák építése. nagy erővel folytatják a szabadidő központ kivitelezését. /mti/

Lér/mné/sa ká hgy

11.06 250382 1156

-.-

sb0017 4 150 mtib1019

magas cukortartalmu répafajtákat vetnek

1982. március 25. - a körösök mentén csütörtökön folytatták az esők miatt félbeszakadt tavaszi munkákat. a talaj annyira szikkadt már, hogy a gazdaságok hozzáláthattak a vetéshez. a sarkadi cukorgyár termelési körzetéhez tartozó békéscsabai állami gazdaságban, ahol 1100 hektáron juttatják földbe a cukorrépa magját, 11 vetőgép dolgozik. a vetőmag 70 százaléka holland, dán és osztrák eredetű; ezek a fajták magas cukortartalmuak. /mti/

bty/ke/sa ká hgy

11.11 250382 0512

-.-

sb0018 4 150 mtib1020

a vezetői döntés új tudománya 1982. március 25. - a statisztikai kiadó vállalat gondozásában megjelent herbert a. simon nobel-díjas amerikai közgazdász a vezetői döntés új tudománya című műve, amelyben a szerző a számítógépes vállalati döntéshozókészítés kérdéseit taglalja és azt vizsgálja, hogy a számítógépek milyen hatással vannak a vállalati vezetésre és a társadalomra. /mti/

sl/sa hgy

11.27 250382 0403

-.-

sb0019 4 150 mtib1022

nemzetközi tanácskozás az épületek hőháztartásának javításáról

1982. március 25. - megkezdte kétnapos munkáját az európai építésiparosítási szervezet /europrefab/ nemzetközi kollokviuma, amelyet csütörtökön nyitott meg szabó jános építésügyi és városfejlesztési minisztériumi államtitkár a magyar urbanisztikai társaság székházában. a szakmai találkozón hét ország szakértői számolnak be az épületek hőháztartásának javítására kialakított új vizsgálati módszerekről, építészeti megoldásokról és az építéshez felhasznált szerkezetek gyártásának energiatakarékos módszereiről.

o

egyebek között megvitatják azt az új építészeti szemléletet, amely a szokásosnál körültekintőbben számol az épületek elhelyezésének körülményeivel, az uralkodó széliránnyal, az ablakok és egyéb nyílások arányaival, az árnyékot vető növényzettel, s így módon 5-20 százalékkal csökkentheti a hővesztéséget. az új vizsgálati módszerek szerint meghatározhatják a különböző épületek hőháztartásának optimumát, s ennek ismeretében tervezhetik meg az energiatakarékos szigetelési és egyéb műszaki megoldásokat. szóba kerül olyan újfajta épületszerkezet, amelynek betonpaneljében csöveket helyeznek el, s a vezetékben áramló folyadék a napsugárzás hőenergiáját hasznosítja. a tanácskozáson elhangzó előadások és a vita anyagát a nemzetközi szervezet magyar tagozata a hazai szakemberek széles köréhez eljuttatja. /mti/

t/sb/gk/sl/zsu hgy
12.10 250382 1421

-.-

sb0020 4 150 mtib1023

áruccsereforgalmi közgyűlés

1982. március 25. - a jugoszláv és osztrák piacokon elért eddigi eredményeit elemezte csütörtökön szombathelyen a délnyugat-dunántúli áruccsereforgalmi társaság első közgyűlése. a 38 vas és zala megyei vállalat által egy évvel ezelőtt alakított társaság a konsumex segítségével kezdte meg export-import tevékenységét: jugoszláviába szelidgesztyenyéért hajdinát és izzólámpát, kozmetikai cikkekért kerámiát, butoréért butorvázakat szállított, az osztrák partnerekkel kötött üzletek sorából kiemelkedik a hétezer tonnás iparialma-export, ennek ellentételeként pácolt hal, dobozos sör, sütemény, harisnyanadrág érkezett a két megyébe. a társaság jelenleg tárgyalásokat folytat borsó, köles, bab, eldobható szifonpatron és campingcikkek exportjáról. ezekért az idén hiánycikkek számító áruk érkeznek vas és zala megye üzleteibe. /mti/

kre/mné/st/zsu hgy
12.13 250382 0890

-.-

sb0021 4 160 mtib1024

egri városi tanácsülés - iskolahelyzet

1982. március 25. - az általános iskolai hálózat gyorsabb fejlesztését teszi szükségessé egerben a növekvő tanulószám. erről tárgyaltak csütörtökön a városi tanács ülésén. elmondták, hogy az utóbbi három évben egerben 48 általános iskolai tanterem épült, de a nagyarányú fejlesztés ellenére a város egyes részein továbbra is zsufoltsággal küzdenek az iskolák. az új északi városrészben például az idei tanévben 18 első osztályt kellett indítani, s a váltakozó tanítás elkerülésére a gép- és műszeripari szakközépiskola négy kollégiumi termét vették igénybe tanítás céljaira.

a felszólalók javasolták, hogy minél hamarabb építsék fel a vi. ötéves tervben szereplő további 16 tantermes általános iskolát, s ennek érdekében a lakosság által felajánlott társadalmi munkát irányítsák fokozottabban az iskolahálózat fejlesztésére. ebben nagy lehetőségek rejlenek, hiszen tavaly a tervezett 16 millióval szemben több mint 30 millió forint értékű társadalmi munkát végeztek az egriek és erre az idén is megvan a hajlandóság. /mti/

kov/lné/st/zsu hgy
12.18 250382 1102

b.let

-.-

sb0022 4 130 mtib1025

kitüntetés

1982. március 25. - a népköztársaság elnöki tanácsa Antal Lajosnak, a magyar tudományos akadémia közgazdaságtudományi intézete gazdasági igazgatóhelyettesének nyugállományba vonulása alkalmából, kiemelkedő gazdasági és társadalmi tevékenységéért a munka érdemrend arany fokozata kitüntetését adományozta. a kitüntetését köpeczi Béla, az MTA főtitkárhelyettese csütörtökön adta át az akadémián. /mti/

gk/zsu hgy
12.20 250382 0436

-.-

sb0023 4 150 mtib1026

tanácstagi alap felhasználása szolnokon

1982. március 25. - a legsűrűbb területi feladatok végrehajtásának segítésére létesített tanácstagi alap felhasználásáról számoltak be a szolnoki városi tanács végrehajtó bizottságának csütörtöki ülésén. tavaly mintegy hárommillió forintot használhattak fel a tanácstagi körzetekben olyan célokra, amelyeknek a megvalósítását társadalmi munkával, anyagi hozzájárulással is segítette a lakosság. mint az ülésen megállapították, a körzetek jól sáfárcodtak a gondjaikra bizott pénzzel. az alap felhasználásával több helyen a vízellátást bővítették, másutt járdákat építettek, helyreállították az elhasználódott utburkolatot, rendbehozták a közkifolyókat. a tanácstagi alap létesítése ösztönözte a lakosság társadalmi munkáját, amelynek évi mérlege meghaladta a 36 millió forintot. a közcélokot szolgáló munkaakciókban harmincezernél többen vettek részt. /mti/

end/pet/st/zsu hgy
12.25 250382 0935

-.-

sb0024 4 180 mtib1027

halálos balesetek

1982. március 25. - heves megyében poroszló külterületén a szovjet-magyar barátság tsz majorjában szalmarakodás közben a rakodógép kardántengelyére csavarodott cövek józsef 45 éves tévész-tag, helyi lakos. cövek józsef olyan súlyos sérülést szenvedett, hogy a helyszínen meghalt. a vizsgálat eddigi adatai szerint megsértették a munkavédelmi szabályokat; a kardántengelyen nem használtak védőburkot.

a x., zalka máté téren figyelmetlenül haladt át a villamos pályatesten pápai károlyné 72 éves nyugdíjas, budapesti lakos és egy 28-as villamos halálra gázolta. /mti/

gk/zsu hgy
12.29 250382 0615

-.-

sb0025 4 180 mtib1029

időjárásjelentés

1982. március 25. - a meteorológiai intézet jelenti csütörtökön 12 órakor:

tavaszi idő

kontinensünkön az 55. szélességtől északra nagy sebességgel időjárás frontok haladnak az atlanti óceán térségéből a skandináv félszigeten át a szovjetunió európai területének északkeleti vidékei felé. ezeken a területeken változékony, gyakran csapadékos az idő. délkelet-európában az évszakhoz képest szokatlanul hideg van. a hőmérséklet csúcspontja általában 7, 10 fokkal marad el a sokévi átlagtól. a brit-szigetektől - közép-európán át - ukraináig hatalmas kiterjedésű, mintegy 1000-1300 km szélességű magas nyomású zóna húzódik. hatására kevés a felhő, száraz az idő. ez a légköri képződmény határozza meg a kárpát-medence időjárását is.

hazánkban szerdán a délkeleti határvidéken időnként megnövekedett a felhőzet, máshol zavartalanul sütött a nap. a legmagasabb nappali hőmérséklet 7 és 13 fok között alakult. csütörtök hajnalra az ország nagy részén plusz 1 és -4 fok közé hűlt le a levegő. délelőtt változóan felhős, száraz idő volt. a hőmérséklet 11 órakor 6 és 9 fok között alakult.

budapest belterületén szerdán a hőmérséklet napi középértéke 6,4 fok volt, ez 0,8 fokkal alacsonyabb, mint a százéves átlag.

ma 12 órakor budapesten 9 fokot mértek, a tengerszintre átszámított légnyomás 1032 mbár, mérsékelten süllyed.

várható időjárás péntek estig:

változóan felhős idő várható. számottevő csapadék valószínűleg nem lesz, de keleten egy-két helyen átfutó zápor lehet. az északnyugati szél időnként megerősödik. a várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet -1 és plusz 4, legmagasabb nappali hőmérséklet pénteken 10 és 15 fok között alakul.

a duna vizállása budapestnél 332 cm, a víz hőmérséklete 5,6 fok.

várható időjárás budapest területén péntek reggelig:

gyakran változik a felhőzet. csapadék nem valószínű. a szél kissé megélénkül. a hőmérséklet este 21 órakor plusz 5, holnap hajnalban belterületen plusz 1, külvárosban -1 fok körül várható.

távolabbi kilátások szombattól keddig:

Lx

bel

- 18 -

1982.03.25.

eleinte változóan felhős idő, csapadék nem valószínű. az időszak végén erősen megnövekvő felhőzetből futóesők, záporosók várhatók. a szél megerősödik. legalacsonyabb hajnali hőmérséklet eleinte -1, plusz 4, később plusz 2, plusz 7 fok között. legmagasabb nappali hőmérséklet általában 11, 16 fok között. jelentős mennyiségű /legalább 5 mm/ csapadék az ország területének 20 százalékán várható. /mti/

sa hgy

12.54 250382 2500

-. -

sb0026 4 130 mtib1030

fogadás görögország nemzeti ünnepén

1982. március 25. - fotios-john xydas, a görög köztársaság budapesti nagykövetségének ideiglenes ügyvivője hazája nemzeti ünnepe alkalmából csütörtökön fogadást adott a rezidencián.

a fogadáson részt vett ábrahám kálmán építésügyi és városfejlesztési miniszter, sághy vilmos belkereskedelmi miniszter, török istván külkereskedelmi minisztériumi államtitkár és házi vencel külügyminiszter-helyettes. megjelent a politikai, a társadalmi, a gazdasági és a kulturális élet több személyisége. ott volt a budapesti diplomáciai képviselők számos vezetője és tagja is. /mti/

-gi/jk/sa hgy

13.31 250382 0642

-. -

sb0027 4 130 mtib1031

konferencia a lengyel nyelvoktatásról

1982. március 25. - a lengyel tájékoztató és kulturális központban csütörtökön befejeződött a magyarországi lengyel nyelvoktatással foglalkozó tudományos konferencia.

li 14. 20

bel

- 19 -

1982.03.25.

a kétnapos tanácskozás során 16-an szólaltak fel: a magyar tudományos akadémia, a budapesti eötvös loránd tudományegyetem, a debreceni kossuth lajos tudományegyetem tudományos munkatársai, lengyel nyelvtanárok és fordítók.

fő érdeklődési köre a magyar-lengyel összehasonlító nyelvészet, a magyarok lengyel nyelvre történő tanítása és a magyar szövegfordítások problémája volt. kiemelték, hogy a lengyel nyelv iránti érdeklődés a magyar társadalomban figyelemreméltó. a lengyel tájékoztató és kulturális központ által szervezett lengyel nyelvtanfolyamokon 30 év során mintegy 17000-en vettek részt.

a konferencia anyaga a lengyel kultúra kiadásában, nyomtatványban is megjelenik.

a konferencia megnyitóján részt vett tadeusz pietrzak, a budapesti lengyel nagykövet.

a tanácskozáson a lengyel tudományos, műszaki és felsőoktatási minisztérium képviselőjében megjelent j. lewandowski. /mti/

ks hgy

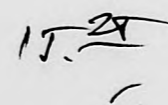
13.42 250382 1148

-. -

sb0028 4 150 mtib1032

beruházási együttműködés - neb ülés baranyában

1982. március 25. - a beruházások megvalósításában részt vevő szervezetek együttműködéséről készített vizsgálati jelentést vitatták meg a baranya megyei népi ellenőrzési bizottság pecsétet tartott csütörtöki ülésén. tizenkét vállalat, szövetkezet illetve intézmény összesen több mint hatszáz millió forint értékű beruházásainak vizsgálata alapján megállapították, hogy azokat megfelelő indokkal - exportbővítő vagy importcsökkentő termelés céljából, a gazdaságosság és a termékek minőségének javítása végett - határozták el. ugyanakkor rámutattak, hogy az előkészítés hiányosságai gyakran a költségek növekedését, a határidő csuszását és kényeszerű megoldások elfogadását eredményezik. a beruházások tervezői, lebonyolítói és kivitelezői anyagilag nem érdekeltek igazán a célok elérésében. a megbízók azonban a beruházás sorsáért aggódva legtöbbször eltekintenek a szankciók - kötbér - foganatosításától. a vizsgált beruházások egyikénél sem találtak erre példát. a kivitelezők eleve nem szívesen fogadják az alacsony termelékenységű felújítási munkákat, s a beruházó emiatt nem ritkán

li 15. 20

szerényebb felkészültségű vállalkozóra kénytelen bizni a munkát, ami a minőség rovására megy. a ne b javasolja a megyei szakigazgatási szerveknek és az építésügyi főhatóságnak, hogy vizsgálják felül az irányításuk alatt működő vállalatok és intézmények szervezeti felépítését és vezetési stílusát, hogy az összhangba kerüljön az építőiparral szemben támasztott követelményekkel. szükségesnek tartják a fővállalkozói rendszer fejlesztését oly módon, hogy a vállalt feladattal és a kockázattal arányos árbevételhez juthassanak. /mti/

kász/bné/sa st hgy

13.52 250382 1698

-. -

sb0029 4 150 mtib1033

kitüntetés

1982. március 25. - a népköztársaság elnöki tanácsa, több évtizedes eredményes munkássága elismerésül, születésnapja alkalmából fekete sándornénak, a ruházatipari dolgozók szakszervezete központi vezetősége tagjának a szocialista magyarországiért érdemrend kitüntetést adományozta. a kitüntetést csütörtökön csehák judit, a szot titkára adta át. /mti/

sl/sa hgy

13.57 250382 0391

-. -

sb0030 4 150 mtib1034

diabetés kongresszus szolnokon

1982. március 25. - a magyar diabetes társaság 6. kongresszusa kezdődött csütörtökön szolnokon a megyei művelődési és ifjúsági központban. a tudományos rendezvény több mint 150 hazai és külföldi résztvevője három napon át megvitatta a legfrissebb kutatási eredményeket, valamint a gyógyítás legújabb tapasztalatait. mint a megnyitón hangsúlyozták a kongresszus jelentőségét az a tény adja, hogy a cukorbeteg hazánkban gyakoriságát tekintve népbetegséggé vált. a tavalyi felmérések szerint több mint 300 ezer beteget tartanak

li 15.25

nyilván és különösen aggasztó a cukorbetegség számának fokozatos emelkedése a gyermekek körében. az okok egyike között az egészségtelen táplálkozásra, a mozgásszegény életmódra vezethető vissza, ezért fontos feladat az egészségügyi felvilágosító munka hatékonyabbá tétele. a gyógyítás és utógondozás teendőiről a kongresszus plenáris és szekcióülésein 93 előadás hangzik el.

a tudományos ülés alkalmából a művelődési központban több külföldi orvosi műszer- és gyógyszergyártó cég kiállítást rendezett. a hazánkban inzulint forgalmazó dán novo cég gyógyszereit, az nszk - beli boech ringer és siemens cég diagnosztikai felszereléseit mutatja be. a kongresszus szombaton a magyar diabetes társaság közgyűlésével fejeződik be. /mti/

laz/pet/st/ks hgy

14.00 250382 1329

-. -

sb0031 4 180 mtib1035

az amerikai unitárius egyház elnöke magyarországon

1982. március 25. - a magyarországi unitárius egyház vendégeként hazánkban tartózkodó dr. eugene pickett, az amerikai unitárius egyház elnöke és kísérete csütörtökön látogatást tett straub istvánnál, az állami egyházügyi hivatal elnökhelyettesénél. a fogadáson jelen volt dr. ferencz józsef, a magyarországi unitárius egyház püspöke. /mti/

gk/sa hgy

14.09 250382 0419

li 15.25

-. -

bel

- 22 -

1982.03.25.

sb0032 4 150 mtib1036

budapesti tavaszi fesztivál /1. rész/

1982. március 25.

cooptourist sajtótájékoztató

csütörtökön az utazás, 82 turisztikai kiállításon, a cooptourist utazási iroda vezetői sajtótájékoztatójukon elmondták, hogy tapasztalataik szerint magyar turisták továbbra is nagy számban kívánnak külföldre utazni. az idén eddig husz százalékkal több előrendelés érkezett a meghirdetett utakra mint tavaly ilyenkor. 1982-ben a cooptouristtal 85 ezren utazhatnak, másfélszer annyian mint tavaly.

a szakmai utakon a szakemberek ellátogathatnak a müncheni mezőgazdasági kiállításra, tanulmányozhatják a juhtenyésztést bulgáriában és törökországban, valamint részt vehetnek a környező országokban rendezett különféle kiállításokon és bemutatókon.

szakmai

az elmúlt évekhez képest csökkent a jugoszláv tengerparti üdülések iránti kereslet, ugyanakkor mind kedveltebbek a bulgáriai programok. ide a cooptourist nemcsak nyáron, hanem az elő és utószezonban is szervez utazásokat, amelyekre még mindig lehet jelentkezni.

mind a szocialista, mind a nyugati országokból a tavalyinál több turistára számítanak. a külföldiek ellátását az április 5-én nyíló első szövetkezeti szálloda, a 200 személyes rege tovább javítja.

az utazási iroda nagy gondot fordít a belföldi társasutazásokra is. húsvéti utakat is szerveznek aggtelekre, szilvásváradra és pannonhalmára. várhatóan népszerűek lesznek a hajós turák: a dunán mohácsig, körutazás a szentendrei sziget mentén és az esztergom - pozsony közötti hajóút.

/folyt. köv/

ni/zsu /sl ks hgy

14.14 250382 1563

15.25
[Signature]

--

bel

- 23 -

1982.03.25.

sb0033 4 150 mtib1037

építésügyi tervegyeztetés

1982. március 25. - az évm és vas megye vezetői csütörtökön szombathelyen tartották tervegyeztető megbeszélésüket. mint elhangzott a megyében a vi. ötéves terv időszakában mintegy 16,5-17 milliárd forint értékű építőipari tevékenységgel számolnak. nemcsak a lakásépítést, hanem ezzel egyenranguan a lakóépületek fenntartását, felújítását is kiemelt feladatként kezelik. szombathelyen az idén befejezik az új városi tanácsház építését, s elkészül az új kereskedelmi szakiskola. folyamatban van a tanárképző főiskola bővítése, melyre több mint száz millió forintot fordítanak. jó ütemben épül a képtár, s tovább folytatják a megyei kórház rekonstrukcióját, amelynek eredményeként 283 millió forintos ráfordítással új szülészeti, röntgen-és gyermekosztály létesül.

a településfejlesztés területén a cél elsősorban szombathely túlzott népességnövekedésének mérséklése, a kisvárosok, alsófoku központok dinamikus fejlesztése, szombathely, kőszeg, bük, sárvár, őrszentpéter idegenforgalmi fogadóképességének növelése. hangoztatták a megbeszélésen, hogy a városi zöldterületek gyarapításában, valamint a környezettisztasági és környezetvédelmi feladatok megoldásában erőteljesebben kell támaszkodni a helyi társadalmi akciókra. /mti/

Lér/mné/st/gw hgy

15.29 250382 1297

--

sb0034 4 160 mtib1038

gyártásszervezők szekciója

1982. március 25. - megalakult a magyar film- és tv-művészek szövetségének gyártásszervező szekciója. tagjai - a már működő hangmérnöki, illetve operatőri szekcióhoz hasonlóan - a szakma különböző - játékfilm, rövidfilm, televízió - területein dolgozó gyártásszervezők. a szekció alakuló ülését csütörtökön a budapesti filmklubban tartották meg. /mti/

t cs/ks hgy

15.29 250382 0410

MA *16.30*
[Signature]

--

bel

- 24 -

1982.03.25.

sb0035 4 180 mtib1039

kitüntetés

1982. március 25. - az elnöki tanács gillich lászló rendőr ezredesnek, a belügyminisztériumban végzett több évtizedes munkája elismerésül, nyugállományba helyezése alkalmából a szocialista magyarorszáért érdemrendet adományozta. a kitüntetést dr. horváth istván belügyminiszter adta át.

x x x

az elnöki tanács dr. hontvári emil rendőr alezredesnek a belügyminisztériumban végzett több évtizedes munkája elismerésül, nyugállományba helyezése alkalmából a vörös csillag érdemrendet adományozta. /mti/

gk/gw hgy

15.30 250382 0579

--

sb0036 4 180 mtib1040

megölte apját

1982. március 25. - a borsod megyei rendőrfőkapitányság nyomozást rendelt el emberölés büntette miatt pásztor pál 16 éves tanuló, miskolci lakos ellen. a vizsgálat eddigi adatai szerint pásztor pál március 18-án délután a lakásukon családi nézeteltérés miatt édesapját, pásztor jános 38 éves autóbusszvezetőt egy házilag átalakított légpuskával halántékon lőtte, majd a holttestet az ágyneműtartóban rejtette el. a bűncselekményt március 24-én fedezték fel.

pásztor pált a rendőrség előzetes letartóztatásba helyezte. a bűncselekmény körülményeit vizsgálják. /mti/

gk/sa hgy

15.31 250382 0613

MK

16.30

--

bel

- 25 -

1982.03.25.

sb0037 4 150 mtib1043

innovációs akadémia tatán

1982. március 25. - a hazai vállalatok többségének innovatív képessége még alacsony szintű, nem kielégítő a megújulási folyamatok hatékonysága, hangsúlyozta juhász ádám, az ipari minisztérium államtitkára a csütörtökön tatán megnyitott első hazai innovációs akadémia bevezető előadásában. ennek egyik oka az - mondotta -, hogy a központok az indokoltnál több döntési kört centralizálnak, gátolják a vállalatok, a gyáregységek rugalmas alkalmazkodóképességét, tartalékfeltáró munkájuk érvényesülését. az irányítást sokszor a direkt utasítás, a bürokratikus tervlembontás jellemzi. lassítja az innováció előtérbe kerülését a vállalatok befelőlfordulása is, ami az ugynevezett bázisszemléletben nyilvánul meg: csupán önmaguk korábbi teljesítményéhez viszonyítva határozzák meg fejlődésük további ütemét. ezek a vállalatok az élvonalhoz tartozók szintjét nem veszik figyelembe, s közben lépéshátrányba kerülnek. a vállalatok belső érdekeltiségi rendszere is korszerűsítésre szorul - hangsúlyozta az államtitkár -, hiszen közvetlen érdekük, hogy felismerjék a megújulás, a korszerűsítés fontosságát.

az innovációs folyamat egyik fontos láncszeme a piachoz igazodó vállalati kutatási-fejlesztési bázisok kialakítása. az államtitkár gyakorlati példákkal szemléltette, hogy az ilyen bázisok megszervezése növeli a vállalatok innovációs készségét, vállalkozásaik sikerét. elmondotta, hogy amióta a graboplast gyári gyára dolgozóinak 5 százaléka kutatással, a technológiai folyamatok megújításával foglalkozik, műszaki fejlesztésük a világszínvonalra emelkedett és dinamikusabban növelték az exportot. a rába gyár sikeriben is döntően közrejátszik, hogy annyi dolgozót foglalkoztatnak műszaki fejlesztéssel, mint az élenjáró világcégek. a legsikeresebb innovációs vállalatok közé sorolható a medicor is, amióta megkészserezte a kutatással, műszaki fejlesztéssel megbízott dolgozóinak számát. juhász ádám hangsúlyozta, hogy a jó példával szolgáló vállalatok, nem voltak előnyösebb helyzetben, mint bármelyik más vállalat, nem kaptak több központi támogatást, mint mások. viszont hazai viszonylatban újszerű, rugalmas szervezeti megoldásokat vezettek be, jórészt saját erőből fejlesztették kutatási-fejlesztési bázisukat és minden piacon jól értékesíthető termékeket állítanak elő. ezeknél a vállalatoknál az innovációs munka, a kutatás, a fejlesztés nem különül el az új vállalkozás sikerét biztosító egyéb munkáktól, a beruházástól, az értékesítéstől és a szerviz fejlesztéstől sem.

az államtitkár előadása után három szekcióban kerekasztal-beszélgetéseket, vitákat rendeztek. ezeken három témával, a vállalati szervezet, a munkahelyi alkotó léggör és a vállalatok külső kapcsolatainak kölcsönhatásával foglalkoztak a szakemberek. az innovációs akadémia szombaton ajánlások kidolgozásával fejeződik be. /mti/ ráb/wné/kz/ig ie

MK

16.30

--

sb0038 4 150 mtib1044

magyar-francia baráti találkozó

1982. március 25. - a francia-magyar baráti társaság vezetői, maurice blaizeau főtitkár és andré puyet, a társaság és egyben a francia országos lakásügyi szövetség titkára csütörtökön a magyar urbanisztikai társaság székházába látogatott, ahol baráti találkozón vettek részt. szabó jános építésügyi és városfejlesztési minisztériumi államtitkár, a magyar urbanisztikai társaság elnöke és andré puyet méltatta az évm és a társaság, a magyar és francia építészek együttműködésének eredményeit és további lehetőségeit. ebben az időszakban évente kölcsönös szakmai tanulmányutakat szerveztek, s a küldöttségek mindkét országban hasznos tapasztalatokat gyűjtöttek a lakásépítés, a környezet- és településfejlesztés, a városrekonstrukció és a műemlékvédelem fejlesztésének/megoldásairól.

a francia városi tanácsok vezetői mindenütt szívélyesen fogadták a magyar szakembereket, készségesen tájékoztatták őket városfejlesztési eredményeikről, gondjaikról. a találkozók jelentősen növelték a francia partnerek érdeklődését magyarország iránt. a találkozókat követően jó néhány francia városban rendeztek magyar kulturális napokat, filmhetet, népművészeti bemutatót és más kiállításokat, hogy jobban megismerjék a magyar nép életét, munkáját, kulturáját. az érdeklődést jelzi, hogy a több helyen megalakult a francia-magyar baráti társaság helyi szervezete is, amely fontos feladatának tartja, hogy tovább ápolja a két nép baráti kapcsolatait.

most megállapodtak abban, hogy kiterjesztik a tapasztalatcserét a környezetformálás újabb területeire, a magánlakás- és családiházépítés, valamint a városi közlekedés korszerű módszereire. a további együttműködés szándékát jelképezi, hogy a budapesti találkozó alkalmából magyar-francia barátságfát ültettek el a károlyi-kertben. /mti/

sb/gk/sl.ks ie

16.08 250382 1865

MK 18. *[Handwritten signature]*

--

sb0039 4 150 mtib1046

műholdas időjáráselőrejelzés

1982. március 25. - a meteorológiai műholdak adatainak hasznosításáról tanácskoztak csütörtökön a magyar meteorológiai társaság ülésén.

az űrből érkező légi felvételeket, adatokat a magyar meteorológusok évek óta felhasználják. a pestlőrinci vevőállomáson naponta kétszer regisztrálják a műholdak kárpát-medencéről készített fotóit, amelyek főként a rövidtávú előrejelzésekhez adnak támpontot.

a tervek szerint - amint arról az ülésen szó volt - az agrometeorológiai előrejelzések rendszerét is kimunkálják. az űrfotók alapján a mezőgazdasági üzemek naprakész információt kapnak majd, s ezeket, például a termésátlagok becslésére, a tavaszi fagyveszély előrejelzésére, a vetés időpontjának meghatározására hasznosíthatják. az időjárásra vonatkozó sokrétű, pontos információk alapot nyújtanak majd a mezőgazdasági termelés biztonságának növeléséhez, a hozamok fokozásához.

jelenleg tiznél több mesterséges égitest szolgáltat naponta információt a különböző földrészek meteorológiai vevőállomásainak a légköri folyamatokról, a felhősödés helyzetéről. ezeket az adatokat a gyakorlatban máris széleskörűen hasznosítják; elsősorban a hajózás és a repülés biztonságát növelték. /mti/

kg/dné/sl ie mv
16.38 250382 1259

--

sb0040 4 160 mtib1047

józsa lajos kiállítása

1982. március 25. - józsa lajos szobrászművész alkotásaiból nyitottak csütörtökön kiállítást szülővárosában debrecenben a medgyessy-teremben. a bemutatott kisplasztikák, portrészobrok ihletője a hajdusági ember és a szülőváros volt. /mti/

szü/éva/kz/ks ie

16.38 250382 0296

MK 18. *[Handwritten signature]*

--

bel

- 28 -

1982.03.25.

sb0041 4 160 mtib1048

elmarad a kubai nemzeti balett műsora

1982. március 25. - az országos rendező iroda közli, hogy a kubai nemzeti balett március 27.-re meghirtetett előadása - technikai okok miatt - elmarad. helyette, az interbalett, 82 keretében a magyar állami operaház balettegyüttese kubai baletttest c. műsorát a vigszínházban mutatják be. az előadás - a kiadott műsortól eltérően 20 órakor kezdődik. a megváltott jegyek érvényesek, vagy a vásárlás helyén visszaválthatók. /mti/

gi/gné/ig ie

ügyanesak

16.41 250382 0496

..

sb0042 4 130 mtib1049

svéd közoktatási miniszter

1982. március 25. - ulla tillander svéd közoktatási miniszter vezetésével március 22 és 25 között küldöttség tartózkodott hazánkban. ulla tillandert és kíséretét fogadta pozsgay imre művelődési miniszter és tárgyalásokat folytattak a két ország oktatási kapcsolatainak fejlesztéséről. a vendégek látogatást tettek oktatási intézményekben, kecskeméten megismerkedtek a kodály zoltán zenepedagógiai intézet munkájával, továbbá megtekintették szentendre nevezetességeit.

a küldöttség bucsuztatásánál jelen volt vidar hellners svédország budapesti nagykövete is. /mti/

dné/gw ie

16.44 250382 0626

MK

18.46

..

bel

- 29 -

1982.03.25.

sb0043 4 160 mtib1050

oroszlászló kiállítása salgótarjánban

1982. március 25. - a képcsarnok salgótarjáni bemutató termében csütörtökön megnyílt orosz lászló festőművész kiállítása, amelyen a nógrádi születésű művész harminckét olajképe - figurális kompozíciója, portréja és javarészt nógrádi ihletésű tájképe - tekinthető meg.

oroszlászlónak főiskolásként domanovszky endre és bernáth aurél voltak a mesterei. első éves főiskolásként már kiállításon szerepelt, s azóta is a leggyakrabban kiállító festők közé tartozik. bár évtizedek óta budapesten él, művészetének gyökere mind a mai napig szűkebb hazájához, nógrádhoz kötik. gyakran állít ki munkásvárosokban, üzemi galériákban, 1963 óta vezeti a május 1 ruhagyár munkás képzőművész körét. /mti/

csiz/trené/st/ks ie

16.46 250382 0773

..

sb0044 4 130 mtib1051 /felhasználható: 18.00 órától!!!/

magyar-kubai napok békésben

1982. március 25. - magyar-kubai barátsági napok kezdődtek csütörtökön békés megyében. eleken a nagyközségi művelődési házban értelmiségi találkozót rendeztek, amelyen eduardo gonzales acevedo, a kubai köztársaság budapesti nagykövetségének attaséja tartott előadást. a barátsági napok programja pénteken gyulán és köröstarcsán folytatódik. /mti/

sam/ke/st/gw ie

16.49 250382 0409

MK

18.46

..

sb0045 4 130 mtib1052

pécsi városi tanácsülés - fészek áruház pécsett

1982. március 25. - fészek áruház nyílik ez év szeptemberében pécs belvárosában, az ötven millió forint költséggel létesülő új tűzép központban - jelentették be a városi tanács csütörtöki ülésén, amelyen kabács béla, a három megyére kiterjedő vállalat igazgatója tájékoztatta a testületet a magánérs lakásépítés anyagellátásáról. a megyeszékhelyen az előzetes számítások szerint ezernél több egyedi, társas és hagyományos családiház kerül tető alá a hatodik ötéves tervben. jelenleg három helyen lehet építőanyagot vásárolni, de a meglévő telepek a mai igényeket már nem elégítik ki.

az új fészek áruházban, amely dunántul első ilyen létesítménye lesz, az építőanyagokat és lakásfelszerelési cikkeket részben minta után, részben önkiválasztással értékesítik majd az eddiginél sokkal kevesebb utánjárással. mindazok a cikkek kaphatók lesznek, amelyek barkácsolással függenek össze, így fűtőszelvény, fürdőszoba-felszerelési, villamosági áruk, vegyi anyagok, festékek, kéziszerszámok, barkács eszközök, kiskert ápolási cikkek. az építési tanácsadó szolgálatot az étk-val közösen szervezik meg. százhatvan féle tervet ajánlanak majd az építőknek, valamennyi olyan, amelyek megvalósítására pécsett a tanácstól engedélyt kaphatnak az otthonalapítók. külön alkalmaznak egy építészmérnököt, aki műszaki megoldásokat javasol, tanácsokat ad az építetőknek.

a tűzép a kisz-szel együttműködve, szervezeten segíti a fiatalok lakásépítkezését bemutatókkal, szaktanács adással, szakmai napok rendezésével. a vállalat és a beremendi cementmű között megállapodás született, hogy a nyáron bevezetik a 2 kg-os mészhidrát és 10 kg-os cement csomagolt árusítását. /mti/

han/bné/kz/ig ie

17.13 250382 1748

-.-

sb0046 4 130 mtib1053

kisz vándorzászló átadás

1982. március 25. - csütörtökön újabb kisz szervezetek kapták meg a múlt évi kiemelkedő munkájuk elismeréseként a kisz központi bizottságának vörös vándorzászlóját. közülük a máv záhonyi üzemigazgatóság. ezuttal immár negyedszer érdemelte ki. a 49 alapszervezetbe tömörült 1575 záhonyi kiszes közül hétszáz

MK 197

szocialista ifjúsági brigád tagjai. tavaly benyújtott 132 ujitási javaslatukból 85-öt máris sikerrel alkalmaznak. a fiatal műszakiak és közgazdászok alkotói klubjának 1981. évi észszerűsítési javaslatai több mint egymillió forint megtakarítást eredményeztek.

a bakonyi bauxitbánya vállalat kisz szervezete harmadszor nyerte el a kisz központi bizottságának vörös vándorzászlóját. fiatalok oldották meg ennél a vállalatnál több modern gép távirányítását, ők készítették el azt a kézi munkát helyettesítő furó kocsit, amely a bnv alkotó ifjúság pályázatán 3. díjat kapott. a kisz szervezet tavalyi gazdasági számláján szerepel még több mint 5700 mázsa bányában hasznosíthatatlan fémhulladék megmentése is. a vállalat fiatal dolgozóinak fele középfoku képesítést szerzett, jelentős részüknek már két szakmája van. /mti/

kal/szé/kz/gw ie

17.34 250382 1192

-.-

sb0047 4 150 mtib1056

budapesti tavaszi fesztivál /2.rész/

az ndk utazási iroda sajtótájékoztatója

1982. március 25. - csütörtökön az utazás '82 kiállításán az ndk utazási irodájának vezetői és magyarországi képviselői sajtótájékoztatót ismertették, hogy milyen programot kínál az ndk az odalátogató turistáknak.

elmondták, hogy 1981-ben mintegy 30 ezer magyar turista vett részt ndk-beli szervezett utazáson, 1982-ben a számuk várhatóan növekszik. erre az utazási iroda felkészült és jelentősen bővítette a választható programok körét. a legnagyobb városok, berlin, lipcse és drezda megismerésére három-tizenkét napos utakat szerveznek.

üdülőprogramokat is szerveznek, többek között thüringiában, szász-svájcban és a harz hegységben. a külföldiek 31 interhotel szálloda, és számos más állami és szövetkezeti szálláshely várja, s a pihenni kívánó turisták faházak kempingeket is választhatnak. ezekben az olcsó és kényelmes házakban három-öt tagú családokat is el tudnak helyezni.

MK

197

bel

- 32 -

1982.03.25.

a szervezett, csoportos utazásokon kívül az iroda magyarországi képviselője egyéni turistautakat is megszervez.

/folyt/

ni/mv/sl/ig ie
18.12 250382 1166

..

sb0048 4 130 mtib1058

magyar-svéd építésügyi tárgyalások

1982. március 25. - ábrahám kálmán építésügyi- és városfejlesztési miniszter stockholmban tárgyalásokat folytatott birgit friggebo svéd lakásügyi miniszterrel a kétoldalu építésügyi együttműködés eddigi tapasztalatairól és fejlesztésének lehetőségeiről. a megbeszélések alapján lehetőség kínálkozik az ipari kooperációk további szélesítésére és harmadik piaci közös fellépésre is. elhatározták, hogy megvizsgálják a mindkét félnek előnyös energiamegtakarítási módszerek és eljárások közös hasznosításának lehetőségeit. megállapították, hogy a kapcsolatok kiterjesztésében előnyös lehet a területrendezés, az épületfelújítás, a városrekonstrukció magyar és svéd tapasztalatainak kölcsönös felhasználása.

ábrahám kálmán tárgyalást folytatott a svéd építésügyi kutatási tanács vezetőivel is. megállapodtak abban, hogy tovább bővítik a két ország építésügyi kutató és fejlesztő szervezeteinek együttműködését.

ábrahám kálmán csütörtökön hazaérkezett budapestre. /mti/

sb/ig

18.24 250382 1035

MK

18.12

..

bel

- 33 -

1982.03.25.

sb0049 4 160 mtib1059

budapesti tavaszi fesztivál /3. rész/

1982. március 25. - csütörtökön ismét gazdag kulturális kínálatból válogathattak a budapesti tavaszi fesztivál vendégei. az erkel színházban bartók béla három színpadi művét mutatta be a magyar állami operaház társulata. a mostani előadás egyben folytatása annak a hagyománynak, hogy minden év március 25-én, a nagy zeneszerző születésnapján megszólaltatják ezeket a darabokat. a kékszakállu herceg várát ezúttal háromszázötvenedik alkalommal adták elő, lukács ervin vezényletével. a vigszínházban folytatódott az interbalett rendezvénysorozata. a műfaj kedvelői a bolgár arabeszk együttes produkcióját tekinthették meg. a margarita arnaudova vezette csoport, amely három évvel ezelőtt már járt hazánkban, az ősi népszokások megőrzését jelölte meg elsőrendű céljával, de programjukba beillesztették a mai zenei irányzatok táncszínpadi adaptációit is. a győri balett a hilton szállóban lépett fel, s adta elő a nap szeretteit, markó iván carl off: carmina burana című zenéjére készített koreográfiáját. ezután a művészek közönségtalálkozón vettek részt. a kálvin téri református templomban kovács endre orgonaművész bach, mendelssohn, verdi és brahms szerzeményeket szólaltatott meg. közreműködött moldován stefánia és simándy józsef.

„a népzene forrásainál,, címmel mutatta be rendhagyó műsorát sebő ferenc a budai vigadóban. az összeállításban ugyanis azok az idős emberek is felléptek, akiktől sebő lejegyezte a régmúlt dalait. nyisztor györgy nyugdíjas földműves például a hazánkban élő románok táncaiból, dalaiból adott izelítőt. székely zsigmond hegedült, karsai zsigmond, a népművészet mestere pedig táncolt és énekelt. bársony minály tekerőlantját szólaltatta meg.

a radnóti miklós színpadon vasziljev: csendesek a hajnalok című regényének adaptációját mutatta be a több társulatból verbuválódott együttes. a darabot, amelyet iglódi istván rendezett, néhány évvel ezelőtt már játszották - azonos szereposztásban, jobba gabival, gera zoltánnal - a mikroszkóp színpadon. a puskin moziban a filmglóbusz keretében rainer werner fassbinder: maria braun házassága című filmjét mutatták be. a toldi moziban a japán shiro moriya zendülés című kétrészes alkotását vetítették. az ozu művészetét bemutató sorozat következő darabjaként a tyuk a szélben című filmet forgatták le./folyt. köv/

gi/ks/gw

18.36 250382 2362

MK

18.12

..

bel

- 34 -

1982.03.25.

sb0050 4 150 mtib1060

időjárásjelentés

1982. március 25. - a meteorológiai intézet jelenti csütörtökön este:

az évszaknak megfelelő hőmérséklet.

előrejelzés az ország területére péntek estig: változóan felhős idő várható, számottevő eső nélkül, legfeljebb keleten fordulhat elő egy-két futó zápor. az északnyugati szél időnként megerősödik. a hőmérséklet holnap kora délután 10-15 fok között várható. /mti/

gné/ig ie

18.43 250382 0425

-. -

sb0051 4 160 mtib1061

budapesti tavaszi fesztivál /4. rész/

1982. március 25. - a budapesti tavaszi fesztivál pénteki programja:

jubileumi lovasbemutatót láthatnak délután fél háromkor az ügetőpályán. az aranytollu madár című gyermekelőadás az állami bábszínházban 15.00 és 16.00 órákor kezdődik.

az interbalett előadásorozat keretében pénteken a prágai és a pozsonyi nemzeti színház balettegyüttesének vendégjátékát láthatják a vígszínházban este 7 órákor.

a fővárosi operettszínházban suppé: boccaccio-jának premierje ugyancsak este 7 órákor kezdődik. a radnóti színpadon az eszperantó színházak nemzetközi találkozóján foissy az esemény című darabját mutatja be az aquitaniai /provence/ nemzetközi színház társulata este 7 órákor.

kodály zoltán emlékére élő örökség címmel császár angéla irodalmi koncertjét láthatják a korona pódiumon.

19.30

bel

- 35 -

1982.03.25.

hacki tamás és az ex antiquis együttes a pesti vigadóban este fél nyolckor lép fel.

a budapesti máv szimfónikusok zenekarának és az mrt énekkarának hangversenye este nyolc órákor kezdődik a mátyás templomban. sebestyén jános orgona- és csemlaló estje a kálvin téri református templomban este 8 órákor kezdődik. /mti/

i/ed/pp/gw ie
18.54 250382 1201

-. -

sb0052 4 130 mtib1066

marjai józsef az nszk-ba utazott

1982. március 25. - marjai józsef, a minisztertanács elnökhelyettese csütörtökön az nszk-ba utazott, ahol a politikai és gazdasági élet vezető személyiségeivel folytat tárgyalásokat és részt vesz a hamburgi magyar gazdasági napok megnyitó rendezvényein. /mti/

gné/gw ie

19.54 250382 0320

-. -

sb0053 4 800 mtib2028

belpolitikai hireink tartalomjegyzéke /1. rész/

1982. március 25.
sb0001 gazdasági munkaközösség
sb0002 jól jár a tagszövetkezet
sb0003 korszerűsítik a 8-as utat
sb0004 légszűrő, kémény...
sb0005 kifutottak a kotróhajók
sb0006 tavon a kiskacsák
sb0007 tavaszi vadszámlálás
sb0008 új állategészségügyi szabályzat
sb0009 küzdelem a fogszuvasodás ellen
sb0010 triesztbe készül az operaház...
sb0011 népdalsorozat a televízióban

1982.03.25.

sb0012 elhunyt vadász gyula
 sb0013 az országos munkavédelmi bizottság...
 sb0014 jugoszláv idegenforgalmi kiállítás
 sb0015 szlovén színjátások...
 sb0016 milliókat érő városszeretet
 sb0017 magas cukortartalmu répafajták
 sb0018 a vezetői döntés új tudománya
 sb0019 nemzetközi tanácskozás...
 sb0020 árucseret forgalmi közgyűlés
 sb0021 egri városi tanácsülés
 sb0022 kitüntetés
 sb0023 tanácstagi alap felhasználása
 sb0024 halálos balesetek
 sb0025 időjárásjelentés
 sb0026 fogadás görögország nemzeti ünnepén
 sb0027 konferencia a lengyel...
 sb0028 beruházási együttműködés
 sb0029 kitüntetés
 sb0030 diabetikus kongresszus szolnokon
 sb0031 az amerikai unitárius egyház elnöke mo-on
 sb0032 cooptourist sajtótájékoztató
 sb0033 építésügyi tervegyeztetés
 sb0034 gyártásvezetők szekciója
 sb0035 kitüntetés
 sb0036 megölte apját
 sb0037 kitüntetés
 sb0038 tanácstagi alap felhasználása
 sb0039 halálos balesetek
 sb0040 időjárásjelentés
 /folyt. köv./
 21.28 250382 1363

-.-

sb0054 4 800 mtib2029

belpolitikai híreink tartalomjegyzéke /2. rész/

sb0041 fogadás görögország nemzeti ünnepe alkalmából
 sb0042 konferencia a lengyel nyelvoktatásról
 sb0043 beruházási együttműködés
 sb0044 kitüntetés
 sb0045 diabetes kongresszus szolnokon
 sb0046 az amerikai unitárius egyház...
 sb0047 cooptourist sajtótájékoztató
 sb0048 építésügyi tervegyeztetés
 sb0049 gyártásvezetők szekciója
 sb0050 kitüntetés

MTI

Szerkeszti a Belföldi Főszerkesztőség

Szerkesztésért és kiadásért az MTI vezérigazgatója felel

Kiadja az MTI / Budapest I., Fém u. 5-7. 1426 Budapest / Pf.3. Tel.: 359-590 Telex: 22-4371

Belföldi hírek

p a r l a m e n t

bkk.1. dr.markója imre országgyűlési beszámolója

i/of/a/dg

1982. március 24.

a szerkesztőség
 a szerkesztőség részére bocsátjuk - némileg rövidített
 szöveggel - dr.markója imre igazságügyminiszternek a jog-
 alkotás helyzetéről szóló beszámolóját, amely az or-
 szággyűlés csütörtöki ülésén hangzik el, az anyag -
 feloldásig - s z i g o r u a n e m b a r g ó s !

x x x

dr.markója imre bevezetőben arról szólt, hogy
 az elmúlt hónapokban többször emlékeztünk történelmünk
 legutóbbi negyedszázadának eseményeire, köztük arra is,
 hogy milyen utat tettünk meg a szocialista törvényes-
 ség helyreállítása, megszilárdítása és fejlesztése ér-
 dekében. az ilyen emlékezéseknél és értékeléseknél -
 mondta - elkerülhetetlen, hogy ne tekintsünk ki a világ-
 ba és saját helyzetünket ne vessük egybe a nemzetközi
 tapasztalatokkal. ez az egybevetés a törvényesség ügyé-
 nek alakulását illetően is a jogos megelégedettség érzé-
 sét válthatja ki mindenkiben.

/folyt.köv./

- 1 -

07

parlament

bkk.1./ dr.markója imre.....1.folyt./-a

- a törvényesség fogalmi körébe tartozó kérdésekben a mai világ - különösen a tőkés világ - nyugtalanító képet mutat. még olyan országokból is, amelyeknek társadalmá a közelmúltig - legalábbis külsőleg - a viszonylagos konszolidáltság jegyeit viselte, nap mint nap érkeznek riasztó hírek, amelyek a jogtalanság, az erőszak eszkalációját bizonyítják.

a magyar népköztársaságban viszont tulás nélkül állíthatjuk - az alkotmányos rend, a törvényesség alapvetően szilárd és állandóan fejlődik. jóleső érzés, hogy egyéb sikereink mellett ez a vívmányunk is rangot, megbecsülést szerzett hazánkban és hazánknek a nemzetközi közvéleményben.

- természetesen nem vagyunk és nem is lehetünk elbizakodottak. jól tudjuk, honnan indultunk el, s az elért eredmények mögött milyen kemény, megfeszített, fáradtságos munka áll. de azt is világosan látjuk, milyen további erőfeszítésekre van még szükség ahhoz, hogy végső ideáinkat megvalósíthassuk. ennek azonban minden feltétele biztosított. a legfőbb garancia a magyar szocialista munkáspárt politikája, amely az elmúlt 25 évben - a személyi kultusz időszaká és az ellenforradalom keserű tapasztalataiból is levonva a megfelelő tanulságokat - mindig kiemelt figyelmet szentelt a törvényesség ügyének. sohasem tévesztette szem elől azt, hogy a szocializmus építése során az anyagi jólét növelése mellett a társadalom jó közérzetének az is rendkívül fontos eleme, hogy az emberek kellő jogbiztonságban éljenek.

felidézte markója imre, hogy a törvényesség megszilárdításának és fejlesztésének egyik fő módszere a szocialista jogrendszer kiépítése volt, amelyben kiemelkedő szerepet játszott az országgyűlésre, az országgyűlés e szerepét nemcsak azzal töltötte be, hogy számos nagy jelentőségű törvényt alkotott, hanem azzal is, hogy időről időre beszámoltatta a népköztársaság elnöki tanácsát, a minisztertanácsot és az igazságügyi minisztert a jogalkotás helyzetéről. igazságügyi miniszteri beszámoltatásra legutóbb 13 évvel ezelőtt került sor. /folyt.köv./

- 2 -

parlament

bkk.1./ dr.markója imre.....2.folyt./-a

- szocialista jogrendünk az igazságügyi miniszteri beszámoló óta eltelt több mint egy évtizedben nagyarányú átalakuláson ment keresztül. ezt mindenekelőtt az a társadalmi fejlődés váltotta ki, amelynek révén célul tűzöttük ki a fejlett szocialista társadalom építését. ha azt akartuk, hogy jogunk hatékonyan betöltsse szolgálati szerepét, hozzá kellett igazítani a társadalmi-gazdasági valósághoz, a fejlett szocialista társadalom építése által megszabott újszerű és magasabb rendű követelményekhez.

- jogrendszerünknek ezt az átfogó reformját természetesen csak igen tervszerű, elméletileg megalapozott és a hazai, valamint a nemzetközi gyakorlat tapasztalatait módszeresen figyelembe vevő munkával lehetett elvégezni. ezért is hozott 1969-ben a kormány olyan határozatot, amelyben körvonalazta az átfogójogi rendezés távlati feladatait, s egyben döntött arról is, hogy ezeket fokozatosan, a kormány által jóváhagyott középtávú jogalkotási programok alapján kell végrehajtani. így került sor az 1971-1974. évi, az 1975-1980 közötti, majd a xii. kongresszust követően az 1981-1985-ig terjedő időszak jogalkotási programjának kialakítására.

- e jogalkotási programok teljesítése hasznosan segítette és segíti pártunk és kormányunk politikai célkitűzéseinek érvényesülését. az egyik meghatározó jelentőségű célkitűzés az állami élet sokoldalú fejlesztése, demokratizmusának növelése, közigazgatási rendszerünk korszerűsítése és egyszerűsítése volt. e törekvés szolgálatában olyan nagyfontosságú törvényhozási aktusokra került sor, mint az alkotmány 1972. évi módosítása, a tanácsokról szóló törvény megalkotása, az államigazgatási eljárás szabályainak korszerűsítése, vagy a közérdekű bejelentésekről, javaslatokról és panaszokról szóló törvény megalkotása. /folyt.köv./

- 3 -

parlament

bkk.1./ dr.markója imre.....3.folyt./-a

az állami élet fejlesztésének keretében megkülönböztetett figyelmet fordítottunk a bűnüldöző, az igazságszolgáltatási és a büntetés-végrehajtási munka fejlesztésére, az ehhez szükséges jobb jogszabályi feltételek megteremtésére. ennek érdekében alkottuk meg többek között a bírósági és az ügyészi szervezeti törvényt, az új büntető anyagi és eljárási, valamint a büntetés-végrehajtási törvényeket, s korszerűsítettük a polgári jogi szabályozást.

- az állami élet fejlesztését szolgáló jogalkotói tevékenységünk természetesen a jövőben is aktív lesz. ezt az a középtávra szóló tudományos koncepció alapozza meg, melyet a kormány a xii. kongresszus követően elfogadott. ennek alapján az 1985-ig terjedő időszakban többek között olyan fontos kérdésekkel kívánunk foglalkozni, mint a választási rendszer tökéletesítése, demokratizmusának elmélyítése, vagy az alkotmányos elvek érvényesülését szolgáló garanciarendszer továbbfejlesztése. folytatódik a közigazgatás korszerűsítésére és egyszerűsítésére irányuló munka, s az ezzel kapcsolatos jogalkotási teendők felmérése és előkészítése is.

- a bűnüldözést és igazságszolgáltatást illetően szintén további jelentős témák kerülnek napirendre. ezek közé tartozik, hogy hazánkban még ma is komoly társadalmi probléma a bűnözés, valamint a családi kapcsolatok egy részének széthullása, a válások magas száma. a bűnözés elleni hatékonyabb harc érdekében fokozott figyelmet kell fordítani a megelőzésre, a társadalom szélesebb körű mozgósítására, s ennek jogi eszközökkel történő aktívabb támogatására is. a családi kapcsolatok megszilárdítása érdekében pedig ismét át kell tekintenünk egyes jogi rendelkezéseinket, s természetesen a joggyakorlatot is, hogy mindkettő eredményesebben segítse elő e fontos társadalmi probléma megoldását.
/folyt.köv./

- 4 -

parlament

bkk.1./ dr.markója imre.....4.folyt./-a

a kormány kodifikációs programja emellett azt is célul tűzte, hogy a sokszor jogosan bírált polgári peres és peren kívüli eljárásokat tovább egyszerűsítsük, törvényességi színvonalát növeljük, s ennek érdekében átfogóan szabályozzuk újra a polgári perrendtartást. a program indokoltnak tartja azt is, hogy az ügyvédségnek az állami és a gazdasági életben, de mindenekelőtt az állampolgári jogok érvényesítésében betöltött növekvő szerepe miatt új magas szintű szabályozást alkossunk az ügyvédi szervezet-ről és tevékenységről, a fokozott követelménytámogatás jegyében, illetve az ügyvédi önkormányzati szervek munkájának fejlesztése érdekében.

- a másik nagy jelentőségű politikai és kodifikációs célkitűzés a népgazdaság további fejlődésének elősegítése, s ezen belül a gazdálkodás jogi kereteinek megújítása volt. gazdaságpolitikai elveinkkel összhangban a jogszabályalkotók törekvése itt arra irányult, hogy: a gazdaságirányítás rendszerét tovább tökéletesítsük; a gazdálkodó szervezetek önállóságát és belső demokráciáját növeljük, a vállalati szervezetet differenciáltabbá, rugalmasabbá tegyük; a szabályozással hatékonyabban ösztönözzük a vállalatokat és a szövetkezeteket az aktív és dinamikus tevékenységre, az eszközök, anyagok és a munkaerő hatékonyabb felhasználására, a jövedelmező termelés és értékesítés növelésére, a kereslet kielégítésére; az ugynevezett kisegítő tevékenységet, a másodlagos gazdaságot, a magánkezdeményezést és erőforrásokat sokoldalúbban állítsuk a népgazdasági és a lakossági célok szolgálatába; s szilárduljon gazdasági életünkben a törvényes rend és fegyelem.

- e törekvések megvalósítása érdekében került sor - a többi között - a polgári törvénykönyv módosítására, a népgazdasági tervezésről, az állami pénzügyekről, a vállalatokról, a külkereskedeletről és a belkereskedeletről szóló törvények megalkotására, s az elmúlt évben a kiválalatokról, kiszövetkezetekről, a szakcsoportokról és a gazdasági munkaközösségekről szóló jogszabályok meghozatalára.
/folyt.köv.

- 5 -

parlament

bkk.1./ dr.markója imre.....5.folyt./-a

e munkát még korántsem fejeztük be, mivel gazdaságunk nap mint nap - s ez így helyes - a megújulás állapotában van, s ezt jogunknak is követnie kell. változatlanul napirenden lévő feladat a gazdaságirányítás komplex továbbfejlesztése. így a vállalatiirányítás korszerűsítése, ezen belül a felügyeleti ellenőrzés, a felügyelő bizottságok, az igazgató tanácsok szerepének újszerű meghatározása, a vállalati belső mechanizmus fejlesztése, a tőke-allokációs folyamatok szabályozása, az ár-és bérrendszer, valamint a munkaerőgazdálkodás továbbfejlesztése kapcsán már folyamatban van több olyan intézkedés előkészítése, amely végső fokon jogi szabályozást is szükségessé tesz majd. e munkálatok közül a legnagyobb volumenű az új munka törvénykönyvének előkészítése lesz.

- bizonyos korrekciókra sor kerül a szövetkezeti joganyagban is. itt mindenekelőtt azoknak a javaslatoknak jogszabályi megfogalmazására kerül sor, amelyek a múlt évben lezajlott szövetkezeti kongresszusokon hangzottak el. várható a földtulajdon, a földhasználat, a földvédelem, valamint az állami, a szövetkezeti és a személyi tulajdonban álló ingatlanok forgalmára vonatkozó joganyag korszerű, átfogó és egységes szabályozása. rövidesen végleges formát öltenek a lakásépítés, a lakásfenntartás, a lakásgazdálkodás és elosztás rendjének fejlesztése érdekében kidolgozott - és társadalmi vitára bocsátott - irányelvek, amelyekhez a végrehajtást biztosító jogi rendezés kapcsolódik.

- a gazdasági élet törvényes rendjének további szilárdítása érdekében - mondta a miniszter - foglalkozunk a szerződési és a felelősségi rendszer fejlesztésével, az ezekhez, valamint a tisztességtelen gazdálkodás elleni eredményesebb fellépéshez szükséges jogi eszközök kimunkálásával. a minisztertanács napirendre kívánja tűzni majd a népgazdaságban folyó jogi munka helyzetét is, e tevékenység színvonalának emelése érdekében.

/folyt.köv./

- 6 -

parlament

bkk.1./ dr.markója imre.....6.folyt./-a

miként az állami élet egészenek fejlesztésében, úgy a gazdasági életben is alapvető követelmény a szocialista demokracizmus mind szélesebb körű kibontakoztatása. ennek további, köztük jogi lehetőségeit és eszközeit is vizsgálja a kormány a szakszervezetekkel együttműködve.

ujabb témakörre tért át ezután a miniszter.

- az állami és a gazdasági élet fejlesztésének elősegítése mellett jogalkotásunk mindig nagy figyelmet fordított azoknak a kérdéseknek a jogi rendezésére is, amelyek közvetlenül érintik az állampolgári életviszonyokat, illetve az állampolgári jogok érvényesülését. bizonyítja ezt például az egészségügyi, a társadalombiztosítási, a közművelődési, a környezetvédelmi és természetvédelmi törvények megalkotása, az egyesületi tvr legutóbbi módosítása.

e körben külön is szólt a miniszter az *mint mondta* emberi jogok kérdéséről, amelyről oly sokat tárgyalnak és vitatkoznak napjainkban a nemzetközi élet különböző küzdőterein. nyugodtan kijelenthetem - hangsúlyozta markója imre -, hogy az elmúlt évtizedben is megkülönböztetett módon foglalkoztunk az emberi jogok érvényesítése garanciarendszerének fejlesztésével. ma a magyar népköztársaság részese az emberi jogokkal kapcsolatos minden, az ensz égisze alatt kötött nemzetközi szerződésnek; s azokhoz a legtöbb esetben olyan tőkés országokat megelőzve csatlakoztunk, amelyek napjainkban szívesen bírálják és rágalazzák a szocialista országokat. ezeket az emberi jogi egyezményeket mi minden esetben kihirdetjük, s ezáltal azok belső jogunk részévé válnak. emberi jogi egyezményeink végrehajtásáról időszakonként az ensz-nek jelentést adunk, s e témáról más nemzetközi fórumokon is beszámolunk. e jelentésekben, illetve beszámolóinkban joggal állapíthatjuk meg, hogy hazai jogunk - alkotmányunk alapján - az esetek többségében jóval fejlettebb színvonalon szabályozza az emberi jogok kérdését, mint amilyenek a nemzetközi szabályozások normái. az emberi jogok érvényesítésének gyakorlata pedig nálunk elvszerű és következetes.

/folyt.köv./

- 7 -

parlament

bkk.1./ dr.markója imre.....7.folyt./-a

a továbbiakban arról beszélt az igazságügyi miniszter, hogy a lezajlott és a most folyó nagyarányú kodifikációs reformmunkával, a minden fontos életviszonyi és jogterületet érintető programok végrehajtásával megteremtjük a fejlett szocialista társadalom építésének korszerű jogi alapjait. egyebek között így fogalmazott:

- a magyar jogalkotás e vitathatatlan eredményeinek elérésében - a folyamatos és magas szintű politikai irányítás mellett - döntő tényező volt, hogy következetesen törekedtünk a jogszabályelőkészítés irányításának és koordinálásának tökéletesítésére, a tervszerűség fokozására, a tudományos megalapozottság és a szakszerűség javítására, valamint a jogszabályelőkészítés és a jogalkotás demokratikus elemeinek bővítésére.

- a törvényelőkészítés irányításában és koordinálásában ezekben az években jelentős szerepet kapott az igazságügyi minisztérium. a minisztertanács feladatunkkal bízta a kormányzati kodifikációs programok előkészítését, ezek végrehajtásának ellenőrzését, s az ellenőrzés tapasztalatainak feldolgozását és jelentését a minisztertanács számára. az is kötelességünk lett, hogy a törvényelőkészítés konkrét folyamatait jogpolitikailag és módszertanilag irányítsuk. az igazságügyi kodifikáció mellett az igazságügyi minisztérium vette gondozásába mindazoknak a magas szintű jogszabályoknak az előkészítését is, amelyek állami vagy népgazdasági jelentőségűek voltak. feladatunk lettünk a szakminiszterekkel együtt annak a munkának, amelyek az alacsonyabb szintű joganyag rendezésére, korszerűsítésére és egyszerűsítésére irányul. végül feladatunk lett az is, hogy a jogszabálynyilvántartás számítógépes rendszerének megteremtésével kapcsolatos munkákat gondozzuk.

a jogszabályalkotás fokozódó tervszerűségével összefüggésben elhangzott a beszámolóban az is, hogy a kodifikáció elméletileg megalapozottabbá és szakszerűbbé válhatott. a tervezés által biztosított előrelátás azt is elősegíti, hogy a tudomány dolgozóinak időben lehet megbízásokat adni a szóban forgó kodifikációval összefüggő elméleti kérdések tisztázására; továbbá lehetővé teszi, hogy a jogalkotók megfelelően tájékozódhassanak a gyakorlati tapasztalatokról, s nemzetközi összehasonlító tanulmányokat is folytathassanak.

/folyt.köv./

parlament

bkk.1./ dr.markója imre.....8.folyt./-a

a tudomány támogatásával kapcsolatban markója imre így fogalmazott:

- külön is szeretném kifejezésre juttatni köszönetünket a jogtudósoknak; de rögvest elmondanám azt az óhajunkat is, hogy örülnénk, ha a tudományos kutatási tervek és maguk a konkrét kutatások is még jobban kapcsolódnának a valósághoz, a gyakorlati célokhoz. a kutatóknak emellett azt is jobban szem előtt kellene tartaniuk, hogy a jogszabályok előkészítésében - épp a szabályozandó életviszonyok sokoldalúsága és bonyolultsága miatt - a valóság tényeit interdiszciplináris tudományos együttműködéssel tárják fel. különösen fontosnak tartom, hogy a gazdaságpolitikai, a gazdaságirányítási teendők hatékony megvalósítása érdekében a közgazdasági és jogi megközelítés együtt történjék, s kialakuljon a közgazdasági és jogi gondolkodás szemléleti egysége. ennek előfeltételei közé tartozik, hogy a jogtudomány gyorsabban alakítsa ki azokat az elképzeléseket, amelyek jobban megalapozzák az intenzív gazdaságfejlesztési szakasz gazdaságpolitikájához kapcsolódó jogi szabályozást. előfeltétele ugyanakkor az is, hogy a közgazdaságtudomány nagyobb figyelemmel legyen a jog szerepére, lehetőségeire, belső törvényszerűségeire.

a jogszabályelőkészítés és a jogalkotás demokratizmusáról szólva mindeneke előtt ennek a legfontosabb megjelenési formáját, az országgyűlés törvényhozó tevékenységét emelte ki a miniszter. itt természetesen nemcsak a parlament plénumának mind igényesebb munkájáról van szó - hangsúlyozta -, hanem arról is, hogy a parlamenti bizottságok, különösen a jogi bizottság, s részben a képviselő csoportok is egyre aktívabban vesznek részt a törvényelőkészítés folyamatában, s a megalkotott magas szintű jogszabályok végrehajtásának ellenőrzésében.

/folyt.köv./

parlament

bkk.1./dr.markója imre.....9.folyt./-a

- az országgyűlés e tevékenységét - amint erre pártunk xii. kongresszusa is utalt - lehet és szükséges is továbbfejleszteni. a hogyanát illetően elsősorban a kormányzati, a jogszabályelőkészítő szervek a felelősek, ismeretes: a szocialista jogalkotás egyik alapvető elve, hogy a társadalmi viszonyokkal kapcsolatos legfontosabb kérdéseket törvényben kell szabályozni. ez az elv az elmúlt évek jogalkotásában nem mindig érvényesült következetesen, sokszor véletlenszerű - esetleg szubjektív - tényezők határozták meg azt, hogy a szabályozás törvényben vagy törvényerejű rendeletben történt. ezért is van ma a 131 hatályos törvényünk mellett 635 törvényerejű rendeletünk. a jogalkotás demokratizmusának fokozására irányuló óhajunk megköveteli, hogy az országgyűlés törvényalkotó szerepét tovább növeljük. az alkotmány rendelkezéseinek megfelelően arra kell törekednünk, hogy a jövőben a parlament elé kerüljön minden olyan szabályozás, amely alapvetően érinti az állampolgárok jogait és kötelelességeit, vagy amelynek társadalmi jelentősége a törvényi szabályozást indokolja. ezt az elvet érvényesíteni kell törvényeink módosítása során is, amennyiben alapvető változtatásokról van szó.

arról is szó esett a beszámolóban, hogy az országgyűlés bizottságaiban a képviselők joggal tették szavát: ha fontos társadalompolitikai vagy gazdaságpolitikai problémák elnöki tanácsi vagy minisztertanácsi szintű szabályozást nyernek, miért nincs több lehetőség arra, hogy e szabályozások fő irányával a parlamenti bizottságok is előzetesen megismerkedhessenek és az ezekkel kapcsolatos véleményüket, javaslataikat elmondhassák. a minisztertanács nevében is kijelenthetem - hangoztatta markója imre -, hogy az ilyen irányú igénnyel teljes mértékben egyetértünk, s igyekszünk eszerint javítani a munkánkon.

/folyt.köv./

07

parlament

bkk.1./ dr.markója imre.....10.folyt./-a

- az országgyűlés szerepének fokozása mellett - folytatta a miniszter - a jogszabályelőkészítés és a jogalkotás demokratizmusának fejlesztésének egy másik nagy lehetősége a fontosabb jogszabálytervezetek társadalmi és szakmai megvitatása. a minisztertanács, a hazafias népfront országos tanácsának elnöksége, a magyar nők országos tanácsának elnöksége és a kisz kb intézőbizottsága 1976-ban a magyar jogalkotás történetében először hozott olyan együttes állásfoglalást, amely iránymutatást adott a társadalmi és szakmai viták céljára és lebonyolításának módjára. az állásfoglalás megjelenését követően mind több törvénytervezet került széleskörű megvitatásra, s e vitákról elmondható, hogy eddig is nagyban segítettek a törvényelőkészítőket és a törvényhozókat a többségében színvonalas jogszabályok létrehozásában. ha a jövőben még nagyobb gondot fordítunk arra, hogy e tanácskozások számára világosabban exponáljuk a tervbe vett törvények megalkotásának főbb indokait, a szabályozás legfontosabb elvi kérdéseit, valamint ha a vitákat úgy időzítjük, hogy jobban mód legyen az azokon elhangzott észrevételek, javaslatok elmélyültebb elemzésére, hasznosításának megfontolására, akkor a társadalmi és szakmai vita intézménye az eddigieknél is hatékonyabban szolgálhatja jogalkotási törekvéseink magas színvonalu megvalósítását.

- a jogszabályok társadalmi vitája egyébként nemcsak a jogalkotás folyamatát támogathatja, hanem a tudatformálás, a jogpropaganda egyik fontos eszköze is válhat, s ezzel elősegítheti a törvényesség, az önkéntes jogkövetés fokozott érvényesülését. ahhoz, hogy szocialista társadalmunk demokratizmusát széles körben kibontakozzék, s hogy a törvényesség is mind következetesebben érvényesüljön, az is szükséges, hogy az állampolgárok ismerjék jogukat és kötelelességeiket, más szóval megismertessük velük azokat a törvényes rendelkezéseket, amelyek jogukat és kötelelességeiket biztosítják, illetve meghatározzák.

/folyt.köv./

07

parlament

bkk.1./dr.markója imre.....11.folyt./-a

ennek érdekében sok mindent tettünk az elmúlt években. a jogi felvilágosító munkának igen változatos formái és módszerei alakultak ki hazánkban, s e tevékenység nem lebecsülendő eredményeket hozott. mégis: nem lehetünk elégedettek azzal, ameddig eljutottunk. a társadalmunkban időnként és helyenként megnyilvánuló negatív morális jelenségek, a bűnözés helyzete és alakulása arra intenek bennünket, hogy a törvénytisztelet erősítésére irányuló nevelőmunkánkat sokkal tervszerűbbé, differenciáltabbá és tartalmasabbá kell tennünk.

a jogalkotás legfontosabb, általános kérdései között a beszámoló következő témája volt jogi életünk egyik legnagyobb gondja: a tulszabályozás. markója imre kifejtette:

- közvéleményünk - amely a jog, a jogalkotás kérdései iránt növekvő érdeklődést tanúsít - gyakran veti fel, hogy túl sok a jogszabály, gyakoriak a módosítások, nehéz hatályos jogunkban eligazodni. szónak ezt a joggal hivatásszerűen foglalkozók is. ha csak a jogszabályok számát tekintjük, a hatályos magyar joganyag valóban terjedelmes. jelenleg mintegy 4500 jogszabály van érvényben Magyarországon, ami körülbelül hatvanezer jogszabályszakszt jelent. a hatályos jogszabályokon kívül a minisztériumoknak, az országos hatáskörű szervezeteknek - a legkülönbözőbb elnevezésekkel - több mint 3000 olyan jogi iránymutatást tartjuk számon, amelyeket a jogalkalmazó szervek gyakran jogszabályként tisztelnek. a tanácsok közel 8000 tanácsrendeletet alkottak nem utolsósorban e jogszabályok és iránymutatások végrehajtására.

- ezek a számok kétségtelenül tekintélyesek. ugyanakkor világosan kell látnunk - és a közvéleménnyel is meg kell értetnünk - , hogy a jogszabályok nagy száma vagy gyakori módosulása önmagában még nem jelent feltétlenül tulszabályozottságot. azok az életviszonyok ugyanis, amelyek a jognak rendeznie kell, rendkívül összetettek, egyre bonyolultabbá válnak és gyakran változnak. e változásokat a jogalkotásnak is nyomon kell követnie, mégpedig elég gyorsan, nehogy a szabályozás hiánya vagy az elavult rendelkezések a fejlődést akadályozzák, az élet, , kerékkötővé, , váljanak.
/folyt.köv./

- 12 -

67

parlament

bkk.1./dr-markója imre.....12.folyt./-a

- mi is tulajdonképpen a jogi tulszabályozás? az, ha a jog eszközeivel az életviszonyokba indokolatlanul avatkozunk be, illetőleg ha a jog nem ,, vonul ki,, időben olyan életviszonyokból, amelyek már jogi szabályozást nem vagy nem az addigi mértékben igényelnek. ebből az is következik, hogy a tulszabályozás elleni küzdelmet nem elsősorban a számszerűség hanem a helytelen jogalkotói szemlélet elleni fellépésre kell összpontosítanunk.

- részben arról a szemléletről van szó, amely a jog szerepét tulbecsüli , és úgy véli, hogy ennek az eszköznek az alkalmazása a társadalom és a gazdaság irányításának, illetve igazgatásának a legalkalmasabb, mindenre képes módszer. ez pedig így, nem igaz. mindenkinek tisztában kell lenni azzal, hogy egyes társadalmi-gazdasági folyamatok jogi normákkal nem vagy csak korlátozott mértékben befolyásolhatók. a jog mellett az államnak igen sok más eszköz áll rendelkezésére akarata érvényesítésére, s ezek esetenként eredményesebben alkalmazhatók az elérendő cél érdekében, mint a jogi szabályozás.

- találkozhatunk azután olyan szemlélettel és gyakorlattal is, amely az adott társadalmi-gazdasági kérdés, illetve feladat megoldásában gyors produkcióra törekszik. ez önmagában még nem kifogásolható, sőt kívánatos, az azonban igen, ha ilyenkor csupán a jogi szabályozásra gondolnak, s ezt nem kapcsolják egybe a szükséges társadalompolitikai vagy gazdaságpolitikai intézkedések megtételével. a helyes sorrend tulajdonképpen az lenne - persze ez a nehezebb út - hogy először politikai, társadalmi-gazdasági síkon közelítsük meg a megoldandó problémákat, s csak ezt követően vonjuk le a szükséges jogi konzekvenciákat. ez nyilván lehetővé tenné a megalapozottabb, hatékonyabb jogi szabályozást is, s ezzel azt is, hogy kevesebb jogszabályi módosításra kerüljön sor, azaz stabilabbá váljék jogrendszerünk.

/folyt.köv./

- 13 -

67

parlament

bkk.1./ dr.markója imre.....13.folyt./-a

- a jogi tulszabályozás okai közé tartozik, a bizalom és a felelősségvállalás esetenkénti hiánya is. a hatóságok gyakran nem bíznak abban, hogy az állampolgárokat jogon kívüli eszközökkel is lehet helyes magatartásra ösztönözni. a felsőbb szervek sokszor bizalmatlanok az irányításuk alatt álló helyi szervek tevékenységét illetően, nem bíznak kellően abban, hogy azok önállóan is tudnak gondolkodni és cselekedni, a központi állami akaratot értelmezni és érvényesíteni. az alsóbb szervek viszont nem egyszer kényelmességből vagy óvatosságból tartózkodnak az önálló cselekvéstől, a felelősség vállalásától, s ilyenkor jogszabályért, központi intézkedésért kiáltanak. a jogszabályi, a hatósági előírások özöne mindezt ékeesen bizonyítja.

- a tulszabályozás okait tovább kutatva, szólni kell jogalkotásunk rendszerének néhány megmerevedett, a továbblépést akadályozó megoldásáról is. az elmúlt évtizedekben, a gazdasági életre vonatkozó jogalkotásban a kelletténél nagyobb jelentőséget kapott az ágazati, alágazati érdekek túlhangsúlyozása, s ezen ágazatok „különállásának”, „eltérő sajátosságainak”, jogszabályi megjelölése. a gyakorlatban ez azt jelentette, hogy nem egy minisztérium jelentőségének lebecsülését látta abban, ha nem önálló kódex szabályozta az ágazat ügyeit. és ha már kódexszel rendelkeztek, ennek végrehajtási rendelkezéseit is meg kellett alkotni. ma tehát az a helyzet: ha egy gazdaságpolitikai célkitűzést - amely a népgazdaság egészére vonatkozik - jogszabályi formába kívánunk ültetni, nem elég egy vagy két jogszabályt megalkotni vagy módosítani, hanem minden ágazati, alágazati rendelkezést elő kell venni, felül kell vizsgálni, hogy a célkitűzést megvalósíthassuk.

azt is megemlítette a miniszter: a tulszabályozottságot fokozza, a jogalkalmazást pedig nehezíti, hogy az irányító szervek igen nagy számban bocsájtanak ki különböző jogi jellegű állásfoglalásokat. ezzel szinte áttekinthetlenné válik az alkalmazandó jogi anyag. ennek a helyzetnek megszüntetésére hozott határozatot ebben az évben a minisztertanács, s előírta, hogy ezentúl csak háromféle iránymutatást lehet kiadni: elvi állásfoglalást, a jogszabályok értelmezésére; irányelvet, amely ajánlást ad valamely jogszabály végrehajtásának fő irányára és módszereire, a jogalkalmazásban követendő elvekre; s tájékoztató formájában lehet közzétenni olyan tényeket, adatokat, amelyeket a végrehajtásért felelős szerveknek feladataik teljesítéséhez ismerniük kell.

- 14 -

parlament

bkk.1./ dr.markója imre.....14.folyt./-

a jogi iránymutatásokkal együtt meghatározta a minisztertanács az ugynevezett műszaki-technikai normákra, a mennyiségi rendelkezésekre vonatkozó szabályokat is. e körbe azok az előírások tartoznak, amelyek a szaktudomány, a technológia, illetőleg gyakorlat eredményein alapuló előírásokat, módszereket vagy követelményeket határoznak meg. a minisztertanács döntése a jogi iránymutatások és a műszaki-technikai mennyiségi normák ügyében nemcsak az új szabályok jövőbeni alkalmazására kötelezte a minisztériumokat, hanem arra is, hogy azoknak megfelelően vizsgálják felül korábbi iránymutatásaikat, érvényesítik az iránymutatások számának jelentős csökkentését és az összhangot a minisztertanácsi határozattal. gondoskodniuk kell a tárcáknak arról is, hogy a hatályban maradó iránymutatásokat megfelelő módon közzétegyék.

- jelentős szerepet fog játszani a jogi tulszabályozottság megszüntetésében, a joganyag rendezésében és áttekinthetővé tételében a kormánynak az az elhatározása is, amely előírta a jogszabályok korszerű számítógépes nyilvántartási rendszerének megteremtését. a joganyag belső ellentmondásait, a párhuzamosságokat ugyanis a gép „nem tűri el”, azonnal jelzi, így számítógépre csak rendezett, ellentmondásoktól mentes joganyagot lehet felvinni. ez a jogszabályelőkészítőket a jövőre nézve is pontosabb, igényesebb munkára kell, hogy ösztönözze. remélhető, hogy néhány éven belül ezt a törekvést is siker koronázza az egész államapparátus hasznára.

ezt a kérdéskört azzal zárta az igazságügyminiszter, hogy hangsúlyozta: a jogi tulszabályozottság megszüntetése nem a jog szerepének csökkentését, ellenkezőleg, tekintélyének növelését szolgálja.; s csak így válhat a jog minden eddiginél inkább a társadalom irányításának, a szocialista törvényesség érvényesülésének hatékony eszközévé.

/folyt.köv./

- 15 -

07

parlament

bkk.1./ dr.markója imre.....15.folyt./-a

beszámolója végén markója imre elmondta: - az eltelt negyedszázad alatt - támaszkodva a felszabadulás utáni évek e vonatkozásu igen fontos eredményeire - jelentősen előreléptünk a szocialista jogrendszer kiépítésében. jogrendszerünk ma fejlett színvonalon szolgálja a szocialista társadalom építésének igényeit. senki sem vonhatja kétségbe jogrendszerünk alkotmányosságát és törvényességét. örülünk annak, hogy mindez széles körű elismerést váltott ki. ugyanakkor világosan látjuk fogyatékoságainkat, a még megoldásra váró feladatokat is. mitsem érnek a jó jogszabályok, ha végrehajtásuk színvonala és következetessége nem biztosított. a jogalkalmazó szervek, és az állampolgárok felelőssége is, hogy ez ne legyen így. ezért szükséges mindent megtennünk a jogalkalmazás színvonalának további emelése és az állampolgárok szocialista jogtudatának növelése érdekében. s ezért szükséges az is, hogy a törvényesség védelme érdekében következetesen, szervekre vagy személyre való tekintet nélkül fellépjünk, ha erre indokot látunk.

végezetül a miniszter beszámolója elfogadására és egyben arra kérte az országgyűlést, hogy emelje határozattá azokat a javaslatokat is, melyeket a jogi, igazgatási és igazságügyi bizottsága előterjesztett. /mti/

-.-

- 16 -

parlament

bkk.2. pozsgay imre beszéde

a/pr

1982. március 25.

a szerkesztőségek rendelkezésére bocsátjuk pozsgay imre művelődési miniszter beszédét, amely az országgyűlési ülészak első napján - csütörtökön - hangzik el. az anyag feloldásig szigoruan embargós!

x x x

a közművelődési törvény megalkotásakor, az országgyűlés 1976-os őszi ülészakán úgy érezte mindenki, hogy nem egyszerű törvényhozói aktusról van szó, hanem újabb nagy lépést tettünk népünk felemelkedésének útján - mondotta előljáróban. - ám több mint öt év telt el azóta, olyan öt év, amely sokmindent helyezett más megvilágításba. megváltozott a nemzetközi légkör, a gazdasági helyzet, az ország közvetlen fejlődési perspektívája. sokan azt a következtetést vonják le ebből, hogy a közművelődési törvény is elavult, eljárt felette az idő.

valóban: vajon nem vesztette-e el a törvény aktualitását az új körülmények között?

a felelet egyértelműen: nem! a törvény továbbra is időszerű. meghozatalakor sem úgy gondoltuk, hogy pár évre szól csak, hanem egy hosszabb időszak számára szántuk iránymutatásul. úgy is mondhatjuk, hogy egy történelmi szakasz számára, amelynek lényege a szocialista társadalmi rend felépítése. azon a felismerésen alapult a törvény kidolgozása és elfogadása, hogy a társadalmi-gazdasági fejlődés előrehaladtával mind nagyobb szerepet kap a kultúra. két szempontból, két oldalról is. egyrészt azért, mert a növekvő életszínvonal nemcsak lehetővé, de egyenesen szükségessé teszi annak biztosítását, hogy az emberek milliói szabadidejüket is a ma elérhető legmagasabb szinten tölthessék el, harmonikus és teljes életet éljenek. másrészt, mert a további haladás, a gazdasági haladás is csak akkor lehetséges, ha a kultúra színvonala is emelkedik. a gazdasági fejlődés központi kérdésévé a minőség válik a mennyiséggel szemben, a minőség fejlesztése azonban minden szinten megköveteli a kultúra fejlesztését. ilyen egyszerű dolog ez. ezen a távolabbi célon nem változtat az sem, ha ideig-óráig lassu a gazdasági növekedés és nem emelkedik az életszínvonal.

/folyt.köv./
9.24/a

- 17 -

parlament

bkk.2./ pozsgay imre.....1.folyt./-a

Éppen ezért kimondhatjuk, hogy azok az okok, amelyek a közművelődési törvény meghozatalát szükségessé tették, ma ugyanugy fennállnak, mint öt évvel ezelőtt, sőt bizonyos vonatkozásban még erőteljesebben érvényesülnek. Különösen abban a vonatkozásban, hogy a jelen nehéz gondjainak megoldása közben sem feledkezhetünk el a jövőről, hanem meg kell tennünk azokat az intézkedéseket, amelyek egy jövővendő fejlődés számára teremtenek alapokat. A közművelődési törvény tehát nem valamiféle elvont széplelkűségből született, nem egy olyan ábrándos elképzelésből, amely a valóság helyett annak égi mására figyel. A közművelődés elsőrendű nemzeti ügy, ilyenképpen kell vele most is foglalkoznunk. Hazánk szocialista fejlődése elképzelhetetlen nélküle.

Öt év nem nagyon hosszú idő egy nép kulturális életének történetében, hiszen a művelődés ennél hosszabb távon tudja csak kifejtetni igazi hatását. De már ezalatt az idő alatt is érezhető fejlődést sikerült elérni, elsősorban a minőség terén, és abban a széleskörű szemléletváltásban, amelyben a lakosság mind szélesebb rétegei ismerik fel a kultúra jelentőségét. A minőség fejlődését jelenti például, hogy a művelődni akarók a legtöbb műfajban többet, jobbat, gazdagabbat, nagyobb választékot kapnak, mint annak előtte. Számos régi közművelődési intézmény munkájában tapasztalható egészséges fejlődés. Örömmel állapíthatjuk meg azt is, hogy a művészek és művészeti intézmények többségében kialakult egy sajátos, munkájuk természetéhez alkalmazkodó közművelődési hivatástudat.

Mégis, legalább ennyire fontos annak hangsúlyozása is, amit nem értünk el. A műveltség és művelődési tevékenységek társadalmi eloszlásának szerkezetében nem sikerült gyökeres változást elérni. Magyarán: nem sikerült számottevően kiszélesíteni a művelődés különböző formáiba bevont rétegek arányát.

hangsúlyozom, hogy nem valamiféle önmarcangolásnak adunk itt hangot, mivelhogy - ismétlem - ilyen rövid idő alatt a legvérmesebb reményekkel sem várhattunk volna sokkal többet.
/folyt.köv./
9.30/a

parlament

bkk.2./ pozsgay imre.....2.folyt./-a

A problémát mégis élesen fel kell vetnünk a jövő érdekében. A kultúra fejlődéstörténetét áttekintve ugyanis hibásnak kell tartanunk azt a felfogást, amely a gazdasági és a kulturális növekedés között rendkívül egyszerű, egyenes, közvetlen összefüggést feltételez, és úgy gondolja, hogy amikor a gazdasági élet virágzik, a kultúra is fejlődik, amikor gazdasági nehézségek vannak, a kultúra sem haladhat előre. Az összefüggés semmi esetre sem ilyen egyvonalú, és pedig azért nem, mert a kultúra fejlődése nemcsak az anyagi beruházástól függ, hanem a szellemi beruházástól is. A jelen helyzet éppen arra ad ösztönzést, hogy egyre inkább a szellemi erőkre, a lakosság már kialakult művelődési igényére, a kulturális élet belső fejlődéséből adódó lehetőségekre építsünk. Ezen a gazdasági, társadalmi bázison és kulturális helyzeten alapszik az 1974-ben elfogadott közművelődési párthatározat és az 1976-ban megszületett közművelődési törvény. Az 1976-os v. törvény népünk évszázadokon át vívott harcára, nemzeti kulturánk eredményeire, forradalmi munkásmozgalmunk értékes hagyományaira támaszkodva határozta meg a közművelődés feladatait. Komplex módon értelmezte a közművelődési munkát, kiterjesztette azt az emberi tevékenység egészére, feltételezte az állampolgárok nagyfokú művelődési aktivitását, melynek eredményeként az emberek a kulturális nevelés tárgyából annak alanyává válhatnak. Ezért vált a törvény a művelődés szélesebb körű kibontakozásának fontos zálogává, újabb eredmények forrásává.

az elmúlt években az alapműveltség megszerzése és fejlesztése, a politikai ismeretek gyarapítása, a közéletben való részvétel, valamint a közreműködés a termelés tudati feltételeinek megteremtésében, s az ösztönzés a szabad idő hasznos eltöltésére mind azt a célt szolgálta, hogy az élet minden területén, az izlésben, az életmódban, a szokásokban tovább gyarapodjanak a szocialista vonások.

;/folyt.köv./

9.40a

parlament

bkk.2./ pozsgay imre.....3. folyt./-a

a közművelődési törvény megállapításai közül igen fontos volt az is: a kultúra nem szűkíthető le a műveltség terjesztésére, közvetítésére, hanem fontos feladata a szocialista életmód, életforma és magatartás kialakításának segítése, a szocializmus eszméivel és céljaival való értelmi-érzelmi azonosulás elérése, a közösségi szellem, a cselekvőerő fejlesztése, a kultúra demokratizálásának folytatása.

Amikor azt kutattuk, hogy az előbb emlegetett feladatok teljesítéséhez megvannak-e az eszközeink, elkerülhetetlenül vizsgálnunk kellett a közművelődés irányításának a helyzetét. megállapítottuk, hogy a párthatározat és a törvény hatására fejlődött a közművelődés irányítása, jelentős változások következtek be az állami irányítás rendszerében is. e folyamatnak fontos összetevői a vállalatokban, intézményekben, szövetkezetekben, társadalmi szervezetekben megalakult művelődési bizottságok, valamint a megyei tanácsok mellett az 1980-as választásokig működő közművelődési bizottságok. ezek a testületek a lakosság különböző rétegeinek a korábbinál lényegesen szélesebb képviseltét biztosították, s mintegy ötvenhatvan ezer ember közvetlen bekapcsolódását tették lehetővé a közművelődés irányításába. ennek kialakulása azonban rendkívül lassan, területenként, sőt mondhatnánk bizottságonként eltérő módon valósult meg. a munka indulását, sokszor még a jelenlegi szakaszt is a bizonytalanság, tapasztalatlanság, ugyanakkor a feladatok helyes értelmezésének igénye jellemzi.

a közművelődés országos szintű irányításában is többféle változás következett be. ezek közé sorolható egyrészt az ipari, a mezőgazdasági és más minisztériumok hatáskörébe tartozó közművelődés irányításának kibontakozása; másrészt az egységes művelődési irányító szerv, a művelődési minisztérium megszervezése; harmadrészt az országos közművelődési tanács elvi, orientációs tevékenységének kibontakozása.

/folyt.köv./

10.00/a

- 20 -

parlament

bkk.2./ pozsgay imre.....4. folyt./-a

a közművelődési törvény végrehajtásáról kiadott 1035/1976. számú minisztertanácsi határozat alapján a minisztériumok megteremtették ágazatuk közművelődési irányításának alapvető feltételeit, az illetékes ágazati szakszervezetekkel együtt meghatározták a közművelődés területükön jelentkező sajátos feladatait. e munkájukról rendszeresen számot adtak az országos közművelődési tanács elnökségi ülésein. az egyes tárcák termelési feladataik, valamint területük sajátosságainak figyelembevételével meghatározták a maguk, és a hozzájuk tartozó gazdasági egységek további közművelődési tennivalóit.

a párt xii. kongresszusa művelődéspolitikai céljainak megvalósítása, a művelődési ágazat különböző területeire korábban hozott határozatok egységes szemléletű és hatékony végrehajtása érdekében, a kormányzati munka átfogó korszerűsítésének részeként 1980. július 1-vel létrejött a művelődési minisztérium. feladatköre - többek között - felöleli és egységes rendszerbe foglalja a közoktatást, a szakmunkásképzést, a felsőoktatást, az iskolarendszerű felnőttoktatást és továbbképzést, a közművelődést, a művészetek irányításával, fejlesztésével és támogatásával összefüggő állami feladatokat, valamint a nemzetközi kulturális és oktatási kapcsolatok tartalmi irányítását, a tömegkommunikációs eszközök kulturális tevékenységének szakmai orientálását. a minisztériumnak döntően elvi-politikai eszközökkel, elemző-tervező koncepcionális munkával, és csak kisebb részben közvetlen hatósági eszközökkel kell feladatát megoldania. cél-és eszközrendszere, valamint a lakosság minden rétegét érintő akció-és hatásköre feltételezi működésének fokozódó demokratizmusát, a különböző irányító és művelődési szervezetekkel és intézményekkel való szoros együttműködést.

/folyt.köv./

10.08/a

- 21 -

o

parlament

bkk.2./ pozsgay imre.....5.folyt./-a

az alig több, mint másfél év tapasztalta azt mutatja, hogy az átmeneti nehézségek leküzdése megtörtént, és az említett feladatkörben jelentős eredmények is születtek. a közművelődés irányításában erősödött - ha még nem kielégítő mértékben is - az ágazati irányítás; javult a közművelődéspolitikai irányítás színvonala és hatékonysága; mind jobban érvényesül az egységes közművelődési szemlélet a minisztérium különböző szakterületein; közelebb került egymáshoz a közoktatás, a szakoktatás és a közművelődés. az eredmények mellett a gondok is számottevőek. visszaesett a felnőttoktatás. zavarok vannak az intézmények együttműködésében. továbbra is sok a felesleges párhuzamosság.

a tanácsok - különösen a megyeiak - tevékenységében a gazdasági, társadalmi ügyekkel egyenrangú helyet kapott a közművelődés. a megyei és a nagyobb városok szakigazgatási szerveiben javult az irányítás szakszerűsége, emelkedett a színvonala. a tanácsai irányítás pozitív szemléletváltozása érződött azon a magatartáson, ahogyan az ötödik ötéves tervben a közművelődési beruházásokat megvalósították. említést érdemel például az a tiszteletre méltó igyekezet, amelyet pest megye tanusított szentendre - joggal mondhatjuk - világra szóló múzeumainak létrehozásáért, fejlesztéséért. mindenki tudja, milyen nagy szerepe volt ebben a város közösségének is. tolna, pest, hajdu, szabolcs, csongrád és bács megyében példamutató erőfeszítéseket tettek és eredményeket értek el a művelődési intézményhálózat kiépítésében, a történelmi eredetű művelődési hátrányok leküzdésében. elismerés illeti azokat a városi közösségeket, amelyek rangjukat régi iskoláikon mérik: mezőturt, sárospatakat, pápát, debrecent, pécsét, sopront, kiskunhalast vagy hódmezővásárhelyt. megható az igyekezet, ahogyan sopron polgárai kulturális rangjuk, helyük megőrzéséért harcolnak. avagy ahogyan nyiregyháza és zalaegerszeg minden erejét latba vetette ezért, hogy színháza legyen. és sorolhatnánk az említésre méltó fővárosi kerületeket, a kiválóan működő országos intézményeket, az önmagukat művelődéssel is megbecsülő községeket, vállalatokat, szövetkezeteket, a magyar néphadsereg kiváló művelődési munkát végző alakulatait, a különböző szakszervezetek és társadalmi szervezetek kulturális tevékenységét, művelődési mozgalmait.

/folyt.köv./
10.24/a

parlament

bkk.2./ pozsgay imre.....6.folyt./-a

a példák is mutatják: a törvény megmozgatta az irányító szervezeteket, vezetőket, munkatársakat, és ennek hatására - ha tömeges áttörésre nem került is sor - megmozdult az ország.

ezt a megmozdulást követték tájékoztatatlanságból eredő, jószándéku, de téves megjegyzések is. leginkább azt mondogatják, hogy művelődési házak, múzeumok, szanházak helyett miért nem iskolákat építettek. válaszul egy adat: a közművelődési beruházások alig valamivel több, mint fél százalékát tették ki a népgazdasági beruházásoknak; fenntartási, működési költségeik pedig a nemzeti jövedelem egy százalékát veszik igénybe. az iskola gondjait nem a közművelődési fejlesztési programok okozták. rosszat tennék az egész magyar kulturának, ha a művelődésügyön belüli területek szembeállításával elhomályosítanánk az egész ágazat fejlesztését hátráltató valódi okokat.

tudjuk persze, hogy a művelődésügyben és irányításában is vannak szép számmal olyan jelenségek, amelyek nagy mértékben hátráltatják az alkotóerő és kezdeményező-készség kibontakozását, a rendelkezésre álló eszközök ésszerű kihasználását. rossz tradíciók és más okok miatt még mindig túlzottan sok az álcselekvés, a hamiskodás és az önbecsapás. de a legnagyobb baj változatlanul itt is, - ami egyébként országos nyavalyánk - a bürokrácia.

ezután az iskola közművelődési szerepéről szolt beszámolójában a miniszter.

/folyt.köv./
10.30/a

parlament

bkk.2./ pozsgay imre.....5.folyt./-a

az alig több, mint másfél év tapasztalta azt mutatja, hogy az átmeneti nehézségek leküzdése megtörtént, és az említett feladatkörben jelentős eredmények is születtek. a közművelődés irányításában erősödött - ha még nem kielégítő mértékben is - az ágazati irányítás; javult a közművelődéspolitikai irányítás színvonala és hatékonysága; mind jobban érvényesül az egységes közművelődési szemlélet a minisztérium különböző szakterületein; közelebb került egymáshoz a közoktatás, a szakoktatás és a közművelődés. az eredmények mellett a gondok is számottevőek. visszaesett a felnőttoktatás. zavarok vannak az intézmények együttműködésében. továbbra is sok a felesleges párhuzamosság.

a tanácsok - különösen a megyeiak - tevékenységében a gazdasági, társadalmi ügyekkel egyenrangú helyet kapott a közművelődés. a megyei és a nagyobb városok szakigazgatási szerveiben javult az irányítás szakszerűsége, emelkedett a színvonala. a tanácsai irányítás pozitív szemléletváltozása érződött azon a magatartáson, ahogyan az ötödik ötéves tervben a közművelődési beruházásokat megvalósították. említést érdemel például az a tiszteletre méltó igyekezet, amelyet pest megye tanusított szentendre - joggal mondhatjuk - világra szóló muzeumainak létrehozásáért, fejlesztéséért. mindenki tudja, milyen nagy szerepe volt ebben a város közösségének is. tolna, pest, hajdu, szabolcs, csongrád és bács megyében példamutató erőfeszítéseket tettek és eredményeket értek el a művelődési intézményhálózat kiépítésében, a történelmi eredetű művelődési hátrányok leküzdésében. elismerés illeti azokat a városi közösségeket, amelyek rangjukat régi iskoláikon mérik: mezőtúrt, sárospatakat, pápát, debrecent, pécsét, sopront, kiskunhalast vagy hódmezővásárhelyt. megható az igyekezet, ahogyan sopron polgárai kulturális rangjuk, helyük megőrzéséért harcolnak. avagy ahogyan nyiregyháza és zalaegerszeg minden erejét latba vetette ezért, hogy színháza legyen. és sorolhatnánk az említésre méltó fővárosi kerületeket, a kiválóan működő országos intézményeket, az önmagukat művelődéssel is megbecsülő községeket, vállalatokat, szövetkezeteket, a magyar néphadsereg kiváló művelődési munkát végző alakulatait, a különböző szakszervezetek és társadalmi szervezetek kulturális tevékenységét, művelődési mozgalmait.

/folyt.köv./
10.24/a

parlament

bkk.2./ pozsgay imre.....6.folyt./-a

a példák is mutatják: a törvény megmozgatta az irányító szervezeteket, vezetőket, munkatársakat, és ennek hatására - ha tömeges áttörésre nem került is sor - megmozdult az ország.

ezt a megmozdulást követték tájékozatlanságból eredő, jószándéku, de téves megjegyzések is. leginkább azt mondogatják, hogy művelődési házak, muzeumok, szanházak helyett miért nem iskolákat építettek. válaszul egy adat: a közművelődési beruházások alig valamivel több, mint fél százalékát tették ki a népgazdasági beruházásoknak; fenntartási, működési költségeik pedig a nemzeti jövedelem egy százalékát veszik igénybe. az iskola gondjait nem a közművelődési fejlesztési programok okozták. rosszat tennék az egész magyar kulturának, ha a művelődésügyön belüli területek szembeállításával elhomályosítanánk az egész ágazat fejlesztését hátráltató valódi okokat.

tudjuk persze, hogy a művelődésügyben és irányításában is vannak szép számmal olyan jelenségek, amelyek nagy mértékben hátráltatják az alkotóerő és kezdeményező-készség kibontakozását, a rendelkezésre álló eszközök ésszerű kihasználását. rossz tradíciók és más okok miatt még mindig túlzottan sok az álcselekvés, a hamiskodás és az önbecsapás. de a legnagyobb baj változatlanul itt is, - ami egyébként országos nyavalyánk - a bürokrácia.

ezután az iskola közművelődési szerepéről szólt beszámolójában a miniszter.

/folyt.köv./
10.30/a

parlament

bkk. 2. /pozsgay imre...7. folyt./rj

a közművelődési párthatározat és a törvény hatására mind szélesebb körben hódít az a felfogás, - mondotta - hogy az oktatási-nevelési intézmények alapvető közművelődési feladata a műveltség megalapozása és fejlesztése, az önképzés módszereinek kialakítása és elsajátíttatása a folyamatos művelődés érdekében. közoktatásunk fejlődésének jelentős eredménye az iskolázás lehetőségének kiterjesztése volt. mindez nem jelenti azt, hogy a közoktatási rendszer működése teljesen megfelel a társadalom szerkezetében végbemenő változásoknak, sem azt, hogy az oktatás maradéktalanul teljesítette a művelődési esélyegyenlőségek, vagy az indulásnál fennálló társadalmi-kulturális hátrányok csökkentésében rá háruló feladatokat. a gondok közül az egyik legjelentősebb, hogy az iskola nem eléggé nyitott és nem kellően alakítja ki az egész életen át tartó tanulás iránti vágyat, a „tudás iránti szomjúság”, érzetét.

az 1970-es évek közepétől az oktatási- és közművelődési intézmények kapcsolata több irányban fejlődött. különösen fontosak a tanulóknak tanórán kívüli kulturális-nevelő tevékenységében elért eredmények. emelkedett a rendszeresen olvasók száma, nőtt az amatőr művészeti csoportokban, szakkörökben résztvevő fiatalok aránya, sikeresek a különböző kulturális rendezvények - például a szép magyar beszéd verseny, az édes anyanyelvünk -, gyarapodott a tudománybaráti körök száma, többen járnak kiállításra, nagyobb számban veszik igénybe a komolyzenei hangversenybérleteket. a jó irányú fejlődéssel azonban nem lehetünk megelégedve, mivel üteme a kívánatosnál lassabb, a szükséges feltételek megteremtése nem mindig sikerül, s a legfőbb gondot az okozza, hogy a fiataloknak viszonylag vékony rétegét érinti. a közoktatás és közművelődés kapcsolatainak erősítése különösen fontos napjainkban, mivel az ötnapos tanítási hét általánossá válása nagyobb igényeket támaszt a kulturális intézményekkel szemben.

a közoktatás és a közművelődés együttműködésében külön fejezetet jelentenek a különböző integrációs törekvések, amelyek a 70-es évek végén felerősödtek. a művelődési minisztérium intézkedések kiadásával, tapasztalatcserék szervezésével, az egységes művelődési szemlélet formálásával segítette e folyamat kibontakozását.

/folyt.köv./
10.10 rj

- 24 -

parlament

bkk. 2. /pozsgay imre... 8. folyt./rj

ezekben az integrációs törekvésekben nemcsak a hazai oktatáskor-szerűsítési törekvéseket fedezhetjük fel, hanem a világszerte terjedő permanens nevelés eszméjét is. ezeket az általános művelődési központokat - amelyek óvodát, általános iskolát könyvtárat, magukban foglalnak - az alulról jövő kezdeményezés hozta létre. megjelenésük is bizonyítja: csak az alulról felfelé építhető, a művelődési szükségleteket és érdekeket időben felismerő és figyelembe vevő, a fejlődési törekvéseket észrevevő és kibontakoztató művelődésirányítás képes időt álló, a kor követelményeinek hosszú távon megfelelő intézményrendszert kialakítani. ennek felismerése és elismerése segíthet a meglévő szemléleti gátak és az egy mást korlátozó nem pedig erősítő intézményi érdekek megszüntetésében.

az iskola mellett az önművelésre a példát a család adja ma is: a családi nevelés egyes elemei századok óta - már csak megszokásként is - normát adnak a környezetbe való beillesztkezéshez. egyik alapvető törekvés, hogy a szülői házban, az iskolában és a közművelődésben folyó nevelés összhangban legyen egymással. napjainkban sajnos ez nem mindig sikerül. a család funkcióinak változása, a tradicionális közösségek felbomlása a nevelési funkciók ellátásában a hagyományos munkamegosztást úgy bomlasztotta fel, hogy a szerepek, a feladatok és a felelősség társadalmi „ujraelosztása”, és tudatosítása nem ment végbe. az átmenet zökkenőmentesebbé válását segítheti a szülők pedagógiai ismereteinek gyarapítása. család, iskola és a közművelődés tervszerűbb, hatékonyabb együttműködésére és cselekvésére van szükség, hogy az ötnapos munka- és tanítási hét bevezetése következtében ne romoljon, hanem fokozatosan, ha lassan is, de javuljon a helyzet.

az értelmiség népművelő munkásságának nálunk nagy hagyományai és történelmi gyökerei vannak. a haladó magyar értelmiség - a nemzeti történelmünk különböző korszakaiban - mindig is feladatának tekintette, hogy részt vállaljon a kultúra fehér foltjainak fel-számolásában. az elmúlt évtizedekben megsokszorozódott a hivatásos közművelődési szakemberek száma. a közművelődésben azonban nemcsak a hivatásos népművelők, könyvtárosok vállalnak aktív szerepet. számottevő értelmiségi csoportok tekintik kötelességüknek az egyetemes és a nemzeti kultúra értékeinek terjesztését.

/folyt.köv./
10.15 rj

- 25 -

parlament

bkk. 2. / pozsgay imre... 9. folyt./rj

a szocialista értelmiség funkciói nem korlátozódhatnak a szakismeret hasznosítására. a társadalom szükségletei és kinyilvánított céljai egyaránt igénylik a szervező-vezető, a kulturaközvetítő funkciók megalapozását és a gyakorlatban való érvényesítését.

be kell vallanunk, hogy az eredmények ellenére még viszonylag jelentős nagyságu értelmiségi csoportokat nem sikerült folyamatosan bekapcsolni a közművelődési tevékenységbe. különös jelentősége van az egyetemi-főiskolai hallgatók, azaz a leendő értelmiség közművelődési munkára történő felkészítésének.

ki az értelmiségi? több, mint olyan ember, aki teljesített bizonyos tanulmányi feladatokat - diplomát szerzett -, s akit nagyobb személyes tudás és alkotóképesség különbözteti meg másoktól. olyan ember, aki túl jutott a látszaton, aki képes felfogni a jelenség mögötti lényegét és tudása alapján hisz a haladásban. csak, ha ilyen módon megtoldjuk az értelmiség fogalmát, léphetünk túl azon a szemléleten, amely az értelmiségi tulajdonságokat csoporttulajdonságoknak tekinti, s ezzel tovább építi azokat az osztálykorlátokat, amelyeknek az eltüntetésére kell törekedni a szocializmusban.

a látszattól a valóságig, a jelenségtől a lényegig eljutni olyan képesség, amelyet tanulóssal - a tehetség és a szorgalom mértéke szerint - meg lehet szerezni. ennek a tanulásnak a kereteit, szorosan a munkamegosztás szükségleteihez kapcsolódva, szervezett intézmények, egyetemek, főiskolák adják. mindaddig persze, amíg a munkamegosztás úgy kívánja, s a lehetőségek úgy adják, a társadalom tagjai csak korlátozott számban vehetnek részt az értelmiségi képzésben. ebben az értelemben még hosszú ideig lesz a szocializmusban is értelmiségi réteg. de azt már ma is kimondhatjuk, hogy az egyetemeken, főiskolákon nem a rendi szellemet és egy kiváltságos elitet, hanem a tudást kell ujratermelni. ha ezt a célt el akarjuk érni, akkor gondoskodnunk kell róla, hogy az egyetemekre a tudás iránti vágy hajtsa a fiatalokat, lehetőleg minél nagyobb számban munkások és parasztok gyerekeit. ott pedig biztosítani, hogy a tudásvágy egészüljön ki a nép műveléséért érzett felelősségtudattal.

/folyt.köv./
10.20 rj

-26-

parlament

bkk. 2. / pozsgay imre... 10. folyt./rj

ugy vélem, az egész értelmiséget a közművelődés hajtóerejének kell tekinteni. hogy ez az erő működjön is, ahhoz közösen kell keresni a lehetőségeket, megteremtteni a feltételeket és a legalkalmasabb formákat.

azt mondják némelyek, hogy ezen az uton manapság nehéz az egyetemi ifjúságot elindítani. ugymond, a fiatalok szerint elvesztettük a követhető értékeket. nem értek egyet azokkal, akik napjaink társadalmát az értékvesztéssel jellemzik, és ebből kívánnak következtetéseket levonni az ifjúság magatartására. vannak olyan alapértékeink, amelyek segítségünkre lehetnek társadalomfejlődésünk új lehetőségeinek megtalálásában. ami társadalomfejlődésünk szakaszváltó, átmeneti jellegéből következik, az nem az értékvesztés, hanem inkább valami olyasmi, amit értékünknek neveznek. mert vannak ugyan szilárd fogódzóink de nem elégségesek az új ellentmondások megoldásához. a mi bizonytalan tapogatózásaink pedig az ifjúság körében perspektivavesztésként köszönnek vissza. és ha a nemzedékek közötti távolságokat nem sikerül megszüntetnünk, akkor fennáll annak a veszélye, hogy mindaz, ami a felnőtt társadalom számára utkérés, az ifjúság számára perspektivavesztésnek, kiuttalanságnak látszik. ezért olyan felelősségteli kérdés, hogy miképpen fogunk politizálni - nemcsak az ifjúsággal, de egyben az egész társadalommal. és ezért kell megtalálni az együttműködés új formáit a közművelődésben, a kulturális életben mindazokkal, akik bomlasztás helyett társadalmi fejlődésünk új tartalékainak megtalálásához akarnak hozzájárulni. ha sikerül az egyetemi, főiskolai fiatalságnak bebizonyítani, hogy vannak valódi értékeink és bevonni őket társadalmunk erkölcsi újjáépítésébe, akkor ezzel már a népművelői pályán is elindítottuk őket.

sokezen vannak, akik szakmájuknak, fő hivatásuknak választották a népművelő pályát, és többségük lelkesen, elkötelezetten végzi munkáját. nem kevesen közülük az áldozatvállalástól sem riadnak vissza. az 1977-es béremelés idején a fizetésben is törekedtünk kifejezni irántuk érzett megbecsülésünket. de tudjuk azt is, hogy gondjaikat ezzel korántsem oldottuk meg. hallani manapság, hogy a népművelők fáradtak, agyonhajszoltak, s hajszoltságukban szerepet játszik a pótkereset utáni hajsz a rossz fizetés miatt. ebben a hajszoltságban - sokan úgy érzik - szerepet játszik dolgoaik elbürokratizálása, a tulszervezettség, az intézmények nyomasztó teherviselése, vállalása is. a jövőben tehát ahhoz, hogy a népművelők helyzetén változtassunk, keresetükre, jövedelmükre is figyelve nagyobb gondot kell fordítanunk környezetükre, társadalmi kapcsolataikra, munkakörülményeikre. javítani kell képzésük, továbbképzésük feltételeit. nekünk elkötelezett, jókedvű népművelőknek van szükségünk, akikben nem az életkörülményeik miatt van elégedetlenség, hanem a megoldatlan feladatok miatt. nyugtalanságukban a hivatástudat működik és a jobbitó szándék.

/folyt.köv./
10.30 rj

-27-

parlament

bkk. 2. / pozsgay imre...11. folyt./rj

mai viszonyaink között a népművelő és a közművelődésbe bekapcsolódó értelmiségi a társadalmi haladáshoz nélkülözhetetlen politikai kultúra terjesztésének főszereplője. nem mindegy tehát, hogy mit értett meg abból a világból, amelyben főszerepet szánnak neki és hogyan érzi magát abban a társadalomban, amelynek értékeit meggyőződéssel hirdetni kell. a szocializmus nemcsak akkor lehet az emberek szemében vonzó, amikor sikert sikerre halmoz, hanem a nehézségek idején is. ha az emberekben sikerül felébreszteni a felelősségtudatot azok iránt az értékek iránt, amelyeket az új társadalom már létrehozott, ha sikerül ezen értékek megvédésében valóságos és személyes törekvéseikkel egybevágó feladatot adni számukra, ha sikerül a nemzeti múlt értékeit a nemzeti jelen és jövő sorskérdéseibe ágyazni, akkor sikerülhet egy egész országot a nehézségek idején is - a háza és haladás kettős követelménye szerint - előrevinni.

ennek a követelménynek a teljesítéséhez a legjobb politikai feltételt a szocialista demokrácia folyamatos fejlesztése adja. az eszmeileg és politikailag megfelelően tisztázott körülmények között fejlődő szocialista demokrácia több fontos funkciót is teljesít: a távlatokat illetően, politikai előkészítője az ember teljes felszabadításának, ugyanakkor napjainkban megadja az embereknek az állampolgári részvétel élményét, a döntésekben való részvétel lehetőségét. a mai ember képességeinek, tudásának leginkább megfelelő politikai környezetet teremt a gazdasági tevékenységhez.

amilyen mértékben előrehaladunk a szocialista társadalom demokratizálásában, olyan mértékben válik mindinkább fontossá a politikai kultúra helyzetének vizsgálata. arra a kérdésre kell válaszolni, hogy a közös szocialista alapokon kifejlődött különböző érdekű és különböző értékek, célokat követő csoportok, vezetők s vezetettek, a munkamegosztás rendjében sorolódott emberek, milyen politikai tudást, szokásokat, indulatokat hordoznak. a politikai kultúra nem csupán azt jelenti, hogy az emberek mit tudnak a politikai célokról, avagy milyen a politikai ismereteik szintje, hanem, hogy tudnak-e politizálni, hogyan művelik a közös érdek alapján a politikát? a politikai kultúra fejlődése egyszerre a közművelődési és intézményfejlesztési kérdés.

/folyt.köv./

10.55 rj

-28-

parlament

bkk. 2. / pozsgay imre... 12. folyt./rj

a mindenkori uralkodó osztályoknak és vezető rétegeknek óriási a felelőssége a társadalom politikai kultúrájának megteremtésében. hiszen megfelelő politikai kultúra nélkül - különösen, ha éleződnek az ellentmondások, s egyidejűleg nő a külső ellenség nyomása - tág tere nyílik a demagógiának. így van ez a szocializmusban is. a demagógia előnyhöz juttatja az indulatokat és megnehezíti a józan belátást, s azoknak teremt érvényesülési lehetőségeket, akik ügyesen elrejtik valóságos céljaikat és közérdekűnek tüntetik fel azt, ami nagyon is partikuláris, esetleg személyes pozícióhoz fűződő érdek. a demokrácia feltételezi, egyszersmind megteremti a felelős, törvénytisztelő állampolgárt. ezért a demokrácia intézményei nemcsak a döntés színterei, hanem a nevelésé is.

a kulturális politika, mint az egyik fontos részterület irányításának elve, az egész ország biztonságos haladását kívánja szolgálni. s kényszerű gazdasági stagnálás vagy egyensúlykeresés közben is megvan számos területen a haladás lehetősége. a reformgondolat nem ragadhat meg, és nem is ragad meg a gazdaság világában. megvan a lehetőség a szellemi építkezésre, a párt programnyilatkozata alapján a társadalmi haladás reformtervének elkészítésére, amelyben újra-gondolhatjuk az eddig meg nem gondolt dolgokat. a szocializmus a biztosíték, hogy Magyarország nem válhat többé a hanyatlás területévé. az iskola és a közművelődés pedig arra szolgál, hogy mindenki közreműködésével olyan emberek éljenek ebben a hazában, akik ragaszkodnak ehhez a földhöz és van érzékük az időhöz, történelemhez, az értékhez és a mértékhez - mondotta végezetül pozsgay imre.
/mti/

-.-

11.10 rj

- 29 -

parlament

bkk. 3. megkezdődött az országgyűlés tavaszi ülészsaka

t ag-ár-km-me-of-gg-rj-a pr 1982. március 25.

csütörtökön délelőtt 10 órakor a parlamentben összeült az országgyűlés tavaszi ülészsaka. legfelső államhatalmi testületünk tanácskozásán részt vett losonczi pál, a magyar népköztársaság elnöki tanácsának elnöke, kádár jános, a magyar szocialista munkáspárt központi bizottságának első titkára, lázár györgy, a minisztertanács elnöke. ott voltak a magyar szocialista munkáspárt politikai bizottságának más tagjai, a központi ellenőrző bizottság elnöke, a központi bizottság titkárai, valamint az elnöki tanács és a kormány tagjai. a budapesti kül képviseltek több vezetője és tagja a diplomáciai páholyokban foglalt helyet.

apró antal, az országgyűlés elnöke nyitotta meg az ülészsakot. bejelentette, hogy az országos választási elnökség benyújtotta az időközi választásról szóló jelentést, amelyet a parlament jogi, igazgatási és igazságügyi bizottsága tudomásul vett, s a választási jegyzőkönyv alapján megvizsgálta a fejér megyei 1. sz. választókerületben megválasztott szalai gyula országgyűlési képviselő megbízólevelét. a bizottság megállapította: a megbízólevelél a törvényben előírt feltételeknek mindenben megfelel, ezért javasolja a képviselő igazolását. az országgyűlés az országos választási elnökség jelentését tudomásul vette és szalai gyula országgyűlési képviselőt igazoltnak jelentette ki.

ezt követően az országgyűlés tudomásul vette az elnöki tanács jelentését a legutóbbi ülészsak óta alkotott törvényerejű rendeletekről, majd elfogadta az ülészsak tárgysorozatát:

- 1./ az igazságügyminiszter beszámolója a jogalkotás helyzetéről.
- 2./ a művelődési miniszter beszámolója a közművelődésről szóló, 1976. évi v. törvény végrehajtásáról.
- 3./ interpelláció.

a napirendnek megfelelően dr. markója imre igazságügyminiszter emelkedett szólásra.

/folyt.köv./
10.15 rj

- 30 -

parlament

bkk.3./ megkezdődött.....1.folyt./-a

/dr/ markója imre beszámolóját bkk.1.-es kiadásunkon közöltük, az embargót - az alábbi javításokkal - feloldjuk:

az 1.folyt.utolsó bekezdésének utolsó előtti sorában a szöveg helyesen:...a jogalkotás helyzetéről és feladatairól. igazságügyi...

a 4. folyt. 1.bekezdésének 9.sorában:...a szabályozással jobban ösztönözzük...

a 9. folyt. 2.bekezdésének utolsó előtti sorában: ...egyetértünk, már csak azért is, mivel jónéhány fontos kérdésben eddig is követtük ezt a gyakorlatot, s igyekszünk.../

x x x

antalffy györgy/ csongrád m. 9.sz.vk./, a szegedi

józsef attila tudományegyetem rektora, az országgyűlés jogi, igazgatási és igazságügyi bizottságának titkára, a napirend bizottsági előadója hangsúlyozta: a bizottsági üléseken a képviselők egyetértettek abban, hogy jogalkotásunk általános politikai célja a társadalom szocialista vonásainak erősítése. a felelős tudatossággal létrehozott joga meghatározott feltételek és körülmények befolyásolják, mindenekelőtt a gazdaság, mint a társadalmi viszonyok alakulásának egyfajta alapja, s egyben mint a jog létrehozásának előfeltétele. azonban még a gazdasági élet jogi szabálya sem közvetlenül, automatikusan következik a gazdaságból vagy a gazdaságpolitikából: a jog nem egyszerűen csak formai kifejezése annak. a gazdaság tényeit és lehetőségeit a jogalkotás tudatosan értékeli, s vég-eredményként attól eltérő, viszonylagosan önálló mechanizmust: általános követelményrendszert alakít ki. épp ezáltal alkalmas arra, hogy önálló erőként a gazdaságot előmozdítsa.

/folyt.köv./
11.36/a

- 31 -

parlament

bkk. 3. /megkezdődött...2. folyt./rj

a jog csakis amnyiban alkalmas eszköz a társadalom irányítására, amennyiben ott és olyan mértékben élnek vele, ahol és amilyen mértékben az valóban szükséges. nem hagyható figyelmen kívül az a mechanizmus, amelyben a jogalkotás és a jogalkalmazás egymást kölcsönösen feltételezi és folyamatosan ki is egészíti. a jog követelményei nemcsak az állampolgárt, vagy a gazdálkodó szervezeteket, hanem a jogszabályok végrehajtóit is mindig figyelembe kell veyék. a követelménynek teljesíthetőnek kell lennie, a kötelezett és a végrehajtó szemszögéből egyaránt.

a jogalkotás felelős tudatossága mellett fokozottan célszerű számításba venni a jogalkalmazás felelősségét, tudatosságát, önállóságát is - mutatott rá antalfy gyula, majd arról beszélt, hogy a jogszabály-alkotás demokratizmusának növelése érdekében fokozottan kell számítani a társadalmi közreműködésre. az utóbbi években megrendezett társadalmi viták ehhez bizonyos tapasztalatokat kínálnak. általában helyeselhető ezeknek a vitáknak gyakoribbá és tartalmasabbá tétele, ám a társadalmi közreműködés a jogalkotás mechanizmusában még nem tekinthető kidolgozottnak, még nem megoldott intézményesen a jogszabályelőkészítési forma. fontos lenne például a már megalkotott törvények végrehajtásának társadalmi megvitatása, vagy - ugyancsak példaként említve a tanácsrendelet - alkotáshoz a társadalmi közreműködés. újszerű jogszabályelőkészítési módszer ez, amely az egész lakosság jogismeretét is növelheti.

szorosan kötődik ehhez a kérdéshez az egész nép jogi kultúrája, politikai kultúrája, jogismeretének szintje. a korszerű jog befogadására az egész lakosságot fel kell készíteni, megértésére alkalmasabbá kell tenni. másfelől: a jogot olyannak kell alkotni, hogy az mind alkalmasabb is legyen a befogadásra. a jogszabálynak olyannak kell lennie, hogy azt az egész lakosság megérthesse, a magáénak ismerhesse meg. csakis így töltheti be egyre jobban tudatformáló, meggyőző, szocialista nevelő szerepét.

/folyt.köv./
11.40 rj

-32-

parlament

bkk. 3. /megkezdődött... 3. folyt./rj

a jogszabályalkotás demokratizmusának növeléséhez tovább kell keresni azokat az eszközöket és módokat, amelyekkel a jogszabályok általános társadalmi szükségességének felismerése már a jogalkotás folyamata során meggyorsítható. ezekkel az új, de eléggé fel nem használt formákkal a jogot még közelebb lehet hozni a társadalomhoz. a képviselő rámutatott:

- sajnos, még mindig él - s nemcsak szorosan a jog világában - egy bizonyos „hivatalos nyelv,, amelyet mikszáth „sajátságos élheterlen iparosnyelv,, -nek nevezett és „amely a fiskálisok stílusából van összefogdosva,, ez a hivatalnoknyelv pedig nem más, mint egyszerűen csak egyfajta, talán akartan is hivatalos színezetű, elrontott magyar nyelv. persze, ez nem jelenti azt, hogy jogi műszavak ne lennének használhatók. mindenekelőtt azonban a jogszabály szerkesztésének kell előljárnia a közérthető magyarnyelvű jogi szöveg megteremtésében, továbbfejlesztésében. ez egyben a régi táblabírói nyelv maradványai elleni küzdelmet jelenti. ez is kapcsolható a jogalkotás demokratikus vonásaihoz.

a továbbiakban antalfy györgy aláhuzta, hogy a tudománynak alapvető szerepe van a jogalkotásban. az igényelt tudományos megalapozottság előfeltétele a jogalkotás tényleges tervszerűsége. a jogtudomány alapvetően fontos feladatának tekinti a valóságos társadalmi viszonyok elemzését azért is, hogy feltárja a szabályozás módszereit, fajtáit, sőt terjedelmét is, amelyek elegendőek ahhoz, hogy az emberi magatartást a társadalom megfelelően befolyásolja. a jogtudománynak tehát bizonyos mértékig meg is kell előznie önmagát, amikor a várható jogot figyelembe véve végez vizsgálódásokat. a jogtudomány és a joggyakorlat összefüggései tehát nem hagyhatók ki, amikor a jogalkotást vizsgálják. nem szabad elfelejteni, hogy a jog, mint a kultúra része, pontosabban a politikai kultúra összetevője, legalább annyira gyakorlat, mint tudomány.

az igazságügyminiszter beszámolóját a bizottság nevében elfogadásra javasolta.

/folyt.köv./
11.45 rj

-33-

parlament

bkk. 3./ megkezdődött.....4. folyt./-a

dr. nezvál ferenc/ budapest, 14. vk./ nyugalmazott

miniszter hangsúlyozta: a jó törvények megalkotásához meg kell teremteni a jogszabályelőkészítés szervezeti, gazdasági, s nem utolsósorban személyi feltételeit. a szocialista országok közül elsőként hazánkban alakult ki a kodifikáció összehangolásának új módszere, s a koordinálás feladatát az igazságügyi minisztérium kapta meg. az elért eredmények igazolják az intézkedés helyességét, jelentőségét, de ezt a munkát a jövőben tovább szükséges erősíteni.

az összehangolásnak fontos szerepe van abban is, hogy a jogalkotásban a társadalmi érdek érvényesüljön, s ne a szűk tárca-érdek. az igazságügyi minisztérium azonban csak akkor tudja ellátni feladatait - füzte hozzá a képviselő, - ha a többi minisztérium és országos hatáskörű szerv és a társadalmi szervezetek is segítik. ma még előfordul, hogy figyelem kívül hagyják a törvényelőkészítő munka egyik alapvető követelményét: a szakszerűséget. esetenként jogászok közreműködése nélkül készülnek jogszabályok egyes minisztériumokban. mindenképpen biztosítani kell tehát, hogy a jogszabályok előkészítésében a tárcák jogi osztályai, illetékes szakemberei érdemben vegyenek részt. a törvényszerkesztésnek megvannak a maga szabályai, s ezeket éppúgy el kell sajátítani, mint a bírói, az ügyészi vagy más jogász szakma tudnivalóit. mindez előfeltétele annak, hogy valamennyi szervnél színvonalas jogszabályelőkészítő tevékenységet végezzenek, összhangban a párthatározatokban, az állami döntésekben meghatározott elvekkel.

változtani kell azon a gyakorlaton is - mondotta a továbbiakban -, hogy egyes minisztériumok nem készítik elő kellően jogszabályi döntéseiket: nem vizsgálják meg, vajon megvannak-e a végrehajtásnak az anyagi, személyi feltételei. a jogszabály annyit ér, amennyi megvalósul belőle. ha végrehajthatatlan marad, csak kárt okoz. a képviselő szólt arról is, hogy nagyobb figyelmet kell fordítani a jogszabályok végrehajtásának ellenőrzésére. ma még ritkán kerül sor arra, hogy egy idő elteltével alaposan megvizsgálják: a paragrafusok miként érvényesülnek a gyakorlatban, elérték-e céljukat. sokszor új jogszabály készül, pedig még a régit sem hajtották végre. az érdemi ellenőrzésben tovább szükséges erősíteni tehát az illetékes miniszterek felelősségét - hangsúlyozta.

/folyt. köv./
11.50/a

- 34 -

parlament

bkk. 3. / megkezdődött... 5. folyt./rj

rendi tiborné /győr-sopron m. 2. sz. vk./ a richards

finomposztógyár művezetője aláhozta a jogpropaganda, a rendszeres és differenciált jogi felvilágosítás jelentőségét. a törvényesség érvényesüléséhez - mondotta - elengedhetetlen, hogy az állampolgárok ismerjék a törvényes rendelkezéseket. a számít-gépes nyilvántartás megkönnyítené - tette hozzá - a több mint tízezer közlöny-oldalnyi jogszabály, könyvtárnyi indoklás, értelmezés, magyarázat áttekintését, a tájékoztatást, a jogászok munkáját.

a képviselő szóvá tette, hogy számos magától értetődő feladatot is minisztériumi rendelet szabályoz jóllehet ezeket a helyi szervek előírások nélkül is jól megoldhatják. a jogalkotás demokratizmusáról szólva elmondta: jó gyakorlat az, hogy a jelentős jogszabályok tervezetét társadalmi vitára bocsátják. a szakmai és a társadalmi fórumokon sok állampolgár mondja el véleményét, javaslatait a készülő törvényekről. kifogásolta azonban, hogy némelyik jogszabály tervezetnek már csak a stílusáról mondhatnak véleményt. megfelelőnek vélte azt a módszert, amelyet az államigazgatási eljárás törvény-tervezetének ismertetésekor alkalmaztak: az előírások a lehetséges megoldások több változatát közölték. javasolta: a jogszabály-tervezeteket érdemi indoklással együtt bocsásdák vitára, s az eddiginél több időt adjanak azok tanulmányozására, megvitatására.

az azonos témájú törvények, rendeletek, utasítások összehangolása révén csökkenthetnék a végrehajtást akadályozó tulszabályozást. egy-egy törvény tartalmazza például a témára vonatkozó szabályokat is; ezáltal kevesebb lenne az alacsonyabb szintű jogszabály, a rendelkezés - hangsúlyozta a képviselő.

/folyt. köv/
11.55 rj

-35-

parlament

bkk.3./ megkezdődött.....6.folyt./-a

klabuzai miklós/ somogy m. 6.vk./, a siófoki

november 7.tsz elnökhelyettese a mezőgazdasági vezető szögéből elemezte az igazságügyminiszter beszámolóját. kifejtette: a mezőgazdasági termelőszövetkezetekre vonatkozó jogi szabályozás jellemzően viseli magán mindazt - erényt és hibát egyaránt - ami a jelen és a közelmúlt jogalkotásáról elmondható. példaként a termelőszövetkezeti törvényt és annak végrehajtási rendeleteit említette a képviselő, mondván, hogy ez a jogszabály - annak ellenére, hogy a terv-időszakonként felülvizsgálják - , olykor az események után kullog. ezért sem lenne haszontalan, ha mind nagyobb szerepet kapnának a szövetkezetek önszabályozó törekvései.

igen hasznosnak minősítette azt a terjedő gyakorlatot, hogy a különböző rendeleteket már előkészítésükkor társadalmi vitára bocsátják. ennek azonban csak akkor van igazán értelme, ha a viták során elhangzott és több oldalról megerősített javaslatok a jogszabályba valóban belekerülnek. ha nem, akkor elutasításuk okáról tájékoztassák a javaslattevőket. az eddiginél lényegesen több jogszabályt lehetne már az előkészítés szakaszában az érintett gazdálkodó szervezetek képviselőivel megvitatni, megelőzve így néhány olyan szabály megjelenését, amelyről a gyakorlatban derül ki, hogy nem éppen sikerült. a rendeletek előkészítésének során arra is ügyelni kell, hogy azok - például - ne az év utolsó napjaiban jelenjenek meg, úgy, hogy már január 1-től hatályba lépnek. ilyenkor ugyanis senki sem képes arra, hogy a munkát azonnal a rendeletnek megfelelően szervezze. vagyis: a jogszabályokat jóval hatálybalépésük előtt hirdessék ki, hogy azok végrehajtására ki-ki felkészülhessen.

a körültekintő jogalkotó munka ellenére még olykor előfordul, hogy egy-egy jogszabály a gyakorlatban nem váltja be a hozzá fűzött reményeket. ezek hatályon kívül helyezését csak bizonyos idő elteltével teszik lehetővé a jogalkotási eljárások. véleményem szerint - mondotta klabuzai miklós - nem lenne szabad adminisztratív gátat emelni az elé, hogy az ilyen tévedéseket minél előbb korrigálják.

/folyt.köv./
12.00/a

- 36 -

parlament

bkk.3./ megkezdődött.....7.folyt./-a

a miniszteri beszámolóra utalva a képviselő úgy vélte, hogy jogi értelmezéssel nem lehet pótolni a jogalkotást. gyakran előfordul ugyanis, hogy egyes rendelkezések értelmezésénél véleménykülönbségek vannak, például az üzem és annak felügyeleti szerve között, és a jogértelmezési viták általában az üzem hátrányára dőlnek el. ma már szinte bevett gyakorlattá válik, hogy egy-egy jogszabály értelmezésével kapcsolatos legkisebb kétség esetén a vállalatok írásban kérnek állásfoglalást a felügyeleti szervtől, hatóságtól. gond, hogy azok sem mindig egyértelműek néha igyekeznek a problémát megkerülni, vagyis - ha már jog értelmezéséről van szó - azt kellene elérni, hogy az ellenőrző szervek tisztában legyenek a jogalkotó szándékával.

a gazdasági társulások kapcsán a képviselő a tulszabályozás és a joghézagok együttes jelenlétéről szólt. példaként említette a gazdasági társuláson belüli gazdasági társaságokat, melyeket a polgári törvénykönyv keretjellel szabályoz ugyan, de tisztázatlanok e szervezetek munkajogi, pénzügyi, jövedelemosztási kérdései.

többek véleményének hangot adva fogalmazott úgy klabuzai miklós is, hogy törvényeink, rendeleteink legyenek világosak, egyértelműek, hogy ne azok járjanak jól, akik a jogszabályok dzsungelében a kiskapuk keresgélésére fordítják energiájukat, hanem azok, akik becsülettel, tisztességgel dolgoznak.

/folyt.köv./

12.10/a

- 37 -

p a r l a m e n t

bkk.3./ megkezdődött.....8.folyt./-a

Dr. sándor dezső/borsod m. 15.vk./ az edelényi nagy-

községi közös tanács elnöke beszámolt arról, hogy társadalmunk dinamikus fejlődését tíz év alatt 55 törvény megalkotása, illetve módosítása segítette. egyebek mellett felhívta a figyelmet arra, hogy bár csökkent a jogszabályalkotó szervek száma, mégis ma 4.518 érvényben lévő, különböző jogszabály figyelembe vételével végzik a tanácsok a munkát. négy év alatt megszűnt 1024 jogszabály, mégis a mérleg 761-es növekedést mutat. ez önmagában is elgondolkodtató, bizonyíték arra, hogy nemcsak a jogalkotóknak van felelősségteljes munkájuk, hanem a jogot alkalmazó igazságügyi, büntető, gazdasági szervezetek, a közép szintű és a helyi tanácsoknak is.

- nem feltétlenül szükséges, hogy az élet minden jelenségét szabályokba gyömöszöljük. ugyanis sokan azt hiszik, hogy csak akkor mehetnek jól a dolgok, ha tilalomfák ezreit állítjuk fel. a jogi szabályozás helyett jobban ki kell bontakoztatni sok területen az erkölcsi, a politikai normák érvényesülését, a gazdasági vezetési, szervezési, ellenőrzési eszközöket és módszereket.

a képviselő hiányolta, hogy nem foglalkozott a miniszteri beszámoló a jogalkalmazás helyzetével - eredményeivel és gondjaival - a helyi jogalkotással, a tanácsok rendeletalkotási tevékenységével. a továbbiakban néhány, feszültséget okozó jogszabályról beszélt. egyebek között megemlítette, hogy bár szükség volt a munkabér vagy növekményadó bevezetésére, ma az élet azt követeli, hogy differenciáltan alkalmazzák. a jogszabályt összhangba kell hozni azzal, az elvvel, hogy a dolgozók munkabérének, jövedelmének emelkedése a termelés hatékonyságától függ. sajnos, ma azokat is sújtják a vonatkozó jogi szabályozások, akik kézzel-fogható hatékonysággal dolgoznak.

/folyt.köv./
13.00/a

- 38 -

p a r l a m e n t

bkk.3./ megkezdődött.....9.folyt./-a

javasolta, hogy a 2-3 százalékos üzemi bérfejlesztésekkel egyidőben a hatékonyság növekedésének arányában teremtsenek növekményadó nélküli néhány-százalékos bérfejlesztési lehetőséget is. szólt arról is, hogy a bűnmegelőzés érdekében néhány területen a jogi szabályozás módosítására és a kilátásba helyezett szankciók következetesebb alkalmazására van szükség. ezzel kapcsolatban felhívta a figyelmet a jogi felvilágosító munka fokozására, a család, a munkahely, a környezet felelősségére. javasolta, hogy gyámügyi segély csakis a gyermekek ellátására, iskolai, óvodai, egészségügyi költségek fedezésére legyen felhasználható. szigorúbban, következetesen kell eljárni a tankötelezettségi törvény megszegése miatti szabálysértéseknél is - mondotta. rámutatott: egyesek visszaélnek azzal is, hogy a családi pótlék kifizetésére már 13 munkanap ledolgozása után lehetőség nyílik.

bonyolult, sok esetben áttekinthetetlenek a földtulajdoni, földhasználati és földvédelmi kérdésekről alkotott szabályozások is, így ezek rendezését is indítványozta. célszerűnek látszik az állampolgárok adófizetési kötelezettségeinek átfogó felülvizsgálata - mondotta. felhívta a figyelmet, hogy a lakás-és helyiséggazdálkodással, lakásépítéssel kapcsolatos egyes jogszabályok, illetve egyes rendelkezései indokolatlanul nehezítik a tanácsi ügyintézkedést. kedvezőtlen például, az üresen álló családi házak tanácsi értékesítésének alapvető feltételeként szabták, hogy hat hónapig üresen álljon az épület. áttekinthetetlen némely pontjában az illetékszabályozás, s hasonló a helyzet a kistérszervezetek és magángazdálkodás alapítására vonatkozó intézkedésekkel, amelyek nemrég születtek meg, s máris mintegy 40 jogszabály írja körül a tennivalókat.

a továbbiakban helyeselte a jogalkotást segítő társadalmi viták szervezését és az ott nyert tapasztalatok, javaslatok felhasználását, s indítványozta, hogy a társadalmi vitákat terjesszék ki a jelentősebb területeket szabályozó, de alacsonyabb szintű jogszabályokra is. a vitákat azonban időben kell megrendezni, hogy lehetőség nyíljon a felkészülésre, a jogalkotóknak pedig a felvetett közhasznú, közérdekű javaslatok beillesztésére a jogszabályba.

/folyt.köv./
13.07/a

- 39 -

parlament

bkk.3./ megkezdődött.....10.folyt./-a

több felszólaló nem jelentkezett, így a vitát az ülés elnöke lezárta, s ismét megadta a szót az igazságügyminiszternek.

elismerő szavaik - mondta dr.markója imre - a jogszabályelőkészítéssel és a jogalkotással kapcsolatban valamennyiünk együttes erőfeszítéseit és munkáját dicsérik, a bíráló megjegyzések pedig valamennyiünk felelősségét vetik fel. ezekben a kérdésekben természetesen nagy felelőssége van a kodifikáció irányításával és koordinálásával foglalkozó igazságügyi minisztériumnak - mondta a miniszter, s kifejezte egyetértését azokkal a képviselőkkel, akik a minisztérium ilyen irányú tevékenységének javítását és munkához a még jobb feltételek biztosítását szorgalmazzák. csak akkor tudjuk eredményesen elvégezni a munkánkat - tette hozzá - ha az országgyűléstől megkapjuk a megfelelő irányítást, támogatást, ha aktívan segítenek bennünket a kodifikációban érdekelt összes minisztériumok és főhatóságok, valamint ha megfelelő segítséget nyújtanak a társadalmi szervek és maguk az állampolgárok is.

a vita egyik fontos tanulságaként említette dr. markója imre, hogy korábbi felfogásunkkal szemben ma már világosan látszik, hogy a szocialista építés során nem csökken, hanem növekszik a szocialista állam és jog szerepe. nem szabad azonban sem túlbecsülni, sem alábecsülni ezt a szerepet. az alábecsülés tulajdonképpen a szocializmus építését a ma és még sokáig szükséges és hasznos befolyásolási eszközrendszerrel fosztaná meg, és a társadalmat a jogbizonytalanság állapotába sodorná. az állam és a jog szerepének elmulasztása viszont a politikai és a társadalmi demokrácia ellen hatna, valamiféle olyan bürokratikus ,, rendet,, szülne, amely megfojtaná a helyi önállóságot és kezdeményezést, az állampolgári öntevékenységet és csökkentené mindenkiben az ország sorsáért való felelősségérzetet. ezért mindkét szélsőséges nézet ellen fel kell venni a küzdelmet mindenütt, ideértve a törvényelőkészítést, a törvényhozást, illetve a jogalkalmazás területét is - ez alapvető politikai feladat.

/folyt.köv./
13.17/a

- 40 -

parlament

bkk.3./ megkezdődött.....11.folyt./-a

a mostani vitából is kitűnt - folytatta a miniszter - hogy a jogalkotásban egyaránt törekedni kell a stabilitás és a változtatás igényének kielégítésére. a stabilitás megőrzéséhez mindenekelőtt arra van szükség, hogy a jogszabályok megalkotása körültekintő társadalmpolitikai, gazdaságpolitikai és jogpolitikai elemző munkával kezdődjék, amelynek keretében fel kell mérni azt is, hogy milyen feltételrendszer van, illetve milyen feltételrendszer kell biztosítani a jogszabályok jó végrehajtásához. csak ezt követően lehet eldönteni, hogy a jogszabályozás milyen irányban és milyen mértékben rendezze az adott életviszonyt. a változtatás igényének kielégítése viszont azt követeli meg a jogalkotóktól, hogy a társadalmi-gazdasági valóságot pontosan ismerjék, legyenek tisztában a társadalmi-gazdasági viszonyok fejlesztésére vonatkozó elképzelésekkel és időhúzás nélkül, gyorsan és alkotó módon igyekezzenek megválaszolni azokat a jogi kérdéseket, amelyek szabályozása révén megkönnyíthető az adott feladat elvégzése.

több képviselő véleményével egyetértésben a miniszter még egyszer aláhúzta, hogy a jogbiztonságnak a törvényességnek legalább olyan fontos feltétele a jogszabályok következetes, színvonalas végrehajtása, mint a fejlett szocialista jogrend kiépítése. ahhoz pedig, hogy következetes, színvonalas legyen a végrehajtás: jogrendszerünknek eleve olyannak kell lennie, hogy a végrehajtás megkövetelése soha ne legyen illuzórikus. ezért is kell az élettelen, a bürokratikus jogi szabályozás, a túlszabályozás ellen felvenni a küzdelmet.

kitért a miniszter arra a képviselői észrevételre, amely szerint mostanában felelős emberek részéről gyakran elhangzik az a kijelentés, hogy jól dolgozni, eredményt produkálni csak akkor lehet, ha eseteként a gazdasági és a jogi szabályozást ,, túllépik,, vagy időnként megkerülik. szerintem - hangsúlyozta dr. markója imre - ez tarthatatlan álláspont! még akkor is az, ha a szabályozó rendszerünknek vannak hibái. azoktól, akiknek az a kötelessége, hogy a jogot alkalmazzák, maximális törvénytiszteletet kell megkövetelni! emellett természetesen mindenkinek joga és kötelessége is, ha akár a gazdasági szabályozórendszerrel, akár a jogi szabályozással kapcsolatban valamilyen hibát észlel, ezt jelezze az illetékes szerveknek, hogy azok a gyors korrekciókat el tudják végezni.

/folyt.köv./
13.20/a

- 41 -

bkk. 3./ megkezdődött.....12. folyt./-a

arról is szólt dr. markója imre, hogy semmiféle adminisztratív korlátok nem akadályozzák a jogszabályok megváltoztatását; erre akkor kerül sor, ha a gyakorlati tapasztalatok bizonyítják, hogy a jogszabály valamelyik rendelkezése nem vált be, vagy már nem elégíti ki az élet igényeit. ilyenkor jobb minél előbb hozzányulni, az adott jogszabályhoz, nem pedig - helytelen rendelkezések alapján - a gyakorlatban megkerülni. erre minden vezetőnek s minden állampolgárnak is joga és kötelessége felhívni a figyelmet. akik viszont megszegik a törvényeket, a törvényes rendelkezéseket, azokkal szemben a felelősségrevonás legkülönbözőbb eszközeit lehet és kell is alkalmazni. liberalizmusnak, elnézésnek vagy ,,mentő,,-akcióknak etekintetben nem lehet helye!

vitaösszefoglalójában a miniszter - a szokásoknak megfelelően - felhatalmazást kért az országgyűléstől arra, hogy a felmerült képviselői észrevételekre és konkrét javaslatokra a későbbiekben válaszoljanak. külön reagált azonban sándor dezső azon bírálatára, amellyel a képviselő azt kifogásolta: a miniszteri beszámoló miért nem foglalkozott a jogalkalmazás témájával. az észrevételt jogosnak mondta a miniszter, hozzátéve: valóban, a jogalkotás és a jogalkalmazás dialéktikus egységben szemlélhető. mindemellett például az államigazgatási jogalkalmazásról - az eljárási törvény megalkotásakor - nemrégiben szó volt a parlamentben; másfelől pedig az elkövetkező időszakban a parlament plénumán várhatóan elhangzik majd egy-két olyan beszámoló, amely még érinteni fog bizonyos jogalkalmazási kérdéseket, s akkor több mód lesz vitatkozni a jogalkalmazás egyes területeiről.

határozathozatal következett ezután: az országgyűlés az igazságügyminiszternek a jogalkotás helyzetéről szóló beszámolóját, valamint a felszólalásokra adott válaszát jóváhagyólag tudomásul vette.

ezt követően az országgyűlés a jogi, igazgatási és igazságügyi bizottsága javaslata alapján határozatot hozott, melyben az igazságügyminiszter beszámolóját jóváhagyólag tudomásul vette. az írásba foglalt határozat a többi között megállapítja: a törvényesség megszilárdításában és fejlesztésében jelentős szerepe volt a szocialista jogrendszer kiépítésének. a dokumentum meghatározza a jogalkotás továbbfejlesztésének teendőit.

/folyt.köv./
13.35 -a

-42-

L

bkk. 3. / megkezdődött.... 13. folyt./nj

eszerint a jogalkotás továbbra is segítse elő társadalom munk szocialista vonásainak erősítését, a szocialista építés feladatainak megoldását, a szocialista demokrácia kiterjesztését az élet minden területén. a jogszabályalkotás demokratizmusának növelése érdekében fokozni kell az országgyűlés törvényalkotó tevékenységét; beleértve, hogy a törvények jelentős, átfogó módosításáról is az országgyűlés döntsön. elő kell segíteni, hogy az országgyűlés bizottságainak szerepe növekedjen a jogszabály előkészítésben, valamint a magasszintű jogszabályok végrehajtásának ellenőrzésében. a jogalkotást megelőző társadalmi vitákat kívánatos gyakoribbá, szélesebbé és tartalmasabbá tenni, eredményeiket pedig jobban hasznosítani. a tanácsi szervek feladatát, szervezetét vagy működését érintő jelentősebb jogszabályok előkészítésébe a felsőszintű tanácsi szerveket is be kell vonni. a határozat arról is rendelkezik, hogy válják szervezettebbé és hatékonyabbá a felvilágosító és nevelő tevékenység, annak érdekében, hogy az állampolgárok megismerjék, gyakorolják jogaikat, és teljesítsék kötelességeiket, törvénytisztelő emberekként éljenek és dolgozzanak.

a jogalkotásban a jogrendszer további fejlesztése mellett határozottabban kell törekedni a stabilitás megőrzésére. következetesebben szükséges fellépni a túlszabályozás - a jogi eszközök felesleges, indokolatlan, öncélú alkalmazása -, valamint a párhuzamos, bonyolult, ellentmondásos jogi szabályozás ellen; elkerülve, hogy a magasszintű jogszabályok végrehajtására indokolatlanul sok ágazati szabályozás jelenjen meg. meg kell gyorsítani az alacsonyabb szintű joganyag rendezését, ideértve a jogi iránymutatásokról, a műszaki-technikai normákról és a mennyiségi rendelkezésekről szóló kormányzati döntések következetes érvényre juttatását is.

a határozat felhívja a figyelmet a jogalkotás tervszerűségének tudományos megalapozottságának és szakszerűségének javítására, a jogszabály-előkészítésben résztvevő állami és tudományos szervek összehangolt munkájára; rámutatva, hogy erősíteni kell a miniszterek és az országos hatáskörű szervek, továbbá a társadalmi szervezetek együttműködését egymással, valamint a jogszabály-előkészítés koordinálásáért felelős igazságügyminiszterrel. a határozat végül arról rendelkezik, hogy válják világosabbá, közérthetőbbé és áttekinthetőbbé a jogszabályok szövegezése.

/folyt.köv./
13.45 nj

43-

Li

parlament

bkk.3./ megkezdődött.....14.folyt./-a

ezt követően - az elfogadott napirendnek megfelelően - pozsgay imre művelődési miniszter számolt be a köz-művelődésről szóló, 1976. évi v.törvény végrehajtásáról.

/pozsgay imre beszédét mai bkk.2-es számú hírünkben közöltük, az embargót az alábbi javításokkal felolduk:

az 1. folyt.2.bekezdésének felülről 4-5-6. sorában a szöveg helyesen:

... is érezhető változást sikerült elérni, elsősorban a minőség fejlődésében és a széleskörű szemléletváltásban, ugyanis a lakosság...

a 3.folyt. 2.bekezdésének 3. mondata helyesen: ebben nagy szerepük volt a vállalatokban, intézményekben, szövetkezetekben, társadalmi szervezetekben megalakult művelődési bizottságoknak, valamint a megyei tanácsok mellett az 1980-as választásokig működő közművelődési bizottságoknak.

ugyanennek a bekezdésnek az alulról számított hatodik sorától kezdődő szöveg:/ennek kialakulása.../ a folytatás végéig teljes egészében k i m a r a d ./tehát addig, hogy...tevékenységének kibontakozása./

a 4.folytatás felülről számított ötödik sorában a szöveg helyesen:...meghatározták a közművelődésnek területükön...

a 4. folytatás 1.bekezdésének első mondata helyesen: a párt xii. kongresszusa művelődéspolitikai céljainak megvalósítása, a korábban hozott művelődéspolitikai határozatok egy-séges szemléletű végrehajtása érdekében, a kormányzati.../innen a szöveg változatlan./

ugyanezen bekezdés alulról számított 9.sorában a szöveg helyesen:....kapcsolatok irányítását.../a,,tartalmi,, szó kimarad!/.
/folyt.köv./
15.40/a

- 44 -

MK

parlament

bkk. 3. /megkezdődött... 15. folyt./rj

az 5. folytatás első bekezdésének felülről számított negyedik-ötödik és hatodik sorában a szöveg helyesen:

...a közművelődés irányításában erősödött az ágazati irányítás; javult a közművelődéspolitikai irányítás színvonala; mind jobban érvényesül...

ugyanezen folytatás 2. bekezdésének első sora helyesen: a tanácsok többségének tevékenységében...

ugyanezen bekezdés felülről számított 5-6. sorában a szöveg helyesen:

... a színvonala. a megyei politikai vezetés és a tanácsi irányítás pozitív...

a 6. folyt. első bekezdésének alulról számított 4. sorában a szöveg helyesen: ...okozták. rosszat tennénk az...

a 7. folyt. 2. bekezdésének alulról számított 4-5. sorában a szöveg helyesen: ...nem mindig sikerül, de a legfőbb gond az okozza, hogy a fiataloknak még mindig viszonylag...

a 8. folyt. felülről számított 7. sorától a bekezdés végéig a szöveg a következőképpen változik: ...megjelenésük is bizonyítja: életképes intézményrendszert csupán felülről kialakítani nem lehet. /tehát a szöveg ezután új bekezdéssel: az iskola mellett... folytatódik./

a 8. folyt. 1. bek. felülről számított 6. sorától a 11. soráig a szövegből két mondat kimarad. tehát helyesen így hangzik: ...ez nem mindig sikerül. család, iskola és a közművelődés...

a 9. folyt. 1. bekezdése helyesen a következő: be kell vallanunk, hogy az eredmények ellenére még viszonylag nagy értelmiségi csoportokat nem sikerült folyamatosan bekapcsolni a közművelődési tevékenységbe. az mszmp kb 1974. évi közművelődési határozata kimondja: az értelmiség közművelődési tevékenységét fontos társadalmi munkának kell tekinteni, s ennek megfelelően kell elismerni és megbecsülni. é szempontból különös jelentősége van az egyetemi-főiskolai hallgatók, azaz a leendő értelmiség közművelődési munkára történő felkészítésének. /tehát a szöveg egy új mondattal is bővült. /
/folyt.köv./
15.45 rj

-45-

MK

parlament

bkk.3./ megkezdődött.....16. folyt./-a

a 9. folyt. 2. bekezdésének felülről számított 6. sorától a bekezdés végéig/ csak, ha ilyen módon...addig, hogy... törekedni a szocializmusban./ a szöveg k i m a r a d .

a 10. folyt. 1. bekezdésének 10. sorában:...amit értékvakuumnak neveznék. mert...

ugyanezen bekezdés alulról számított 3-4. sorában:
..az egyetemi, főiskolai fiatalsággal elfogadtatni, hogy vannak...

ugyanezen foly. 2. bekezdésének alulról számított 4. sorában..elkötelezett, bizakodó népművelőkre...

ugyanezen folyt. alulról számított 2. sorában ...feladatok miatt. s nyugtalanságukban...

a 11. foly. első bekezdésének felülről számított 5. sorában:...amelyben az egyik főszerepet játssza, hogyan érzi magát...

ugyanezen folyt. ugyanezen bekezdésének 10-13. sorában a szöveg helyesen:...az új társadalom már létrehozott, ha sikerül a nemzeti múlt értékeit.../tehát egy mellékmondat kimarad!/.

ugyanezen folyt. utolsó bekezdésének felülről számított 3. sorában a szöveg helyesen:...helyzetének vizsgálata. válaszolnunk kell arra a kérdésre, hogy a közös...

ugyanezen bekezdés utolsó sorában:...egyszerre közművelődési és.../tehát az „a„ szó kimarad/

a 12. folyt. 1. bekezdésének felülről számított 5. sorában:...a demagógiának. megtörténhet ez...

/folyt.köv./
15.40/a

- 46 -

MK

parlament

bkk.3./ megkezdődött.....17. folyt./-a

ugyanezen folyt. 2. bekezdésének 2. sorától a szöveg helyesen:... kívánja szolgálni. egy országnak - bármilyen meghatározó is - nemcsak gazdasági léte van. kényszerű gazdasági/tehát egy új mondattal kiegészült a szöveg./

ugyanezen folyt. ugyanezen bekezdésének 9. sorától a szöveg helyesen:...hogy Magyarország nem a hanyatlás, hanem a haladás területe lesz ezentúl is. az iskola és a közművelődés pedig arra szolgál, hogy olyan emberek éljenek és nevelődjenek ebben a hazában, akik.../ innen a szöveg a folytatás végéig változatlan./

x x x

''''''
a szerkesztőségek figyelmébe!

javitások a bkk. 3. /megkezdődött.../cimű hírünkre:

az 1. folyt. csillag alatti 1. bek. 1. sorában a név: dr. Antalffy György

a 4. folyt. 1. bek. 1. sorában a számhelyesen: dr. Nezvál Ferenc/Budapest, 14. vk./

ua. 1. bek. 6. sorában a szöveg:
.. s a koordinálás feladatát...

a 6. folyt. 1. bek. alulról a 4. sorában:
...hogy tervidőszakonként felülvizsgálják...

ua. 3. bek. utolsóelőtti sorában a szöveg:
...gátat emelni az elé, hogy az ilyen...

a 7. folyt. 2. bek. utolsó sorában a szöveg:
... pénzügyi, jövedelemelosztási kérdései...

ua. 3. bek. 3. sorában:
..világosak, egyértelműek; hogy ne azok...

a 9. folyt. 1. bek. 1. sorában a szöveg:
bonyolultak, sok esetben...

/folyt.köv./
15.50 rj

- 47 -

MK

parlament

bkk. 3. / megkezdődött... 18. folyt./rj

ua. 1. bek. 7. sorában:

...egyes jogszabályok, illetve azok egyes rendelkezései..

ua. 1. bek. alulról a 3-4. sorában a szöveg:

... a kisszövetkezetek és magángazdálkodó egységek alapítására vonatkozó...

a 12. folyt. 1. bek. 1-2. sorában a szöveg:

...semmilyen adminisztratív korlát nem akadályozza a jogszabályok...

ua. 4. bek. 1-4. sora helyesen:

ezt követően az országgyűlés a jogi, igazgatási és igazságügyi bizottsága javaslata alapján határozatot hozott a jogalkotásról. az írásba foglalt határozat a többi között...

a 13. folyt. 3. bek. 1-2. sorában:

.. a jogalkotás tervszerűsége tudományos megalapozottságának...

x x x

/folyt.köv./

15.55 rj

-48-

MK

parlament

bkk.3./ megkezdődött.....19.folyt./-a

baráth endre/ pest m. 29.vk./ , az mszmp szent-

endrei városi bizottságának első titkára, az országgyűlés kulturális bizottságának titkára e testület véleményét tolmácsolva egyebek között elmondotta: a közművelődést szolgáló párthatározat, illetve a törvény megvalósításával már nemcsak azok foglalkoznak, akiknek ez hivatásuk, hanem nagyon sokan mások is, társadalmi életünk minden területén. ezt a nagymérvű társadalmi mozgást azonban sokhelyütt nem követte kellő ütemben magának a közművelődésnek a fejlődése. nincs kialakult feltételrendszere a közművelődésnek például a lakótelepek jelentős hányadában, jónéhány községben, városban. sok a kihasználatlan lehetőség, akadnak elhagyott tanyái és kisközségi iskolák, üres lakótelepi helyiségek, melyek alkalmassá tehetők közművelődési célokra. a bizottság ülésén többen azt is elmondották, hogy a tömegtájékoztatási eszközök tartalmi munkája, a műsorpolitika nem mindig tükrözi a közművelődési elhivatottságot.

a bizottság több tagja felhívta a figyelmet arra, hogy kevés fiatal értelmiségi látogatja a művelődési házakat, könyvtárakat, klubokat. mások arra mutattak rá, hogy a törvény elfogadása után fokozatosan nőtt az a segítség, melyet a gazdaságok adtak a közművelődésnek.

a képviselő szűkebb pátriájában, pest megyében is új lendületet adott a közművelődési törvény a kulturális, oktatási munkához. kialakultak a tájcentrumai, amelyek a helyi hagyományokra épülve adaptálják az adott területre a közművelődési koncepciót. a megyében is tudják azt, hogy az elkövetkezendő években a közművelődésre fordítható pénz-eszközök jelentősebb növekedésére nem számíthatnak, ezért is keresik azokat a tartalékokat, amelyek - a jelenlegi adottságok mellett is - biztosíthatják a további fejlődést, a közművelődés minőségi javítását. sajnos, a községekben, különösen az agglomerációban, sok a képesítés nélküli művelődési dolgozó.

/folyt.köv./
15.55/a

- 49 -

MK

parlament

bkk. 3./megkezdődött.....20. folyt./-a

a helyzetet súlyosbitja, hogy a főiskolákon és az egyetemeken évek óta alacsony a felvételi keretszám. ugyanakkor - hangsúlyozta a képviselő - sokszor a jelentkezők elégtelen felkészültsége is közrejátszik abban, hogy közülük kevesen kerülhetnek a felsőfoku képesítést adó intézmények hallgatói közé. a gondokat tovább növeli, hogy meglehetősen kevesen választják élethivatásul a közművelői pályát. ennek okai között szerepel, hogy e pálya presztízse alacsony: a képesített dolgozók jelenlegi alapbére nincs eléggé összhangban a többiek megkívánt munkával: többségük keresete alatta marad más értelmiségiek jövedelmének. kevés a szabadidejük és sok a feladatuk ünnep-és munkaszüneti napokon is.

az évtized végéig mind több új pedagógusra lesz szükség, ezt az igényt azonban a jelenlegi felsőoktatási intézmények nem képesek kielégíteni. ezért javasolta a képviselő az esztergomi tanítóképző főiskola zsámbéki kihelyezett tagozatának önálló intézménnyé fejlesztését; átalakítását tanárképző főiskolává úgy, hogy ott népművelő és könyvtáros képzés is indulhasson. javasolta továbbá, hogy a felvételikkor jobban mérlegeljének: a pályázók mennyire bizonyították már a gyakorlatban rátermettségüket, a szakma iránti elhivatottságukat. javasolta a jelenlegi képzési rendszer felülvizsgálatát, továbbfejlesztését, hogy a társadalmi szükségleteknek megfelelő számú alapos felkészült- ségű közművelődési szakember állhasson munkába.

medvetzky antalné /baranya m. 4. vk. / a pécsi pollack

mihály műszaki főiskola docense hangoztatta: a közművelődés fokozatosan komplex tevékenységgé válik, új típusú intézményeket igényel, s ezek kialakítása már megkezdődött. sokhelyütt az óvodák, iskolák és a művelődési házak működnek együtt, néhol egy komplex intézmény szolgálja mind a közoktatást, mind a közművelődést. a pécsi nevelési központ például - amelyet Lvov kertvárosban 1976-ban létesítettek és folyamatosan gyarapítanak - eredményesen tölti be hivatását: tanulási, művelődési, sportolási lehetőséget nyújt az ott élő mintegy 20.000 fiatalnak és felnőttnek. a jövő közművelődési intézményei az ilyenek. helyenként azonban az elavult szemlélet, vagy a szervezési rend korlátozza az új művelődési formák, intézmények kialakulását.

/folyt.köv./
16.05 rj

-50-

MK

parlament

bkk. 3. / megkezdődött... 21. folyt./rj

előfordul az is, hogy a művelődési és a gazdasági tevékenység nincs összhangban, holott üzemi, vállalati, nemzeti érdek, hogy a dolgozók gyarapítsák szakmai ismereteiket, műveltségüket. a képviselő emlékeztetett arra, hogy a törvény végrehajtási utasítása előírja: az ezernél több dolgozót foglalkoztató üzemben közművelődési szakember is dolgozzon. ennek ellenére sok helyütt - takarékoskodás címén - lemondtak erről a lehetőségéről, s hiányt szenved a munkásművelődés, az amatőr művészeti mozgalom. javasolta: vizsgálják felül a kulturális élet gazdasági mechanizmusát, s még nagyobb felelősséggel döntenek a kulturális beruházásokról.

a továbbiakban elmondta, hogy a közművelődési törvény segítette a magyarországi nemzetiségek művelődését is. a többi közt a nemzetiségi nyelvi oktatás, a televízió pécsi körzeti stúdiójának nemzetiségi műsorai bizonyítják baranya megyében például méltóképpen ápolják a nemzetiségi kulturát. a tervekben nemzetiségi színházi előadások is szerepelnek, hivatásos és amatőr művészek közreműködésével, s az elképzelések szerint a délszláv művészeti központot pécsen, a németet szekszárdon alakítják ki.

bognár rezső/hajdu-bihar m.6.vlk./ akadémikus,

a debreceni kossuth lajos tudományegyetem tanára kifejtette: az állami és társadalmi szervezetek, valamint a munkahelyek egyre inkább tudatosan törődnek és megfelelően foglalkoznak a közművelődéssel. ám ezeknek a szervezeteknek a közművelődési tevékenységét, hatékonyságát az eddigieknél alaposabban kell felmérni és értékelni.

szólt arról, hogy nem foglalkoztunk kellő mélységgel az olvasás, olvasottság, az olvasás eredményességének kérdésével. ezzel kapcsolatban meg kellene vizsgálni a fiatalság befogadó, a nevelési tevékenységet elfogadó és magáévá tevő készségét, végeredményben a nevelőmunka eredményességét. ez azért is fontos, mert az egész közművelődési tevékenység alapja az iskola.

/folyt.köv./
16.15/a

- 51 -

MK

parlament

bkk.3./ megkezdődött.....22. foly./-a

az oktatási, nevelési intézmények alapvető közművelődési feladata a műveltség megalapozása és fejlesztése, a művelődés iránti igények felkeltése, az önképzés módszereinek kialakítása és a befogadókészség ki-fejlesztése. az iskoláknak azonban a tanítás folyamatában az órákon, a foglalkozásokon is figyelemmel kell lenniük ezekre a közművelődési feladatokra. rendkívül fontos a politikai kultúra, a világnézeti nevelés fejlesztése és kiemelték az állampolgári felelősség nevelésére, és a szocialista erkölcs erősítésére irányuló feladatok. hiányolta, hogy a miniszteri beszámoló nem elég bőven foglalkozott a testi és környezeti kultúra gyarapításával, a szellemi és a fizikai munka, valamint a város és a falu közötti különbségnek a kultúra eszközével való felszámolásával.

a szűkebb pátriáról szólva bognár rezső elmondta: a megyében változatlanul fő törekvés, hogy a gazdasági és a társadalmi élet minden egyes kisebb és nagyobb láncszemében fontos szerephez jusson a művelődés ügye. ezt a célt szolgálják a megye határain is túlmutató országos rendezvények, így az első és második országos közművelődési konferencia és a művelődési központban rendszeres, ugynevezett „közművelődési párbeszéd”, a debreceni tudományegyetemen a legelső között indították meg közművelődési szakember képzést és a kutatást, az országban itt jött létre az első és mindmáig egyetlen, felnőttnevelési és közművelődési, tanszék. a vidéki akadémiai bizottságok közül a debreceni karolta fel elsőként és támogatja a művelődési kutatásokat.

a képviselő végül indítványozta, hogy - egyetértve a könyvkiadást decentralizáló törekvésekkel - hozzanak létre debrecenben - országos hatáskörű - könyvkiadói vállalatot. kérte egy egész kelet-magyarországot szolgáló tv-stúdió létesítésének megfontolását is.

/folyt.köv./
16.24/a

MK

- 52 -

parlament

bkk. 3. / megkezdődött... 23. folyt./rj

szügyi istvánné /szolnok, 3. vk./, a rákóczi falvi általa-

lános iskola igazgatója a törvény végrehajtásának egyik alapvető eredményét abban látja, hogy a közművelődés szerkezetének megváltozása mellett átalakult a kultúra iránt érdeklődők köre is, és elsősorban az ifjúság, valamint az idős korosztály lett tevékeny részese, befogadója a kulturának, a művészeteknek. a fiatalok és az idősök közötti, igen nagyszámú és társadalmilag kiemelkedően fontos réteg megnyerésére azonban még hatékony intézkedések, szemléletváltást eredményező kezdeményezések kellenek.

a közművelődés személyi feltételeiről szólva a képviselő rámutatott: azok javulása tartalmi fejlődést, romlása azonban hanyatlást eredményezhet. sajnálatos tényként említette, hogy a művelődési házakban, klubkönyvtárakban még mindig sok szak-képzettlen dolgozik. különösen súlyos gond ez a kisközségek közművelődésében. több közművelődési szakembert kellene tehát képezni, s biztosítani kell a későbbiekben is folyamatos felkészülésüket. ugyancsak figyelmet érdemel a népművelők és a pedagógusok erkölcsi, anyagi megbecsülése.

előfordul - mondotta ezután -, hogy azonos területen azonos feladatokat ellátó intézmény működik különböző felügyelet alatt, különböző mértékű pénzügyi forrásokat igénybe véve. egy-egy településen például egymás mellett tevékenykedik tanácsai, szakszervezeti, vállalati könyvtár, vagy művelődési otthon. egy-séges irányítás mellett munkájuk jobb és gazdaságosabb lehetne. hasznos volna tehát területi, illetve településen belüli összevonásuk.

az oktatási, illetve művelődési intézmények több célú hasznosításáról szólva a képviselő megállapította: olykor feszültséget okoz, hogy ezekben a létesítményekben csak az eredeti célokkal járó kiadások fedezetére van pénz a költségvetésben. javasolta, hogy változtassanak -a költségvetési előirányzatok meghatározásakor - ezen a helyzeten.

/folyt.köv./
16.25rj

MK

-53-

bkk.3./ megkezdődött.....24. folyt./-a

dr. várkonyi imre/bács-kiskun m. 6.vk./ az actio catholica országos igazgatója szűkebb hazájából vett példákkal illusztrálta, hogy a közművelődésről szóló törvény céljait széles körű társadalmi összefogással lehet és kell megvalósítani. bács-kiskun megyében - ahol az ipari bázis nagyarányú növekedése a városokban és az ipartelepítésre kijelölt nagyközségekben sokasította a közművelődési feladatokat - különös gonddal kezelik a munkásság körében az ingázók és a munkásszállásokon lakó dolgozók ügyét. a közművelődési intézmények mellett sokat tesznek az általános műveltség megszerzését elősegítő programok szervezéséért az szmt, a tit és a mtesz szervezetei. közösen működtetnek például munkásakadémiákat. a könyvek - mint a műveltség forrásai - a munkahelyekre nemcsak a szakszervezeti könyvtárakon keresztül jutnak el, hanem részt vállalnak a könyvkultúra terjesztéséből a tanácsai könyvtárak is azzal, hogy számos munkahelyre - például kiskörösön, kiskunmajsán, kalocsán - ugynevezett könyvtári letéteket helyeztek ki.

a parasztság művelődésének ügyét nem mozdítja elő a megyében, hogy kevés a szövetkezeti fenntartású művelődési otthon, s az iskolák körzetesítése következtében romlott a külterületen élő lakosság kulturális ellátása. önerőből és közösségi összefogással sokat tesznek a megyében a munkahelyeken az értelmiségi életforma megteremtéséért, amelyhez az is hozzátartozik, hogy valaki ne csak létrehozója, hanem terjesztője is legyen a kulturális és művészeti értékeknek. az elmúlt években például növekedett az értelmiségből kikerülő tit-tagok száma, a mtesz pedig tagjainak évente több mint ezer rendezvényt szervezett.

a megye sajátos gondjaként említette a képviselő, hogy az országos átlagnál magasabb azok száma, akik még felnőttként sem végezték el az általános iskola nyolc osztályát, az idősebb nemzedékek körében pedig sok az analfabéta. iskola, közművelődési intézmény, munkahely - mindmind fontos feladatának kell, hogy tekintse ezeknek az embereknek a megnyerését a tanulásra. ami pedig a demográfiai hullám következtében megnövekedett tanterem-igényt illeti, olyan tantermeket lenne célszerű építeni, amelyek a későbbiekben más, közművelődési célokra is igénybe vehetők lesznek.

/folyt.köv./
16.35/a mőoz

NK

bkk.3./ megkezdődött.....25. folyt./-a

fábryné dobai ilona/heves m. 3.vk./, a heves

megyei tanács építőipari vállalatának technológusa a közművelődési intézményhálózat fejlődését és a tartalmi munka javulását jelző megyei változásokat sorolva elmondotta: a besenyőtelken felépült komplex iskola - művelődési központ másutt is a jó példa erejével hat. a hatvani galéria új kiállítóhelyisége tágabb ablakot nyitott országgra-világra, a gyöngyösi vidróczi tancegyüttes, vagy az egri szimfónikus zenekar hírnevet szerzett a megyehatárokon túl is. különösen fontos, hogy a falusi néptánc-és népdal-csoportok ismét megpezsdült tevékenysége a népi kultúra ápolása mellett az új, szocialista közösségek formálásához is hozzájárul.

részben a függetlenített népművelők munkájának eredményeként szervezettebbé, átgondoltabbá vált a hevesi iparvállalatok közművelődési munkája, vonzóbbak lettek az üzemi programok. a munkásművelődés mellett mind nagyobb figyelmet fordítanak a megyében az ifjúságra. ennek részeként erősödött az iskolák és a közművelődési intézmények együttműködése. redőyszeressé váltak az oktatási programba illesztett muzeumi, illetve könyvtári órák, hatvanban és tarnamérán olvasótábor, felsőtárkányban pedig zenei tábor várja nyaranta a fiatalokat.

a továbbiakban arról szólt, hogy a megyében dolgozó több mint félezer hivatásos népművelő áldozatkésztsége az eddigi eredmények egyik legjelentősebb forrása. ezen a területen azonban még nem kielégítő a fejlődés, annak ellenére sem, hogy a népművelőképzés egyik országos bázisa éppen az egi ho si minh tanárképző főiskola. az e területen dolgozók feléne még nincs felsőfoku végzettsége, sokuknak hiányosak szakmai, politikai ismereteik. gondot okoz az is, hogy a települések egy részében nincs művelődési otthon, illetve a meglévők jó része sem felel meg a mai követelményeknek. az iskolák többsége pedig korszerűtlensége miatt alkalmatlan közművelődési célokra, s a nagy tanulólétszám miatt amugy is zsufoltak. az egri megyei művelődési központ épülete felett is jócskán eljárt már az idő, a rozoga házban nehéz a megye s a város kulturális igényeit egyaránt kielégíteni.

/folyt.köv./
17.00/a

NK

parlament
bkk. 3. /megkezdődött... 26. folyt./rj

gilányi jános, /szabolcs-szatmár m. 3. vk. / a nyiregy-

házi széchenyi istván közgazdasági szakközépiskola igazgatója így fogalmazott: meggyőződésem, jelentős művelődési eredményeket csak akkor érhetünk el, ha az állampolgárok is szükségesnek vélik mind a szakmai, mind az általános műveltségük megszerzését, állandó gyarapítását. ennek fontos feltétele, hogy továbbfejlesszék a művelődést ösztönző anyagi és erkölcsi érdekeltiséget. a műveltség gazdasági életünk egyre fontosabb tartaléka; ezért még gyakrabban tudatosítsa a televízió, a rádió, a sajtó is a műveltségnek a gazdaságra visszaható erejét, jelentőségét. a megyében egyébként növekszik a tanulási, művelődési igény; mind többen vallják, hogy a gazdasági, a tudományos feladatok megoldása, az intenzív gazdálkodás, a tartalmas élet igénye megköveteli a magasabb fokú műveltséget. ezt a felismerést szemlélteti a felnőttoktatásban, a különböző szakmai tanfolyamokon, továbbképzőkön, az öntevékeny művelődési mozgalmakban résztvevők számának növekedése. az iparban foglalkoztatottak 45 százaléka szakmunkás, többségük hozzáértéssel, eredményesen alkalmazza a korszerű technikát, technológiát. a műveltséget azonban még nem hasznosítják megfelelően.

a képviselő a feladatok közt említette: többet kell tenni a falu, a kistelepülések, az ingázó munkások művelődéséért, akad feladat a falusi művelődési házak karbantartásában, felújításában is, s bő tere lehetne ebben a munkában a társadalmi segítségnek.

az oktatási intézmények, a szülők, családok ébresszék fel, szüntelenül táplálják a fiatalok tanulási, művelődési vágyát, segítsék elő a fiatalok aktív művelődését, szabadidejének hasznos eltöltését. ismertessék meg a fizikai munka, az alkotás örömét, a kiskert-gazdálkodást, de ne szervezzék meg a fiatalok minden percét - hangsúlyozta a képviselő.

/folyt.köv./

17.05 rj

-56-

NK

parlament

bkk. 3. /megkezdődött... 27. folyt./rj

király istván /bp. 31. vk./ akadémikus, az eötvös loránd tu-

dományegyetem tanszékvezető egyetemi tanára egyebek között az ugynevezett szabadidős veszélyről szólt. ez ugyanis mindenütt megjelenik, ahol a munkának évszázadokon át megszokott, fegyelmező, szigorú szorítása enyhül, s az emberek oly helyzetbe jutnak, hogy idejük jelentős részével maguk gazdálkodnak. kellő kultúrra híján azonban nem tudnak ezzel a lehetőséggel mit kezdeni. az értelmetlen, üres időtöltéssel a társadalomnak kell szembenéznie.

véleményem szerint - hangsúlyozta király istván - helyes az a kulturpolitikai elképzelés, amely az iskolai munka és a közművelődés közelítésével igyekszik még jobban kihasználni a rendelkezésre álló lehetőségeket. ez a szemlélet az iskolát tekinti a közművelődési tevékenység egyik leglényegesebb bázisának. ez többek között azért üdvözlendő, mert leginkább fiatal korban lehet megalapozni, természetessé, szokássá tenni a kultúra iránti igényt, a műveltségvágyat. fontos ez a szemlélet azért is, mert a már említett szabadidős veszélyek éppen az iskoláskorú fiatalokat fenyegetik a legerősebben.

ezután a képviselő a vezetők felelősségéről szólt. elsősorban ugyanis rajtuk múlik, hogy a rájuk bízott területen kulturált levegőt árasztanak-e az intézmények, létesítmények, vagy megtürik maguk körül a giccset, az izléstelenséget, az elhanyagoltságot, vagyis a kultúra hiányát. a közművelődés szempontjából rendkívül fontos az ilyen áttételes, atmoszférikus befolyásolás, a tárgyak, a dolgok néma beszéde, az ugynevezett háttér-hatás. nemcsak az ismeretterjesztő előadás, a színház, a rádió, vagy a film nevelésethikailag, kulturálisan, hanem minden fontosabb közösségi hely, az üzlet, a hivatal, az utca, a munkahely is.

a művelődés nem áltathatja magát azzal - folytatta király istván -, hogy a dotáció kisebb növekedéséből eredő hiányokat a társadalom anyagi hozzájárulása révén ellensúlyozhatja. ezért inkább a szellemi, morális erőforrásokat kell az eddigieknél is határozottabban igénybe venni. a közművelődésben ugyanis az egyik legszámottevőbb eredményforrás mindig a szubjektív tényező: az emberi minőség, az egyéni munka.

/folyt.köv./

17.40 rj

-57-

NK

parlament

bkk. 3. / megkezdődött... 28. folyt./rj

egy tehetséges, kezdeményező népművelő, aki nemcsak foglalkozásnak, hanem hivatásnak tekinti pályáját, szinte meg tudja maga körül pezsdíteni az életet. és szerencsére vannak ilyen emberek nemcsak a foglalkozásszerűen arra rendeltek között, de szerte az országban. megtalálásukra több erőfeszítést kellene tenni.

akadnak, akik törvényszerűnek tartják azt a folyamatot, hogy csökken a mozi- és színházlátogatók, a műkedvelő művészi csoportokban résztvevők száma. az ilyen véleményt hangoztatók arra hivatkoznak, hogy ugyanakkor nőtt a tv-előfizetők, a könyv-, a hanglezet-, és az újság- vásárlók aránya, vagyis a kultúra az otthonba vonul be, a magánszférába, s így talán mélyebb, tartalmasabb is. ez lehet hogy igaz - mondotta király istván-, sőt, önmagában egy ilyen „fogyasztási”, átrendeződés nem bírálható. de felmerül a kérdés: nem nő-e ezzel együtt a privatizálódás, az elzárkózás is? az eltorzult közösségi formák szaporodása, a galerik, az ivó-cimboraságok gyakorisága mintha erről tanuskodna. fontos tehát, hogy a kultúra ne költözzék be szinte teljesen a magánéletbe, hanem jelen legyen - mint közösségeket szervező erő - a nyilvános szférában, a közélet mindennapjaiban is. előremutató közművelődési fejlődés csiréit hordják magukban olyan, többnyire spontánul szerveződő társaságok, amilyenek például a békásmegyeri, a kecskeméti, a miskolc-avas lakótelepeken található. növelni lehetne az ilyen és ezekhez hasonló helyi, emberközeli közösségek számát. ki kellene dolgozni működésük rendjét; biztosítani, hogy az érvényes jogszabályok között, a szükséges politikai felelősséget magukra véve dolgozhassanak; hasznos volna kialakítani kapcsolataikat az országos közművelődési tanáccsal, a hazafias népfronttal, a tit-el. kisebb településeken például a megalkuló olvasóegyletek is átvehetik kezelésre az egyébként csak hetente néhány órára nyitva tartó könyvtárt.

a gazdaságban folyamatban van egy olyan reform, amely felszabadítani hivatott a kezdeményező és vállalkozó kedvet. ez az ut járható lenne a közművelődés területén is - vélte a képviselő. a helyi, öngazgató közművelődési egyesületek számának növelése ebbe a körbe tartozhat. az ilyenek léte esetleg megszorítja a polémiákat, de felszabadít ugyanakkor tetemes mennyiségű pozitív társadalmi energiát is a közművelődés, a kultúra számára. kielégít egy nemes emberi szükségletet: a társasléti igényt, oldja a magányt, megadja az egyének a hasznosság és fontosság tudatát, elősegíti - mai divatszóval élve - az önmegvalósítást. arra pedig - mondotta király istván -, hogy egy ilyen típusu, fokozott mérvű közművelődési demokratizálás nem lesz individualista feltűnési vágyak, vagy eszmei anarchiának elszabadítója, garancia a párt és az állam mindenütt jelenlévő vezető, ellenőrző, irányító szerepe, és garancia az a politikai felelősségérzet, szocialista nemzettudat, amely minden vitán túl és minden vita mellett, a mai magyar valóságot egységbe fogja.

/folyt.köv./

17.45 rj

-58-

parlament

bkk.3./ megkezdődött.....29. folyt./-a

kapinya miklósné/ tolna m. 2.vk./, a magyar selyem-

ipari vállalat tolnai fonógyárának technikusja arról szólt, hogy megyékben az új ipari beruházások, a korszerűsödő gyártmányszerkezet és technológia, a korábban ismeretlen szakmák megjelenése különösen igényelte és igényli a munkások szakmai és általános műveltségének gyarapítását. ezért a közművelődési intézmény-hálózatot elsősorban a munkáslakta településeken fejlesztették: e hálózat második lépcsőjeként kiépítették a városi-járásai művelődési központok hálózatát. új művelődési ház épült bonyhádon, dombóváron és pakson, könyvtárat létesítettek dombóváron és tamásiban. ezeknek az intézményeknek az is a feladatuk, hogy a vonzáskörzetükhez tartozó más kulturális létesítmények munkáját koordinálják és segítsék.

- amikor munkásművelődésről beszélünk - hangsúlyozta a képviselő - nem szabad figyelmen kívül hagyni az iskola szerepét. az iskola feladata, hogy felkeltse és kielégítse a művelődés, a magasabb szintű tudás, az olvasás, a közösségi élet iránti igényt azoknál, akik a jövő munkásnemzedékét alapozzák meg. elsősorban arról kell gondoskodni, hogy mindenki megszerezze az általános műveltséget, elvégezze a nyolc osztályt. jólképzett szakmunkást csak az általános műveltség talaján lehet elképzelni. azok számára, akik objektív okok miatt nem tudták elvégezni a nyolc osztályt, de felnőttként igénylik az alpműveltségnek a megszerzését, módot és lehetőséget kell nyújtani. ez a feladat megoldható, csak keresni kell azt a szervezési formát, amellyel be lehet hatolni az ipari és mezőgazdasági üzemekbe, a kistelepülésekre.

akik objektív okok miatt nem tudják vállalni az iskolarendszerű oktatásban a részvételt, azok számára érdeklődési körüknek megfelelő programokat kell szervezni, ismereteket kiegészítésére, bővítésére - mondta a képviselő, s óva intett attól, hogy a művelődést csupán az elolvasott könyvek, vagy megnézett filmek számával azonosítsuk.

/folyt.köv./
18.09/a

- 59 -

MK

MK

parlament

bkk.3./ megkezdődött.....30.folyt./-a

ez is fontos, de amikor volna megyében a társadalmi átrétegződés velejárójaként a munkások 50 százaléka falun él - és nagyközségben vagy városban dolgozik -, akkor elsősorban az ő igényeikhez, szokásaikhoz kell igazítani a művelődési ajánlatokat. a teljességhez tartozik: a falun élő, de iparban dolgozó munkásság művelődését eredményesen segíti a szocialista brigádmozgalom, a maga közösségformáló erejével, nevelő hatásával.

szabó mária/veszprém m.10 vk./, az ajkai timföldgyár

öntvénytisztítója üzeme, az ajkai timföldgyár és alumíniumkohó példáját idézve elmondta, hogy ott függetlenített közművelősi állást létesítettek, oktatási központot alakítottak ki, kapcsolatot teremtettek a bejárók lakóhelyeivel, s hozzáláttak az üzemi művelődési ház bővítéséhez is, amelyet az idén még befejeznek. az esti tagozaton az általános iskolát 1976. óta 750-en végezték el, ennél többen iratkoztak be a szakmunkások szakközépiskolájába, számos cél-és átképző tanfolyam indult, s közben bővült, korszerűsödött maga az üzem is. a közművelődési sikerek közé tartozik, hogy sok százan vesznek részt évről-évre a társadalmi szervek tömegpolitikai rendezvényein, oktatásán. e rendezvények egyébként jó eszközként szolgálnak az üzemi értelmiség aktivizálásához, a kultúra életmódot befolyásoló szerepének érvényesítéséhez.

a képviselő a kulturális tevékenység gyengeségeiről szólva elmondotta: az üzemi közművelődési bizottságok még ma sem találták meg igazi helyüket. egy másik gond: egyes munkahelyek úgy javasolnak iskolába dolgozókat, hogy nem ismerik képzettségüket, s ennek eredménye gyakran sikertelenség, vagy lemorzsolódás. sokkal körültekintőbben, folyamatosan kellene foglalkozni ezzel a munkásréteggel, mert közvetlen politikai érdekek is kapcsolódnak ehhez. a szocialista brigádok művelődési vállalatásairól kifejtette: azok gyakran ma is rendezvény-, programcentrikusak, kevésbé differenciáltak, teljesítésük még sokszor adminisztratív jellegű, vagy igényű. pedig a brigád szerepe a művelődés közösségi jellegének kialakításában semmi mással nem pótolható. jelentősek a tennivalók a bejárók, a munkásszállón lakók, a kistelepülésen élők művelődésének segítésében is.

/folyt.köv./

18.15/ a

- 60 -

MX

parlament

bkk. 3. / megkezdődött... 31. folyt./rj

pál józsef /győr-sopron m. 1. vk./, a magyar vagon és gépgyár

fémipari alkatrész gyáregységének lakatososa így kezdte felhívását: - munkásként kértem szót a közművelődési törvény vitájában, s szeretném bizonyítani, hogy győr ma már művelődő munkásváros. a győri jelzőnek ma jobb a csengése, mint a történelem során bármikor. a győri csatánál már közismertebb a győri rába, s a város határán túl is jól ismerik új színházunkat, a balettet, vagy a stadiont. s ez utóbbiak az elmúlt hat év szülöttei, de ugyanebben az időszakban készült el a sportcsarnok, az új városi könyvtár, kapott méltó helyet borsos miklós állandó kiállítása, kovács margit hagyatéka. a város kulturális életének erőteljesebb kibontakozása tehát a törvény megalkotása óta eltelt időszakra esik. a kulturális kérdések várospolitikai rangra emelkedtek, győrről is közügy már például egy-egy művészeti érték sorsa. a belvárosi rekonstrukció során előkerült évszázados művészeti alkotások - így a nagyméretű barokk freskók - megmentése és közkinccsé tétele parancsoló kötelességünk - mondotta, hozzáfűzve, hogy ehhez az illetékesek segítsége is szükséges, hiszen e feladatok váratlan megterhelést jelentenek a városi költségvetésben.

a közművelődési törvény nyomán érzékelhető szemléletváltás fontos összetevője, hogy a munkásművelődést ma már nem korlátozzák a munkahelyi művelődésre, nem azonosítják azzal. a lakóterületi és az üzemi kulturális tevékenység egymást kiegészítve érvényesül, persze, az intézmények többcélú hasznosítása körültekintőbb, gondosabb szervezést követel. de megéri: győr egyik lakótelepi iskolája például 1 millió forint többlet-ráfordítással a városnegyed művelődési házaként is tevékenykedik, a gyermek- és ifjúsági programok mellett a felnőttek művelődési és szórakozási igényeit is eredményesen elégíti ki. nem feltétlenül az ilyen intézmények jelentik az egyedül üdvözítő megoldást - tette hozzá a képviselő -, de mindenképpen ez az egyik lehetséges útja a munkásművelődés javításának.

Legalább olyan fontos, hogy a munkahelyek is okosabban hasznosítsák lehetőségeiket. nemcsak anyagiakban; a politikai és termelési kultúra formálása mellett a mindennapi élettel összefüggő kérdésekkel is egyre többet foglalkoznak. az egészségügyi témák, a családi élet, a nevelés kérdései valóban érintik és érdeklik a dolgozókat, e foglalkozások lassan átveszik a korábbi rutinszerű és sablonos ismeretterjesztési formák szerepét. az igények is jóval magasabbak, mint az előző évtizedekben. győrről például tíz év alatt hétszeresére emelkedett az érettségizett fizikai dolgozók száma.

/folyt.köv./
18.45 rj

-61-

parlament

bkk. 3. / megkezdődött... 32. folyt./rj

néhol még mindig fel-felbeukkannak olyan nézetek, hogy „vagy termelünk, vagy művelődünk”, - mondotta. nem mindenki érti, hogy ezek nem egymást kizáró, hanem egymást feltételező fogalmak. ám a folyamatos művelődés szükségletének felkeltése érdekében a jelenleginél jobban kell ösztönözni, díjazni a magasabb minőségű, nagyobb tudást igénylő munkát. nem fordulhat elő, hogy csupán a termelés mennyiségi mutatói alapján minősítsenek egy szocialista brigádot, figyelembe kell venni a kollektíva tagjainak nyitottságát, kezdeményező készségét, szakmai, politikai és kulturális tevékenységét, az életmódjukban végbement változásokat egyaránt. brigádvállalások nélkül nem jött volna létre győrről az úttörőtábor, az új színház, számos pihenőpark, klubház, nem épülhetne grafikai műhely. s a nyári művésztelep munkáját is e közösségek támogatják.

- azoknak mondom, akik e mozgalmat lebecsülik: sokkal szegényebb lenne társadalmunk nélküle - hangsúlyozta - , ugyanakkor itt az ideje, hogy tovább fejlesszük, társadalmunk felemelkedése érdekében.

a továbbiakban a népművelők társadalmi helyzetéről, megbecsüléséről szövegezt, rámutatva, hogy miközben bérszínvonaluk elmaradt az értelmiségiek átlagától, munkaidő-beosztásuk kedvezőtlenebb, elfoglaltságuk nagyobb, s az ötnapos munkahét bevezetésével ismét több lett a hétvégi lekötöttségük. javasolta, hogy a művelődési tárca és a helyi tanácsok egyaránt keressenek lehetőséget a népművelők elismerésének javítására.

vallyon aladárné /csongrád m. 10. vk./, a csongrádi kos-

suth lajos általános iskola tanára elégedetten állapította meg: az üzemek, vállalatok, termelészövetkezetek vezetői közül mind többen támogatják a művelődés ügyét, nem utolsósorban azért, mert tapasztalják, hogy a művelt dolgozók - főleg, ha szakmailag, politikailag is képzettek - eredményesen dolgoznak, eleget tesznek a korszerű termelés követelményeinek. számos gazdasági egységben művelődési bizottságok szervezik, koordinálják a munkahelyi művelődést, segítik a szakmai képzést, a brigádok, a dolgozók egyéni művelődését, szórakozását.

/folyt.köv./
18.50 rj

-62-

parlament

bkk.3./ megkezdődött.....33.folyt./-a

képviselők ott vannak a közművelődési intézmények társadalmi vezetőségeiben, ahol az üzem, a vállalat művelődési érdekeit képviselik, ugyanakkor segítik a település művelődési háza programjainak megszervezését. sajnos nem mindegyik üzemi vállalati művelődési bizottság áll hivatása magaslatán - mondotta a képviselő, majd elismeréssel szövegezt arról, hogy a közművelődési intézmények rendezvényei általában a korábbinál tartalmasabbak. a művelődési otthon-és könyvtárhálózatban azonban nagy gond, hogy kevés a képzett népművelő, s az anyagi ellátottság sem kielégítő mindenhol. a képviselő szóvá tette, hogy a városi kulturális intézmények költségvetését az állam jelentős, a községi művelődési otthonokét viszont kis mértékben támogatja. emiatt ez utóbbiak nehezen valósíthatják meg művelődéspolitikai céljaikat. a pénzügyi szabályozók szerint a művelődési otthonok bevételeikből nem egészíthetik ki a tiszteletdíj-pénzalapot, nincs lehetőség számos kedvelt, sok ember vonzó színvonalas program rendezésére, a művelődők egyes igényeinek kielégítésére. javasolta, biztosítani kellene, hogy a művelődési intézmények bevételeinek jelentős részét, legalább 50 százalékát tartalmi munkájuk fejlesztésére, a művelődési szolgáltatásokra fordíthassák. az üzemi szakszervezeti intézményekben kötetlenebb a gazdálkodás, több az anyagi lehetőség a közművelődés fejlesztésére - mondotta a képviselő.

gárdai zoltánné/komárom m. 8.vk./, az esztergomi

hell józsef szakközépiskola igazgatója közvetlen környezetében szép példát sorolta: az odaadó, önzetlen ügyszeretet mozgásba lendített és tartalmaz együttműködésre készített számos komárom megyei közművelődési intézményt, iskolát, üzemet. a megyei levéltár széleskörű honismereti munkát folytat, segítve a városok és egyre több község helytörténetének feldolgozását. a muzeumok szakköri foglalkozásai, a könyvtárak irodalmi órái, mind hozzájárulnak a különböző korosztályok, eltérő foglalkozású, adottságú emberek műveltségének fokozásához.

/folyt.köv./
18.45/a

- 63 -

parlament

bkk.3./ megkezdődött.....34.folyt./-a

számos más példát említve szólt arról, mennyi okos, érdekes, új ötlettel képesek színesíteni, felfrissíteni a fiatalok az olykor már meguntnak, üresnek, tartalmatlannak vélt művelődési formákat. a fiatalok ilyen készsége annak is köszönhető, hogy a nevelés valós világunkat mutatja be, elfogadtatja azt, és felkészít az élmények értelmi és érzelmi befogadására.

- amire nem tanítottuk meg gyermekeinket, nem is kérhetjük tőlük számon - mondotta gárdai zoltánné, - majd arról szólt, hogy a kulturált szórakozási formák továbbfejlesztésében a pedagógusok, a közművelődési szakemberek segítségére siethetnének a vendéglátóipar felelős vezetői is, ha több ifjúsági cukrászdát, teázót, kellemes klubot alakítanak ki a rossz hírű, elhanyagolt talponállók helyén.

a megyében egyre gondosabban foglalkoznak a munkás-művelődéssel és ennek máris vannak szemmel látható eredményei. a vállalati közművelődési bizottságokban tanácsadóként részt vesznek a művelődési intézmények szakemberei; gyakorlat-tá vált, hogy munkások művelődéseméleti továbbképzésen vesznek részt; az üzemek népművelés-szakos főiskolai hallgatókat foglalkoztatnak gyakorlati idejükben és azok így a munkahelyeken váltják gyakorlattá az iskolában szerzett elméletet. rendszeressé váltak az üzemekben rendezett tárlatok; gyakran az intézmények mecénási szerepet vállalnak; vagyis mind közelebb kerül egymáshoz a korábban oly távolinak tűnő gazdaság és kultúra - mondotta gárdai zoltánné.

ezzel az országgyűlés tavaszi ülészakájának első napja véget ért; a tanácskozáson felváltva elnökölt apró Antal, Cservénka Ferencné és Péter János. az ülés pénteken délelőtt 10 órakor a közművelődésről szóló 1976. évi v. törvény végrehajtásával foglalkozó beszámoló fölötti vitával folytatódik.

/folyt.köv./
18.55/a

- 64 -

parlament

bkk.3./ megkezdődött.....35.folyt./-a

az országgyűlés csütörtöki ülésének eseményei dióhéjban

of/gg/a/pr

az országgyűlés tavaszi ülészakát csütörtök délelőtt nyitották meg.

elsőként apró Antal, az országgyűlés elnöke bejelentette, hogy az országos választási elnökség benyújtotta az időközi választásról szóló jelentést, amelynek alapján az országgyűlés igazoltnak jelentette ki a fejér megye 1. számú választókerületben megválasztott szalai Gyula országgyűlési képviselőt.

ezt követően az országgyűlés tudomásul vette az elnöki tanács jelentését a legutóbbi ülészak óta alkotott törvényerejű rendeletekről, majd elfogadta az ülészak tárgysorozatát:

1./ az igazságügyminiszter beszámolója a jogalkotás helyzetéről.

2./ a művelődési miniszter beszámolója a közművelődésről szóló, 1976. évi v. törvény végrehajtásáról.

3./ interpelláció.

a jogalkotás helyzetéről szóló beszámolót dr. Markója Imre igazságügyminiszter terjesztette elő.

ezután az első napirendi téma bizottsági előadójaként dr. Antalffy György/Csongrád m.9.vk/, a szegedi József Attila tudományegyetem rektora ismertette az országgyűlés jogi, igazgatási és igazságügyi bizottságának állásfoglalását.

ezt követően megkezdődött a vita, amelyben sorrendben a következő képviselők szólaltak fel:

/folyt.köv./
19.00/a

- 65 -

parlament

bkk.3./ megkezdődött.....36.folyt./-a

dr.nezvál ferenc /budapest, 14.vk./ nyugalmazott miniszter;

rendi tiborné /győr, 2.vk./ a richards finomposztógyár művezetője/;

klabuzai miklós / somogy m. 6.vk./ a siófoki siótsz elnöke/;

sándor dezső / borsod m. 15.vk./ az edelényi nagyközségi közös tanács elnöke/;

ezután dr.markója imre vitazáró beszéde hangzott el, majd határozathozatal következett: az országgyűlés az igazságügyminiszternek a jogalkotás helyzetéről szóló beszámolóját, valamint a felszólalásokra adott válaszát jóváhagyólag tudomásul vette.

ezt követően az országgyűlés - jogi, igazgatási és igazságügyi bizottságának javaslata alapján - írásba foglalt határozatot hozott a jogalkotásról.

következett a második napirendi téma tárgyalása: a közművelődési törvény végrehajtásáról szóló beszámolót pozsgay imre művelődési miniszter terjesztette elő.

e téma bizottsági előadójaként dr.baráth endre/pest m. 29.vk./, az mszmp szentendrei városi bizottságának első titkára ismertette az országgyűlés kulturális bizottságának álláspontját.

ezután megkezdődött a közművelődési téma vitája, amelyben sorrendben a következő képviselők szólaltak fel:

medvetzky antalné /baranya m.4.vk./, a pollack mihály műszaki főiskola docense/;

/folyt.köv./
19.06/a

parlament

bkk.3./ megkezdődött.....37.folyt./-a

bognár rezső /hajdu m.6.vk./ akadémikus, a debreceni kossuth lajos tudományegyetem tanára/;

szurgyi istvámné /szolnok m. 3.vk./, a rákóczi falvi általános iskola igazgatója;

várkonyi imre / bács m.6.vk./ az actio catholica országos igazgatója;

fábryné dobai ilona /heves m. 3.vk./, a heves megyei tanács építőipari vállalatának technológusa/üzemi pb.titkár/;

gilányi jános /szabolcs m. 3.vk./, a nyíregyházi széchenyi istván közgazdasági szakiskola igazgatója;

király istván / budapest, 3.vk./, akadémikus, az elte tanszékvezető tanára;

kapinya miklósné /tolna m.2.vk./, a magyar selyemipari vállalat tolnai fonógyárának technikus/;

szabó mária /veszprém m.10.vk./, az ajkai timföldgyár öntvénytisztítója;

pál józsef /győr, 1.vk./, a magyar vagon-és gépgyár fémipari alkatrészgyáregységének lakatos/;

vallyon aladárné /csongrád m.10.vk./, a csongrádi kossuth lajos általános iskola tanára és

gárdai zoltánné /komárom m.8.vk./ az esztergomi hell józsef szakközépiskola igazgatója

ezzel befejeződött a tavaszi ülés első napi tanácskozása, amelyen apró Antal, Cservenka Ferencné és Péter János felváltva elnökölt.

/folyt.köv./

19.10/a

parlament

bkk.3./ megkezdődött.....38. folyt./-a

pénteken, az ülészak második napján a közművelődési törvény vitájával - délelőtt 10 órától - folytatódik az ülés.

x x x

az országgyűlés tavaszi ülészakának első napjáról tudósítottak: andai györgy,
császár tibor,
kárpáti miklós,
molnár erzsébet,
tóth ferenc

x x x

javitások a bkk.3./ megkezdődött...../ hírünkre:

a 19. folyt. 1. bek. 1. sorában és a 36. folyt. alulról számított 3. bekezdésében a név helyesen: barát endre/pest m. 29. vk./

19. folyt. 3. bek. 3. sorában: kié alakultak a megye tájcentrumai, amelyek...

19. folyt. 3. bek. alulról 3. sorában: ... minőségi javítását. ilyen tartalék egyebek között a kádermunka javítása.

sajnos, a községekben....

21. folyt. 2. bek. 4. sorában: ... műsorai bizonyítják, hogy baranya megyében...

22. folyt. 2. bek. 9. sorában: ... indították meg a közművelődési szakember-képzést...

23. folyt. 3. bek. 1. sorában: ... azonos területen több azonos feladatot ellátó...

/folyt. köv./
19.20/a

- 68 -

parlament

bkk.3./ megkezdődött.....39. folyt./-a

25. folyt. 1. bek. 5. sorában: ... a besenyőtelken felépült komplex...

25. folyt. 3. bek. 6. sorában: ... az egri ho si minh tanárképző főiskola

29. folyt. 2. bek. 5.-6. sorában: ... a közösségi élet iránti igényt a jövő munkásnemzedékénél, elsősorban arról...

29. folyt. 3. bek. 4. sorában: ... a képviselő, s óva intett attól...

33. folyt. 1. bek. 1. sorában: képviselők ott vannak...

33. folyt. 2. bek. alulról 4. sorában: ... munkájuk fejlesztésére, művelődési szolgáltatásokra...

/mti/

..-

19.40/a

- 69 -

vege

sb0051 megölte apját
sb0052 törölve
sb0053 magyar-francia baráti találkozó
sb0054 műholdas időjárásjelzés
sb0055 józsa lajos kiállítása
sb0056 elmarad a kubai nemzeti balett előadása
sb0057 svéd közoktatási miniszter
sb0058 orosz-lászló kiállítása salgótarjánban
sb0059 magyar-kubai napok békésben
sb0060 pécsi városi tanácsülés - ...
sb0061 kisz vándorzászló átadás
sb0062 innovációs akadémi tatán
sb0063 budapesti tavaszi fesztivál /2. rész/
sb0064 magyar-svéd építésügyi
sb0065 budapesti tavaszi fesztivál /3. rész/
sb0066 időjárásjelentés
sb0067 budapesti tavaszi fesztivál /4. rész/
sb0068 marjai józsef az nszk-ba utazott
sb0069 tartalomjegyzék /1 rész/
sb0070 tartalomjegyzék /2.rész/

készült az mti belpolitikai főszerkesztőségében

főszerkesztő: pásztor jános
szerkesztették: halasi györgy, izsák erika

v é g e

/mti/

gw

21.29 250382 1273

o

.-.

MTI

Szerkeszti a Belföldi Főszerkesztőség

Szerkesztésért és kiadásért az MTI vezérigazgatója felel
Kiadja az MTI / Budapest I., Fém u. 5-7. 1426 Budapest / Pf.3. Tel.: 359-590 Telex: 22-4371

60-008/K

Belföldi hírek

budapest, 1982. március 26. bel. p é n t e k

sb0001 4 150 mtib1001

téli fagykárok javítása az utakon

1982. március 26. - megkezdődött a téli fagykárok okozta hibák kijavítása az ország utjain. az idei kemény tél, a sok csapadék és az időnkénti erős hóingadozás az átlagosnál sokkal jobban igénybe vette az utakat; ötször nagyobb utfelület rongálódott meg, mint az előző évben. emiatt a helyreállításukhoz is az elmúlt évek 200-300 millió forintos átlagánál több mint egy milliárddal nagyobb összegrre van szükség.

a megyei közuti igazgatóságok felmérése szerint az ország 30 ezer kilométer hosszú számozott utvonalaiból mintegy 7200 kilométeren nehezítik helyenkénti repedések, kátyúk a közlekedést. ezen belül azonban - összességében ezer kilométer hosszan - olyan az egyes utszakaszok állapota, hogy itt már nem elegendő a helyenkénti toldozgatás-foldozgatás, hanem a teljes felület javításra szorul. a legtöbb javítani való az ország északi megyéi, elsősorban győr-sopron, heves, nógrád és szabolcs-szatmár alsóbbrendű utjain van. jelentős felújításra vár azonban bács-kiskun és hajdu-bihar megye néhány utvonala is.

az utak hibái nemcsak az időjárás számlájára írhatók, megrongálódásukhoz az is nagymértékben hozzájárult, hogy a téli időszakban amúgy is meggyengült, kis teherbirású utvonalon gazdasági érdekből nem korlátozták a teherforgalmat, illetve a tömegközlekedést - ezek általában mezőgazdasági nagyüzemekbe vagy ipari létesítményekbe vezető szakaszok -, ezért különös gondot